Raport finansowy

Skonsolidowany raport kwartalny Grupy Apator za cztery kwartały 2018 roku

Toruń, 27 luty 2019 r.

Spis treści

1. Wybrane dane finansowe, zawierające podstawowe pozycje skróconego sprawozdania finansowego (również przeliczone na EUR) 5
2. Informacje ogólne 6
2.1. Organizacja Grupy Apator 6
2.2. Skład Grupy Apator i jej segmenty biznesowe 6
2.3. Zmiany w organizacji Grupy Apator w okresie I-IV kwartału 2018 roku 9
3. Skonsolidowane sprawozdanie Grupy Apator 10
3.1. Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej 11
3.2. Informacje dotyczące zmian zobowiązań warunkowych lub aktywów warunkowych, które nastąpiły od czasu zakończenia ostatniego roku obrotowego (pozycje pozabilansowe) Grupy Apator 13
3.3. Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów 15
3.4. Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym 19
3.5. Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych 23
3.6. Działalność zaniechana 24
3.7. Skonsolidowane sprawozdanie wg segmentów operacyjnych 26
3.8. Informacje geograficzne 27
4. Informacje o zasadach przyjętych przy sporządzeniu raportu, w szczególności informacje o zmianach stosowanych zasad (polityki) rachunkowości 27
4.1. Zasady rachunkowości 27

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 31.12.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

4.2. Zasady konsolidacji 28
4.3. Dodatkowe informacje finansowe 28
4.4. Informacja o korektach z tytułu rezerw, rezerwie i aktywach z tytułu odroczonego podatku dochodowego, o których mowa w ustawie o rachunkowości, dokonanych odpisach aktualizujących wartość składników aktywów 30
5. Wyniki finansowe 34
5.1. Istotne dokonania Grupy Apator w 2018 roku 34
5.2. Realizacja prognozy skonsolidowanych wyników finansowych 35
5.3. Analiza sprzedaży 35
5.4. Analiza wyników 39
5.5. Analiza sytuacji finansowej 41
6. Wykaz istotniejszych zdarzeń mających miejsce w 2018 roku 43
7. Wykaz istotniejszych zdarzeń, które wystąpiły po 31 grudnia 2018 roku 45
8. Sytuacja w branży i wskazanie czynników, które będą miały wpływ na przyszłe wyniki w perspektywie co najmniej kwartału 45
9. Czynniki ryzyka i zagrożeń 49
10. Kredyty, pożyczki, poręczenie, gwarancje 55
10.1. Kredyty 55
10.2. Pożyczki 56
10.3. Poręczenia i gwarancje 57
11. Postępowania toczące się przed sądem, organem arbitrażowym lub administracji publicznej 57
12. Transakcje z jednostkami powiązanymi 58
13. Akcje, Akcjonariusze, organy zarządcze i nadzorcze podmiotu dominującego grupy Apator 58
13.1. Kapitał zakładowy 58
13.2. Skład organów zarządczych i nadzorujących podmiotu dominującego 58
13.3. Stan posiadania i zmiany w strukturze znaczących akcjonariuszy 59
13.4. Stan posiadania i zmiany w strukturze własności akcji osób zarządzających i nadzorujących 60
14. Dywidenda 60
14.1. Wypłata dywidendy z zysku za rok 2017 60
14.2. Deklaracja wypłaty zaliczki na poczet dywidendy za 2018 rok oraz wypłata zaliczki na poczet dywidendy za 2018 rok 61
15. Podsumowanie 61
16. Załącznik: Jednostkowe sprawozdanie spółki Apator SA 62
16.1. Sprawozdanie z sytuacji finansowej jednostki dominującej Apator SA 62
16.2. Informacje dotyczące zmian zobowiązań warunkowych lub aktywów warunkowych, które nastąpiły od czasu zakończenia ostatniego roku obrotowego (pozycje pozabilansowe) jednostki dominującej Apator SA 64
16.3. Sprawozdanie z całkowitych dochodów jednostki dominującej Apator SA 65
16.4. Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym jednostki dominującej Apator SA 67

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 31.12.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

16.5. Rachunek przepływów pieniężnych jednostki dominującej Apator SA 71

16.6. Informacja o korektach z tytułu rezerw, rezerwie i aktywach z tytułu odroczonego podatku dochodowego, o których mowa w ustawie o rachunkowości, dokonanych odpisach aktualizujących wartość składników aktywów..... 72

1. Wybrane dane finansowe, zawierające podstawowe pozycje skróconego sprawozdania finansowego (również przeliczone na EUR)

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	w tys. zł/ in thousands of PLN		w tys. eur/ in thousands of EUR	
	bieżący okres/ current period	**poprzedni okres/ previous period**	**bieżący okres/ current period**	**poprzedni okres/ previous period**
Sprawozdanie skonsolidowane/ Consolidated financial statement	**IV kwartały 2018/ IV Qs 2018**	**IV kwartały 2017/ IV Qs 2017**	**IV kwartały 2018/ IV Qs 2018**	**IV kwartały 2017/ IV Qs 2017**
Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów / Sales revenues of products, goods and materials	**828 686**	**883 196**	**194 213**	**208 070**
Zysk z działalności operacyjnej / Profit from operating activity	92 712	62 730	21 728	14 778
EBITDA	**134 508**	**102 014**	**31 524**	**24 033**
Zysk brutto / Gross profit	93 428	58 217	21 896	13 715
Zysk netto / Net profit	**71 323**	**43 908**	**16 716**	**10 344**
Zysk netto przypadająca akcjonariuszom jednostki dominującej Grupy/ Net profit for shareholders of parent entity in Apator group	**68 704**	**42 569**	**16 102**	**10 029**
Zysk netto przypadająca udziałom niesprawującym kontroli/ Net profit for non-controlling interest	2 619	1 339	614	315
Średnia ważona ilość akcji/ Weighted average number of shares	29 450 308	29 507 028	29 450 308	29 507 028
Zysk netto na jedną akcję zwykłą [zł/ akcję]/ Net profit per ordinary share [PLN/ share]:	2,33	1,44	0,55	0,34
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej/ Cash flow from operating activity	90 500	150 790	21 047	36 153
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej/ Cash flow from investing activity	(45 154)	(63 457)	(10 501)	(15 214)
Przepływy pieniężne z działalności finansowej/ Cash flow from financing activity	(57 015)	(67 740)	(13 259)	(16 241)
Przepływy pieniężne razem/ Total cash flow	**(11 669)**	**19 593**	**(2 713)**	**4 698**
Sprawozdanie skonsolidowane/ Consolidated financial statement	**31.12.2018**	**2017 rok**	**31.12.2018**	**2017 rok**
Aktywa razem/ Total assets	**839 752**	**839 482**	**195 291**	**201 271**
Aktywa trwałe/ Fixed assets	454 860	460 942	105 781	110 514
Aktywa obrotowe/ Current assets	384 892	378 540	89 510	90 757
Kapitał własny z udziałami niesprawującymi kontroli/ Equity with non-controlling interest	479 698	455 498	111 558	109 209
Udziały niesprawujące kontroli/ Non-controlling interest	5 595	4 505	1 301	1 080
Kapitał akcyjny/ Share capital	3 311	3 311	770	794
Zobowiązania i rezerwy długoterminowe/ Long-term liabilities and provisions	51 769	65 529	12 039	15 711
Zobowiązania i rezerwy krótkoterminowe/ Short-term liabilities and provisions	308 285	318 455	71 694	76 352
Średnia ważona ilość akcji/ Weighted average number of shares	29 450 308	29 507 028	29 450 308	29 507 028
Wartość księgowa netto na jedną akcję zwykłą [zł/ akcję]/ Net book value per ordinary share [PLN/ share]:	16,29	15,44	3,79	3,70

2. Informacje ogólne

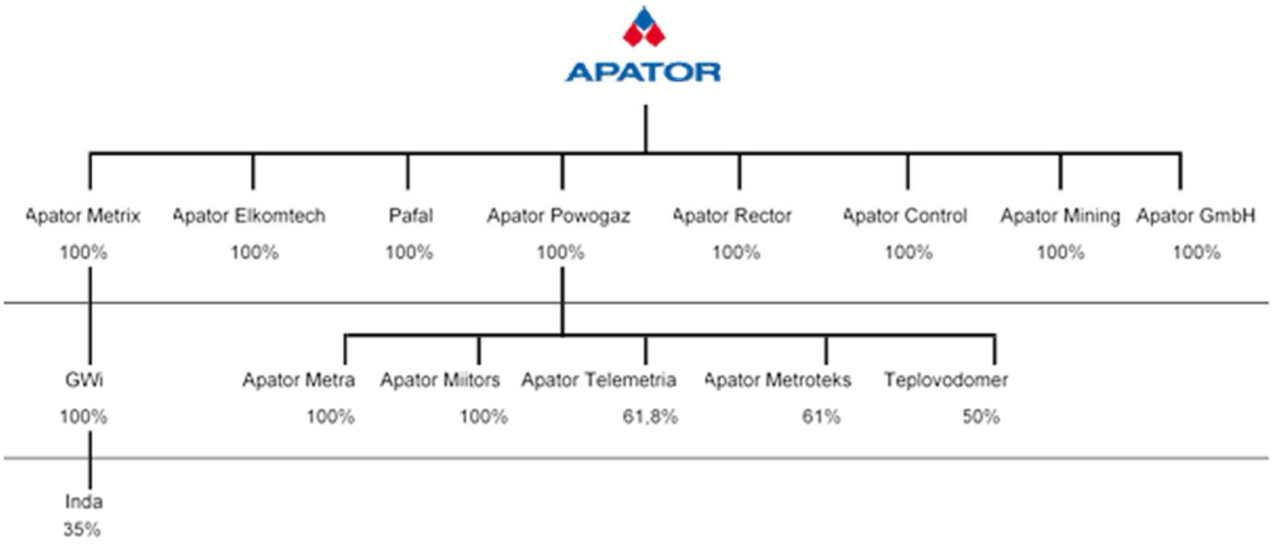
2.1. Organizacja Grupy Apator

Apator SA jest podmiotem dominującym grupy kapitałowej Apator. Na dzień sprawozdawczy w skład Grupy wchodzi 16 podmiotów.

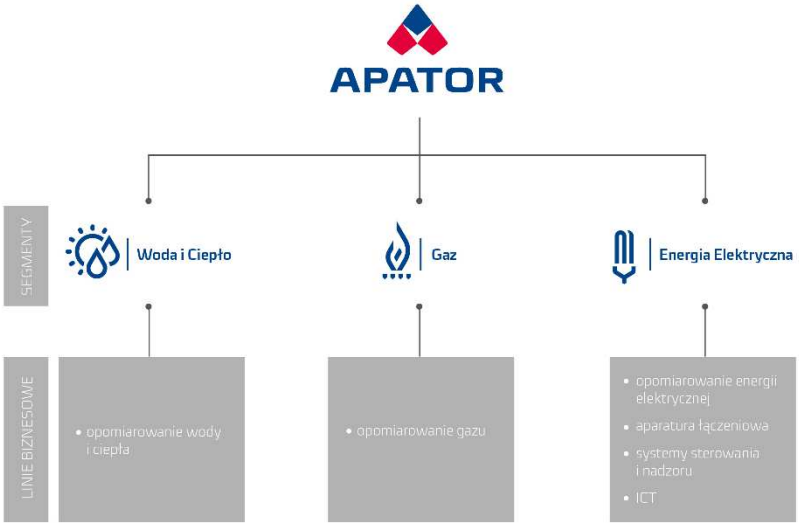
Spółki Grupy Apator skupiają swoją działalność w obrębie przemysłu elektromaszynowego, a ich działalność koncentruje się na produkcji i sprzedaży przyrządów pomiarowych, aparatury kontrolno-pomiarowej, rozdzielczej i sterowniczej, systemów informatycznych klasy SCADA oraz współpracujących z nimi urządzeń telemechaniki, zabezpieczeń oraz innych urządzeń sieciowych dla systemów rozproszonych, zapewniających możliwość zdalnego sterowania i nadzoru sieci elektroenergetycznej w pełnym zakresie napięć oraz urządzeń odczytujących i transmitujących dane.

2.2. Skład Grupy Apator i jej segmenty biznesowe

Struktura Grupy na dzień 31 grudnia 2018 r. przedstawiała się następująco:

Spółki Grupy Apator koncentrują swoją działalność w obrębie przemysłu elektromaszynowego, w następujących segmentach oraz liniach biznesowych:

Do Grupy należą następujące jednostki zależne (bezpośrednio i pośrednio) objęte konsolidacją metodą pełną:

Segment	Linia biznesowa	Firma	Siedziba	Udział w kapitale	Powiązanie z Apator SA
Energia Elektryczna	Opomiarowanie energii elektrycznej	FAP Pafal SA	Świdnica	100%	Spółka zależna od Apator SA
Energia Elektryczna	ICT	Apator Rector Sp. z o. o.	Zielona Góra	100%	Spółka zależna od Apator SA
	Systemy sterowania i nadzoru	Apator Elkomtech SA	Łódź	100%	Spółka zależna od Apator SA
		Apator Control Sp. z o. o.*	Toruń	100%	Spółka zależna od Apator SA
	Aparatura łączeniowa	Apator GmbH	Berlin (Niemcy)	100%	Spółka zależna od Apator SA
Energia Elektryczna/ Gaz	Opomiarowanie energii elektrycznej i gazu	Apator GmbH	Berlin (Niemcy)	100%	Spółka zależna od Apator SA
Woda i ciepło	Opomiarowanie wody i ciepła	Apator Powogaz SA	Poznań	100%	Spółka zależna od Apator SA
		Apator Metra s. r. o.	Sumperk (Czechy)	100%	Zależna pośrednio od Apator SA przez Apator Powogaz SA

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 31.12.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Segment	Linia biznesowa	Firma	Siedziba	Udział w kapitale	Powiązanie z Apator SA
					Udział pośredni poprzez Apator Powogaz SA
		Apator Miitors ApS	Aarhus (Dania)	100%	Zależna pośrednio od Apator SA przez Apator Powogaz SA Udział pośredni przez Apator Powogaz SA
		TOV Apator Metroteks	Kijów (Ukraina)	61%	Zależna pośrednio od Apator SA przez Apator Powogaz SA Udział pośredni przez Apator Powogaz SA
		Apator Telemetria Sp. z o. o.	Słupsk	61,8%**	Zależna pośrednio od Apator SA przez Apator Powogaz SA Udział pośredni poprzez Apator Powogaz SA
Gaz	Opomiarowanie gazu	Apator Metrix SA	Tczew	100%	Spółka zależna od Apator SA
		GWi Ltd.	Coventry (Wielka Brytania)	100%	Zależna pośrednio od Apator SA przez Apator Metrix SA Udział pośredni przez Apator Metrix SA
Działalność zaniechana	Linia górnicza	Apator Mining Sp. z o. o.**	Katowice	100%	Spółka zależna od Apator SA

**) W związku z toczącym się procesem mającym na celu przejęcie spółki Apator Control Sp. z o. o. przez Apator Elkomtech S.A., w ramach nowej Strategii Grupy Apator na lata 2019-2023 w segmencie Energia Elektryczna zrezygnowano z wyodrębnienia linii Aparatury sterowniczej, do której do tej pory zaliczano Apator Control. Do momentu ostatecznego połączenia działalność obu łączących się spółek, a po zakończeniu procesu działalność Apator Elkomtech S.A. (spółki przejmującej) będzie kwalifikowana do linii Systemów sterowania i nadzoru.*

***) Zmiana udziałów w kapitale Apator Telemetria Sp. z o. o. oraz zmiany w Apator Mining Sp. z o.o. opisane zostały w pkt 2.3 poniżej.*

oraz następujące jednostki współkontrolowane wyceniane z zastosowaniem metody praw własności:

Segment	Linia biznesowa	Firma	Siedziba	Udział w kapitale	Powiązanie z Apator SA
Woda i ciepło	Opomiarowanie wody i ciepła	ZAO Teplovodomer	Mytishi (Rosja)	50%	Współkontrolowana pośrednio przez Apator SA poprzez Apator Powogaz SA Udział pośredni poprzez Apator Powogaz SA
Gaz	Opomiarowanie gazu	INDA d.o.o.	Lublana (Słowenia)	35%	Współkontrolowana pośrednio przez Apator SA poprzez Apator Metrix S.A. Udział pośredni poprzez GWI

2.3. Zmiany w organizacji Grupy Apator w okresie I-IV kwartału 2018 roku

Począwszy od 1 stycznia 2018 r. nastąpiła zmiana klasyfikacji działalności spółek Grupy Apator w ramach nowych segmentów determinowanych typem klienta:

- Energia Elektryczna* obejmujący: opomiarowanie energii elektrycznej, aparaturę łączeniową, ICT oraz systemy sterowania i nadzoru,
- Woda i Ciepło,
- Gaz.

Kontynuowane były również działania (zapoczątkowane w I półroczu 2017 r.) mające na celu stopniowe wygaszanie działalności produkcyjnej Apator Mining Sp. z o.o. poprzez sprzedaż jej majątku produkcyjnego i zmianę profilu działalności. W 2018 r. spółka zakończyła działalność związaną z produkcją aparatury górniczej. Aktualnie prowadzi jedynie działalność usługową i handlową. Docelowo, w 2020 r. Apator Mining Sp. z o. o. zaprzestanie prowadzenia działalności usługowej oraz najmu urządzeń i obrotu towarami. Pozostanie spółką prawa handlowego zarządzającą pakietem 3,6 mln akcji Apator SA.

Zgodnie z ogłoszonym w I kwartale 2018 r. zamiarem, obecnie trwa proces łączenia dwóch spółek zależnych działających w segmencie Energia Elektryczna, tj. Apator Control Sp. z o.o. z siedzibą w Toruniu oraz Apator Elkomtech SA z siedzibą w Łodzi. Spółką przejmującą będzie Apator Elkomtech, a celem połączenia jest wzrost efektywności zarządzania oraz osiągnięcie efektów synergii w obszarze operacyjnym poprzez optymalne wykorzystanie zasobów obu spółek. W trzecim kwartale 2018 r. opracowany został Plan Połączenia obu spółek, który udostępniony został na ich stronach internetowych. Plan połączenia zgłoszony został do sądów rejestrowych właściwych dla łączących się spółek zgodnie z art. 500 § 1 KSH. W dniu 3 grudnia 2018 r. Walne Zgromadzenie Apator Elkomtech SA oraz Zgromadzenie Wspólników Apator Control Sp. z o. o. podjęły uchwały wyrażające zgodę na połączenie spółek. 6 grudnia 2018 r. Zarząd spółki przejmującej złożył wniosek o rejestrację połączenia we właściwym sądzie rejestrowym. We wniosku jako datę połączenia wskazano dzień 1 kwietnia 2019 r.

W dniu 20 września 2018 r. Apator Powogaz SA podpisał umowy odkupu łącznie 254 udziałów w Apator Telemetria Sp. z o. o. od dwóch udziałowców mniejszościowych spółki. W wyniku transakcji dotychczasowy udział Apator Powogaz SA w Apator Telemetria Sp. z o. o. zwiększył się z 51,5% do 61,8%.

Nie nastąpiły natomiast zmiany w strukturze jednostki gospodarczej, w tym w wyniku połączenia jednostek gospodarczych, przejęcia lub sprzedaży jednostek grupy kapitałowej emitenta, inwestycji długoterminowych, podziału, restrukturyzacji i zaniechania działalności. Nie zmieniła się również wysokość zaangażowania kapitałowego w poszczególnych spółkach.

**) Wcześniejsza nazwa segmentu smart grid została zmieniona zgodnie z nazewnictwem nowej Strategii Grupy Apator na lata 2019-2023. W segmencie zrezygnowano równocześnie z wyodrębniania linii Aparatury sterowniczej, co wyjaśniono powyżej.*

3. Skonsolidowane sprawozdanie Grupy Apator

Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe za czwarty kwartał 2018 roku zostały sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości (MSR / MSSF) i związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej oraz Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. 2018, poz. 757).

Śródroczne sprawozdania finansowe (skonsolidowane i jednostkowe podmiotu dominującego) za czwarty kwartał zakończony 31 grudnia 2018 roku zostały sporządzone zgodnie z MSR 34 (Śródroczna sprawozdawczość finansowa). Śródroczne sprawozdania finansowe nie obejmują wszystkich informacji oraz ujawnień wymaganych w rocznym sprawozdaniu finansowym i należy je czytać łącznie z rocznym sprawozdaniem Grupy na dzień 31 grudnia 2017 roku.

3.1. Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	na dzień/ Day	
	31.12.2018	31.12.2017
Aktywa trwałe/ Fixed assets	**454 860**	**460 942**
Wartości niematerialne/ Intangible assets	95 677	92 370
Wartość firmy jednostek podporządkowanych/ Goodwill of subordinated entities	120 245	119 642
Rzeczowe aktywa trwałe/ Property, plant and equipment	194 685	194 807
Nieruchomości inwestycyjne/ Investment properties	1 404	1 354
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych konsolidowane metodą praw własności/ Investments in associated entities consolidated by equity method	2 782	2 517
Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe/ Other long-term financial assets	82	263
- w pozostałych jednostkach/ in other entities	*82*	*263*
Należności długoterminowe/ Long -term receivables	6 433	7 663
- od pozostałych jednostek/ from other entities	*6 433*	*7 663*
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe/ Long-term prepayments	49	38
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego/ Deferred tax assets	33 503	42 288
Aktywa obrotowe/ Current assets	**384 892**	**378 540**
Zapasy/ Inventories	170 854	126 418
Należności handlowe/ Trade receivables	163 891	172 494
- od jednostek powiązanych/ from related entities	*823*	*829*
- od pozostałych jednostek/ from other entities	*163 068*	*171 665*
Należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych/ Receivables due to corporate income tax	1 344	1 621
Należności z tytułu innych podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych/ Receivables due to other taxes (excluding income tax) and other similar charges	7 216	10 334
Pozostałe należności krótkoterminowe/ Other short-term receivables	3 820	13 202
- od pozostałych jednostek/ from other entities	*3 820*	*13 202*
Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe/ Other short-term financial assets	3 239	8 520
- w pozostałych jednostkach/ in other entities	*3 239*	*8 520*
Udzielone pożyczki krótkoterminowe/ Short-term borrowings granted	50	-
- pozostałym jednostkom/ to other entities	*50*	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty/ Cash and cash equivalents	29 933	41 602
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe/ Short-term prepayments	4 099	3 580
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży/ Fixed assets classified as held for sale	446	769
AKTYWA RAZEM/ TOTAL ASSETS	**839 752**	**839 482**

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	na dzień/ Day	
	31.12.2018	31.12.2017
Kapitał własny/ Equity	**479 698**	**455 498**
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej/ Equity for shareholders of parent entity	**474 103**	**450 993**
Kapitał podstawowy/ Share capital	3 311	3 311
Pozostałe kapitały/ Other capitals	448 197	426 825
Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń/ Reserve of remeasurements of defined benefit plans	(141)	273
Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji/ Capital from evaluation of hedging transactions and exchange differences from consolidation	(4 975)	(3 661)
Niepodzielony wynik finansowy/ Undistributed financial result	27 711	24 245
- niepodzielony wynik z lat ubiegłych/ undistributed result from previous years	*(29 262)*	*(7 997)*
- wynik bieżącego okresu/ result of current period	*68 704*	*42 569*
- odpisy z wyniku bieżącego roku/ write-offs from net profit in the financial year (negative value)	*(11 731)*	*(10 327)*
Udziały niesprawujące kontroli/ Non-controlling interest	**5 595**	**4 505**
Zobowiązania/ Liabilities	**360 054**	**383 984**
Zobowiązania i rezerwy długoterminowe/ Long-term liabilities and provisions	**51 769**	**65 529**
Długoterminowe kredyty i pożyczki/ Long-term loans and borrowings	24 007	32 310
- od pozostałych jednostek/ from other entities	*24 007*	*32 310*
Zobowiązania długoterminowe/ Long-term liabilities	15 079	9 616
- wobec pozostałych jednostek/ towards other entities	*15 079*	*9 616*
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego/ Deferred income tax liabilities	4 706	8 499
Długoterminowe zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych/ Long-term liabilities due to employee benefits	6 999	6 736
Pozostałe rezerwy długoterminowe/ Other long-term provisions	978	8 368
Zobowiązania i rezerwy krótkoterminowe/ Short-term liabilities and provisions	**308 285**	**318 455**
Krótkoterminowe kredyty i pożyczki/ Short-term loans and borrowings	139 286	135 653
- od pozostałych jednostek/ from other entities	*139 286*	*135 653*
Zobowiązania handlowe/ Trade liabilities	83 117	88 958
- wobec jednostek powiązanych/ towards related entities	*278*	*619*
- wobec pozostałych jednostek/ towards other entities	*82 839*	*88 339*
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych/ Corporate income tax liabilities	2 939	4 279
Zobowiązania z tytułu innych podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych/ Liabilities due to other taxes (excluding income tax) and other similar charges	16 002	16 217
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe/ Other short-term liabilities	42 053	39 972
- wobec pozostałych jednostek/ towards other entities	*42 053*	*39 972*
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych/ Short-term liabilities due to employee benefits	16 832	18 287
Pozostałe rezerwy krótkoterminowe/ Other short-term provisions	8 056	15 089
PASYWA RAZEM/ TOTAL LIABILITIES	**839 752**	**839 482**

3.2. Informacje dotyczące zmian zobowiązań warunkowych lub aktywów warunkowych, które nastąpiły od czasu zakończenia ostatniego roku obrotowego (pozycje pozabilansowe) Grupy Apator

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	na dzień/ Day	
	30.09.2018	31.12.2017
Należności warunkowe/ Contingent receivables	**644**	**444**
Należności warunkowe od pozostałych jednostek/ Contingent receivables due from other entities	644	444
Zobowiązania warunkowe/ Contingent liabilities	**77 528**	**94 817**
Zobowiązania warunkowe dotyczące jednostek powiązanych/ Contingent liabilities connected with related entities	40 690	80 475
- w tym z tytułu udzielenia gwarancji i poręczeń jednostkom powiązanym/ due to guarantees and warranties granted to related entities	40 690	80 475
Zobowiązania warunkowe wobec pozostałych jednostek/ Contingent liabilities due to other entities	36 838	14 342
- w tym z tytułu udzielenia gwarancji i poręczeń/ due to guarantees and warranties granted	36 838	14 342
Pozostałe pozycje pozabilansowe/ Other off-balance-sheet items	**260 584**	**266 049**
Środki dzierżawione/ Fixed assets leased	6 588	7 252
Hipoteka zwykła/ Ordinary mortgage	90 615	134 541
Zabezpieczenie na majątku/ Pledge on assets	129 029	120 849
Weksle in blanco/ Blank bills of exchange	34 235	3 290
Inne- hipoteka przymusowa/ Other - compulsory mortgage	117	117
Pozycje pozabilansowe razem/ Total off-balance-sheet items	**338 756**	**361 310**

Grupa Apator posiada ustanowione następujące zabezpieczenia spłaty zobowiązań:

- Wynikające z Umowy wieloproduktowej zawartej między spółkami Grupy a ING Bank Śląski S.A:
  - ✓ Hipoteka umowna łączna do kwoty 26,0 mln zł ustanowiona na nieruchomościach FAP Pafal S.A. w Świdnicy i Apator Mining Sp. z o.o. w Pszowie (uwzględniona w powyższej tabeli),
  - ✓ Zastaw rejestrowy na zapasach będących własnością Apator S.A., Apator Telemetria Sp. z o.o., Apator Powogaz S.A., FAP Pafal S.A., Apator Metrix S.A., Apator Elkomtech S.A., Apator Mining Sp. z o.o., Apator Control Sp. z o.o., o wartości księgowej nie mniejszej niż 75,6 mln zł (uwzględniony w powyższej tabeli) wraz z cesją z polisy ubezpieczeniowej,
  - ✓ Zastaw na maszynach i urządzeniach oraz środkach transportu będących własnością Apator S.A., Apator Powogaz S.A., FAP Pafal S.A., Apator Metrix S.A., Apator Elkomtech S.A., Apator Mining Sp. z o.o., Apator Control Sp. z o.o., wraz z cesją z polisy ubezpieczeniowej (uwzględniony w powyższej tabeli). Wartość umowna zastawu na 31 grudnia 2018 r. wyniosła 32,7 mln zł,
  - ✓ Zastaw rejestrowy na wierzytelnościach z tytułu umów rachunkaców bankowych bieżących i przyszłych prowadzonych przez bank dla spółek Grupy,
  - ✓ Weksle „in blanco" wraz z deklaracjami wekslowymi złożone przez 8 spółek kredytobiorców (odpowiedzialność solidarna spółek Grupy),
  - ✓ Cesja praw z polisy ubezpieczeniowej mienia od wszystkich ryzyk.

- Pozostałe:
  - ✓ Zabezpieczenie gwarancji ubezpieczeniowej Apator S.A. 6 szt. weksli in blanco,
  - ✓ Cesja praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości spółki Apator Powogaz S.A. położonej w Poznaniu,
  - ✓ Cesja praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości spółki Apator Metra położonej w Czechach,
  - ✓ Hipoteka z tytułu zabezpieczenia kredytu inwestycyjnego (z limitem 33.000 tys. zł) zaciągniętego w ING Bank Śląski, ustanowiona na nieruchomości Apator Powogaz S.A. w Poznaniu,
  - ✓ Hipoteka przymusowa w kwocie 117 tys. zł, ustanowiona na nieruchomości Apator Powogaz S.A. położonej w Pniewach, stanowiącą zabezpieczenie zobowiązania wobec Starosty Szamotulskiego z tytułu przekształcenia użytkowania wieczystego w prawo własności,
  - ✓ Hipoteka w kwocie 50 mln CZK, ustanowiona na nieruchomości jednostki zależnej Apator Metra w Czechach, w związku z zawartą umową kredytową,
  - ✓ Hipoteka w wysokości 23.250 tys. zł, ustanowiona na nieruchomościach Apator Metrix S.A., jako zabezpieczenie spłaty zobowiązań wynikających z zawartych z bankiem Millenium umów kredytowych.

3.3. Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period			
	01.10.2018	01.10.2017	01.01.2018	01.01.2017
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Przychody ze sprzedaży/ Sales revenues	**241 973**	**212 246**	**828 686**	**883 196**
Przychody ze sprzedaży produktów i usług/ Sales revenues of products and services	227 278	201 936	789 627	844 330
- jednostkom powiązanym/ to related entities	*4 046*	*4 973*	*17 888*	*20 612*
- pozostałym jednostkom/ to other entities	*223 232*	*196 963*	*771 739*	*823 718*
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów/ Sales revenues of goods and materials	14 695	10 310	39 059	38 866
- jednostkom powiązanym/ to related entities	*4*	*50*	*81*	*86*
- pozostałym jednostkom/ to other entities	*14 691*	*10 260*	*38 978*	*38 780*
Koszt własny sprzedaży/ Cost of goods sold	**(167 155)**	**(162 346)**	**(567 514)**	**(647 281)**
Koszt sprzedanych produktów i usług/ Cost of products and services sold	(157 705)	(154 950)	(542 078)	(618 972)
- jednostkom powiązanym/ to related entities	*(2 526)*	*(3 403)*	*(11 819)*	*(12 871)*
- pozostałym jednostkom/ to other entities	*(155 179)*	*(151 547)*	*(530 259)*	*(606 101)*
Koszt sprzedanych towarów i materiałów/ Cost of goods and materials sold	(9 450)	(7 396)	(25 436)	(28 309)
- jednostkom powiązanym/ to related entities	*(4)*	*(44)*	*(87)*	*(83)*
- pozostałym jednostkom/ to other entities	*(9 446)*	*(7 352)*	*(25 349)*	*(28 226)*
Zysk brutto ze sprzedaży/ Gross profit on sales	**74 818**	**49 900**	**261 172**	**235 915**
Koszty sprzedaży/ Selling costs	(12 748)	(12 076)	(41 545)	(44 116)
Koszty ogólnego zarządu/ Overheads	(32 058)	(32 223)	(119 864)	(121 549)
Zysk ze sprzedaży/ Profit on sales	**30 012**	**5 601**	**99 763**	**70 250**
Pozostałe koszty operacyjne, w tym/ Other operating costs, including:	**(6 027)**	**(5 396)**	**(8 392)**	**(8 669)**
Wynik na sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych/ Result on sales and liquidation of property plant and equipment and intangibles	64	261	732	1 377
Wynik na aktualizacji niefinansowego majątku trwałego/ Result on revaluation of non financial fixed assets	113	(1 966)	16	(1 966)
Wynik na wycenie nieruchomości/ Result on valuation of property	40	(136)	40	(136)
Wynik na aktualizacji niefinansowego majątku obrotowego/ Result on revaluation of non financial current assets	(415)	545	(2 659)	(1 490)
Wynik na rezerwach na odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe/ Result on provisions for retirement bonuses and jubilee awards	332	(4 346)	332	(4 639)
Wynik na innej działalności operacyjnej/ Result on other operating activity	(6 161)	246	(6 853)	(1 815)
Udział w zyskach jednostek objętych konsolidacją metodą praw własności/ Share in profits of entities consolidated by equity method	**408**	**476**	**1 341**	**1 149**
Zysk z działalności operacyjnej/ Profit on operating activity	**24 393**	**681**	**92 712**	**62 730**
Przychody (koszty) finansowe, w tym/ Financial revenues (costs), including:	**213**	**20**	**716**	**(4 513)**
Dywidendy i udziały w zyskach/ Dividends and shares in profits	-	-	40	-
Odsetki od kredytów i pożyczek/ Interest on loans and borrowings	(1 148)	(894)	(3 880)	(4 100)
Wynik na pozostałych odsetkach/ Result on other interest	(150)	(159)	(272)	(289)
Wynik z tytułu weksli/ Result on bills of exchange	-	-	1	-

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 31.12.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period			
	01.10.2018	01.10.2017	01.01.2018	01.01.2017
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Wynik na różnicach kursowych/ Result on exchange differences	(33)	(1 260)	(411)	(4 071)
Wynik na transakcjach walutowych/ Result on currency transactions	1 894	1 240	5 658	4 065
Wynik na aktualizacji finansowego majątku obrotowego/ Result on revaluation of financial current assets	276	(19)	487	(502)
Pozostałe przychody (koszty) finansowe/ Other financial revenues (costs)	(626)	1 112	(907)	384
Zysk przed opodatkowaniem/ Profit before tax	**24 606**	**701**	**93 428**	**58 217**
Bieżący podatek dochodowy/ Current income tax	(3 981)	(2 611)	(17 277)	(15 209)
Odroczony podatek dochodowy/ Deferred income tax	(3 745)	(866)	(6 001)	(512)
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej / Net profit (loss) on continued operation	**16 880**	**(2 776)**	**70 150**	**42 496**
Działalność zaniechana/ Discontinued operation				
Zysk netto z działalności zaniechanej/ Profit on discontinued operation	124	138	1 173	1 412
Działalność kontynuowana i zaniechana/ Continued and discontinued operation				
Zysk (strata) netto/ Net profit (loss)	**17 004**	**(2 638)**	**71 323**	**43 908**
Inne całkowite dochody/ Other comprehensive income				
Inne całkowite dochody netto/ Other net comprehensive income	**(1 593)**	**898**	**(1 696)**	**1 546**
Pozycje, które mogą w przyszłości być przeklasyfikowane do wyniku finansowego/ Items that can be reclassified in the future:				
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych/ Exchange differences of foreign entities	(204)	(3 010)	1 521	(4 987)
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń wraz z efektem podatkowym/ Net result on hedging accounting including tax effect	(975)	3 644	(2 803)	6 269
Zyski i straty aktuarialne wraz z efektem podatkowym/ Net actuarial gains/(losses) on defined benefit plans including tax effect	(414)	264	(414)	264
Całkowite dochody ogółem/ Comprehensive income in total	**15 411**	**(1 740)**	**69 627**	**45 454**
Zysk (strata) netto, z tego przypadający:/ Net profit (loss), including	**17 004**	**(2 638)**	**71 323**	**43 908**
akcjonariuszom podmiotu dominującego/ shareholders of parent company	17 083	(2 644)	68 704	42 569
udziałom niesprawującym kontroli/ non-controlling interest	(79)	6	2 619	1 339
Całkowite dochody ogółem, z tego przypadające:/ Comprehensive income in total, including	**15 411**	**(1 740)**	**69 627**	**45 454**
akcjonariuszom podmiotu dominującego/ shareholders of parent company	15 481	(1 723)	66 976	44 143
udziałom niesprawującym kontroli/ non-controlling interest	(70)	(17)	2 651	1 311

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period			
	01.10.2018	01.10.2017	01.01.2018	01.01.2017
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Zysk z działalności operacyjnej/ Profit on operating activity	**24 393**	**681**	**92 712**	**62 730**
Amortyzacja/ Amortisation and depreciation	10 860	10 378	41 796	39 284
EBITDA	**35 253**	**11 059**	**134 508**	**102 014**

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów wraz z działalnoscią zaniechaną

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period			
	01.10.2018	01.10.2017	01.01.2018	01.01.2017
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Przychody ze sprzedaży/ Sales revenues	**244 250**	**220 770**	**844 930**	**906 902**
Przychody ze sprzedaży produktów i usług/ Sales revenues of products and services	228 571	207 288	799 161	860 556
- jednostkom powiązanym/ to related entities	*4 046*	*4 973*	*17 888*	*20 612*
- pozostałym jednostkom/ to other entities	*224 525*	*202 315*	*781 273*	*839 944*
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów/ Sales revenues of goods and materials	15 679	13 482	45 769	46 346
- jednostkom powiązanym/ to related entities	*4*	*50*	*81*	*86*
- pozostałym jednostkom/ to other entities	*15 675*	*13 432*	*45 688*	*46 260*
Koszt własny sprzedaży/ Cost of goods sold	**(169 250)**	**(169 801)**	**(582 134)**	**(667 043)**
Koszt sprzedanych produktów i usług/ Cost of products and services sold	(158 928)	(159 408)	(550 572)	(631 817)
- jednostkom powiązanym/ to related entities	*(2 526)*	*(3 403)*	*(11 819)*	*(12 871)*
- pozostałym jednostkom/ to other entities	*(156 402)*	*(156 005)*	*(538 753)*	*(618 946)*
Koszt sprzedanych towarów i materiałów/ Cost of goods and materials sold	(10 322)	(10 393)	(31 562)	(35 226)
- jednostkom powiązanym/ to related entities	*(4)*	*(44)*	*(87)*	*(83)*
- pozostałym jednostkom/ to other entities	*(10 318)*	*(10 349)*	*(31 475)*	*(35 143)*
Zysk brutto ze sprzedaży/ Gross profit on sales	**75 000**	**50 969**	**262 796**	**239 859**
Koszty sprzedaży/ Selling costs	(12 798)	(12 304)	(41 763)	(44 881)
Koszty ogólnego zarządu/ Overheads	(32 058)	(32 800)	(119 864)	(122 849)
Zysk ze sprzedaży/ Profit on sales	**30 144**	**5 865**	**101 169**	**72 129**
Pozostałe koszty operacyjne, w tym/ Other operating costs, including:	**(6 027)**	**(5 396)**	**(8 392)**	**(8 669)**
Wynik na sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych/ Result on sales and liquidation of property plant and equipment and intangibles	64	261	732	1 377
Wynik na aktualizacji niefinansowego majątku trwałego/ Result on revaluation of non financial fixed assets	113	(1 966)	16	(1 966)
Wynik na wycenie nieruchomości/ Result on valuation of property	40	(136)	40	(136)
Wynik na aktualizacji niefinansowego majątku obrotowego/ Result on revaluation of non financial current assets	(415)	545	(2 659)	(1 490)
Wynik na rezerwach na odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe/ Result on provisions for retirement bonuses and jubilee awards	332	(4 346)	332	(4 639)
Wynik na innej działalności operacyjnej/ Result on other operating activity	(6 161)	246	(6 853)	(1 815)
Udział w zyskach jednostek objętych konsolidacją metodą praw własności/ Share in profits of entities consolidated by equity method	**408**	**476**	**1 341**	**1 149**
Zysk z działalności operacyjnej/ Profit on operating activity	**24 525**	**945**	**94 118**	**64 609**
Przychody (koszty) finansowe, w tym/ Financial revenues (costs), including:	**213**	**20**	**716**	**(4 513)**
Dywidendy i udziały w zyskach/ Dividends and shares in profits	-	-	40	-
Odsetki od kredytów i pożyczek/ Interest on loans and borrowings	(1 148)	(894)	(3 880)	(4 100)
Wynik na pozostałych odsetkach/ Result on other interest	(150)	(159)	(272)	(289)
Wynik z tytułu weksli/ Result on bills of exchange	-	-	1	-

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period			
	01.10.2018	01.10.2017	01.01.2018	01.01.2017
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Wynik na różnicach kursowych/ Result on exchange differences	(33)	(1 260)	(411)	(4 071)
Wynik na transakcjach walutowych/ Result on currency transactions	1 894	1 240	5 658	4 065
Wynik na aktualizacji finansowego majątku obrotowego/ Result on revaluation of financial current assets	276	(19)	487	(502)
Pozostałe przychody (koszty) finansowe/ Other financial revenues (costs)	(626)	1 112	(907)	384
Zysk przed opodatkowaniem/ Profit before tax	**24 738**	**965**	**94 834**	**60 096**
Bieżący podatek dochodowy/ Current income tax	(3 989)	(2 737)	(17 510)	(15 676)
Odroczony podatek dochodowy/ Deferred income tax	(3 745)	(866)	(6 001)	(512)
Zysk (strata) netto / Net profit (loss)	**17 004**	**(2 638)**	**71 323**	**43 908**

3.4. Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	KAPITAŁ PRZYPADAJĄCY NA UDZIAŁOWCÓW JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ/ CAPITAL FOR THE SHAREHOLDERS OF PARENT ENTITY						Udziały niesprawujące kontroli/ Non-controlling interest	KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM/ TOTAL EQUITY
	Kapitał podstawowy/ Share capital	Pozostałe kapitały/ Other capitals	Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń/ Reserve of remeasurements of defined benefit plans	Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji/ Capital on valuation of hedging transactions and exchange differences from consolidation	Niepodzielony wynik finansowy/ Undistributed financial result	RAZEM/ TOTAL		
Saldo na dzień 01.01.2018/ Balance as at 01.01.2018	**3 311**	**426 825**	**273**	**(3 661)**	**24 245**	**450 993**	**4 505**	**455 498**
Korekty bilansu otwarcia/ Adjustments to the opening balance	-	-	-	-	-	**-**	-	**-**
Zmiany zasad rachunkowości/ Adjustments to the rules of accounting	-	-	-	-	387	**387**	-	**387**
Saldo po zmianach/ Balance after changes made	**3 311**	**426 825**	**273**	**(3 661)**	**24 632**	**451 380**	**4 505**	**455 885**
Zmiany w kapitale własnym w okresie od 01.01.2018 do 31.12.2018/ Changes in equity since 01.01.2018 till 31.12.2018								
Całkowite dochody/ Comprehensive income:								
Zysk netto za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018/ Net profit since 01.01.2018 till 31.12.2018	-	-	-	-	68 704	**68 704**	2 619	**71 323**
Podział wyniku na kapitał zapasowy/ Distribution of result for supplementary capital	-	30 325	-	-	(30 325)	**-**	-	**-**
Pokrycie straty z kapitału rezerwowego/ Reimbursement of loss from reserved capital	-	(4 204)	-	-	4 204	**-**	-	**-**
Inne całkowite dochody/ Other comprehensive income:								
Pozycje, które mogą być w przyszłości przeklasyfikowane do wyniku finansowego / Items that can be reclassified in the future:								
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń wraz z efektem podatkowym / Net result on hedging accounting including tax effect	-	-	-	(2 803)	-	**(2 803)**	-	**(2 803)**
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji/ Net exchange differences translated from financial statement to the currency of presentation	-	-	-	1 489	-	**1 489**	32	**1 521**

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 30.09.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	KAPITAŁ PRZYPADAJĄCY NA UDZIAŁOWCÓW JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ/ CAPITAL FOR THE SHAREHOLDERS OF PARENT ENTITY						Udziały niesprawujące kontroli/ Non-controlling interest	KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM/ TOTAL EQUITY
	Kapitał podstawowy/ Share capital	Pozostałe kapitały/ Other capitals	Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń/ Reserve of remeasurements of defined benefit plans	Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji/ Capital on valuation of hedging transactions and exchange differences from consolidation	Niepodzielony wynik finansowy/ Undistributed financial result	RAZEM/ TOTAL		
Pozycje, które w przyszłości nie będą przeklasyfikowane do wyniku finansowego / Items that can't be reclassified in the future:								
Zyski (straty) z tytułu aktualizacji wyceny wraz z efektem podatkowym/ Profit (loss) due to revaluation including tax effect	-	-	(414)	-	-	**(414)**	-	**(414)**
Całkowite dochody ujęte w okresie od 01.01.2018 do 31.12.2018/ Comprehensive income recognized since 01.01.2018 till 31.12.2018	**-**	**26 121**	**(414)**	**(1 314)**	**42 583**	**66 976**	**2 651**	**69 627**
Transakcje z właścicielami ujęte bezpośrednio w kapitale własnym/ Transactions with shareholders recognized directly in equity								
Dywidendy/ Dividends	-	-	-	-	(35 489)	**(35 489)**	(193)	**(35 682)**
Rozliczenie zaliczkowej dywidendy z roku poprzedniego/ Settlement of interim dividend towards dividend from previous year	-	-	-	-	10 327	**10 327**	-	**10 327**
Wypłacone zaliczki na dywidendę/ Interim dividend paid	-	-	-	-	(11 731)	**(11 731)**	-	**(11 731)**
Zakup akcji własnych/ Purchase of own shares	-	(4 749)	-	-	-	**(4 749)**	-	**(4 749)**
Przeniesienie z kapitału zapasowego/ Transfer from supplementary capital	-	(30 000)	-	-	-	**(30 000)**	-	**(30 000)**
Utworzenie kapitału rezerwowego/ Establishment of reserved capital	-	30 000	-	-	-	**30 000**	-	**30 000**
Zakup dodatkowych udziałów jednostki zależnej/ Purchase of additional shares of subsidiary	-	-	-	-	(2 611)	**(2 611)**	(1 368)	**(3 979)**
Razem transakcje z właścicielami w okresie od 01.01.2018 do 31.12.2018/ Total transactions with shareholders since 01.01.2018 till 31.12.2018	**-**	**(4 749)**	**-**	**-**	**(39 504)**	**(44 253)**	**(1 561)**	**(45 814)**
Saldo na dzień 31.12.2018/ Balance as at 31.12.2018	**3 311**	**448 197**	**(141)**	**(4 975)**	**27 711**	**474 103**	**5 595**	**479 698**

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 31.12.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	KAPITAŁ PRZYPADAJĄCY NA UDZIAŁOWCÓW JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ/ CAPITAL FOR THE SHAREHOLDERS OF PARENT ENTITY						Udziały niesprawujące kontroli/ Non-controlling interest	KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM/ TOTAL EQUITY
	Kapitał podstawowy/ Share capital	Pozostałe kapitały/ Other capitals	Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń/ Reserve of remeasurements of defined benefit plans	Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji/ Capital on valuation of hedging transactions and exchange differences from consolidation	Niepodzielony wynik finansowy/ Undistributed financial result	RAZEM/ TOTAL		
Saldo na dzień 01.01.2017/ Balance as at 01.01.2017	**3 311**	**357 720**	**9**	**(4 971)**	**86 568**	**442 637**	**5 680**	**448 317**
Korekty bilansu otwarcia/ Adjustments to the opening balance	-	-	-	-	(3 238)	**(3 238)**	(1 799)	**(5 037)**
Saldo na dzień 01.01.2017/ Balance as at 01.01.2017	**3 311**	**357 720**	**9**	**(4 971)**	**83 330**	**439 399**	**3 881**	**443 280**
Zmiany w kapitale własnym w okresie od 01.01.2017 do 31.12.2017/ Changes in equity since 01.01.2017 till 31.12.2017								
Całkowite dochody/ Comprehensive income:								
Zysk netto za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017/ Net profit since 01.01.2017 till 31.12.2017	-	-	-	-	42 569	**42 569**	1 339	**43 908**
Podział wyniku na kapitał zapasowy/ Distribution of result for supplementary capital	-	70 779	-	-	(70 779)	**-**	-	**-**
Pokrycie straty z kapitału zapasowego/ Reimbursement of loss from supplementary capital	-	(1 674)	-	-	1 674	**-**	-	**-**
Inne całkowite dochody/ Other comprehensive income:								
Pozycje, które mogą być w przyszłości przeklasyfikowane do wyniku finansowego / Items that can be reclassified in the future:								
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń wraz z efektem podatkowym / Net result on hedging accounting including tax effect	-	-	-	6 269	-	**6 269**	-	**6 269**
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji/ Net exchange differences translated from financial statement to the currency of presentation	-	-	-	(4 959)	-	**(4 959)**	(28)	**(4 987)**
Pozycje, które w przyszłości nie będą przeklasyfikowane do wyniku finansowego / Items that can't be reclassified in the future:								
Zyski (straty) z tytułu aktualizacji wyceny wraz z efektem podatkowym/ Profit (loss) due to revaluation including tax effect	-	-	264	-	-	**264**	-	**264**

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 31.12.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	KAPITAŁ PRZYPADAJĄCY NA UDZIAŁOWCÓW JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ/ CAPITAL FOR THE SHAREHOLDERS OF PARENT ENTITY						Udziały niesprawujące kontroli/ Non-controlling interest	KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM/ TOTAL EQUITY
	Kapitał podstawowy/ Share capital	Pozostałe kapitały/ Other capitals	Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń/ Reserve of remeasurements of defined benefit plans	Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji/ Capital on valuation of hedging transactions and exchange differences from consolidation	Niepodzielony wynik finansowy/ Undistributed financial result	RAZEM/ TOTAL		
Całkowite dochody ujęte w okresie od 01.01.2017 do 31.12.2017/ Comprehensive income recognized since 01.01.2017 till 31.12.2017	**-**	**69 105**	**264**	**1 310**	**(26 536)**	**44 143**	**1 311**	**45 454**
Transakcje z właścicielami ujęte bezpośrednio w kapitale własnym/ Transactions with shareholders recognized directly in equity								
Dywidendy/ Dividends	-	-	-	-	(32 549)	**(32 549)**	(687)	**(33 236)**
Razem transakcje z właścicielami w okresie od 01.01.2017 do 31.12.2017/ Total transactions with shareholders since 01.01.2017 till 31.12.2017	**-**	**-**	**-**	**-**	**(32 549)**	**(32 549)**	**(687)**	**(33 236)**
Saldo na dzień 31.12.2017/ Balance as at 31.12.2017	**3 311**	**426 825**	**273**	**(3 661)**	**24 245**	**450 993**	**4 505**	**455 498**

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 31.12.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

3.5. Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period	
	01.01.2018	01.01.2017
	31.12.2018	31.12.2017
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej/ Cash flow on operating activity		
Zysk przed opodatkowaniem / Profit before tax	**94 834**	**60 096**
Korekty/ Adjustments	**45 411**	**42 387**
Amortyzacja wartości niematerialnych/ Amortization of intangible assets	11 822	10 667
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych/ Depreciation of property, plant and equipment	29 974	28 617
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży/ Fixed assets classified as held for sale	-	1 966
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty rzeczowych aktywów trwałych/ Write downs due to depreciation of property,plant and equipment	(15)	-
Zysk na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych/ Profit on sales of tangible fixed assets and intangibles	(870)	(1 615)
Strata na sprzedaży aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży/ Loss on sales of financial assets available for sales	-	136
Zyski z wyceny nieruchomosci inwestycyjnych według wartości godziwej/ Profit from evaluation of investment properties at fair value	(40)	-
Zyski z tytułu zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych/ Profits from the change of fair value of derivatives	(510)	(1 123)
Koszty odsetek/ Cost of interest	4 199	4 657
Udziały w zyskach jednostek stowarzyszonych/ Share in profits of associated entities	(1 341)	(1 149)
Przychody z tytułu odsetek/ Interest received	(47)	(289)
Inne korekty/ Other adjustments	2 239	520
Środki pieniężne z działalności operacyjnej przed uwzględnieniem zmian w kapitale obrotowym/ Cash from operating activity before taking into consideration changes in current assets	**140 245**	**102 483**
Zmiana stanu zapasów/ Change in inventories	(44 214)	21 421
Zmiana stanu należności/ Change in receivables	20 707	17 348
Zmiana stanu zobowiązań/ Change in liabilities	9 357	9 119
Zmiana stanu rezerw/ Change in provisions	(16 042)	15 753
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych/ Change in accruals and prepayments	(531)	(446)
Inne korekty/ Other adjustments	267	(314)
Środki pieniężne wygenerowane w toku działalności operacyjnej/ Cash generated by operating activity	**109 789**	**165 364**
Zapłacony podatek dochodowy/ Income tax paid	(19 289)	(14 574)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej/ Net cash on operating activity	**90 500**	**150 790**
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej/ Cash flow on investing activity		
Wydatki na nabycie wartości niematerialnych/ Outflows for the purchase of intangibles	(14 888)	(17 837)
Wpływy ze sprzedaży wartości niematerialnych/ Inflows from the sales of intangibles	-	(1)
Wydatki na nabycie rzeczowych aktywów trwałych/ Outflows for the purchase of tangible fixed assets	(25 130)	(35 901)
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych/ Inflows from the sales of tangible fixed assets	6 005	3 342

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period	
	01.01.2018	01.01.2017
	31.12.2018	31.12.2017
Wpływy ze sprzedaży aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu/ Inflows from sales of financial assets held for trading	281	338
Inwestycje w jednostki zależne/ Investments in subsidiaries	(8 353)	(13 899)
Pożyczki udzielone/ Borrowings granted	(50)	-
Otrzymane odsetki/ Interest received	71	216
Otrzymane dywidendy/ Dividends received	1 021	1 371
Inne wpływy (wydatki)/ Other inflows(outflows)	(4 111)	(1 086)
Środki pieniężne netto wykorzystane z działalności inwestycyjnej/ Net cash on investing activity	**(45 154)**	**(63 457)**
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej/ Cash flow on financing activity		
Nabycie akcji własnych/ Purchase of own shares	(4 749)	-
Wpływy z tytułu zaciągnięcia kredytów i pożyczek/ Inflows from loans and borrowings taken	33 823	57 677
Spłaty kredytów i pożyczek/ Repayment of loans and borrowings	(38 803)	(82 894)
Odsetki/ Interest	(4 034)	(4 460)
Dywidendy wypłacone/ Dividends paid	(37 010)	(33 036)
Spłata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego/ Repayment of liabilities under finance lease contracts	(5 863)	(4 875)
Inne wpływy (wydatki)/ Other inflows(outflows)	(379)	(152)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej/ Net cash on financing activity	**(57 015)**	**(67 740)**
Zwiększenie (zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych/ Increase(decrease) of net cash and cash equivalents	**(11 669)**	**19 593**
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu/ Cash and cash equivalents at the beginning of the period	**41 602**	**22 009**
Różnice kursowe/ Exchange differences		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu/ Cash and cash equivalents at the end of the period	**29 933**	**41 602**

3.6. Działalność zaniechana

W poniższych tabelach zaprezentowano wynik na działalności zaniechanej oraz przepływy pieniężne z nią związane. Szczegóły odnośnie działalności zaniechanej zawarto w raporcie skonsolidowanym za 2017 rok.

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	01.01.2018	01.01.2017
	31.12.2018	31.12.2017
Przychody ze sprzedaży produktów i usług	9 534	16 226
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	6 710	7 480
Koszt sprzedanych produktów i usług (-)	(8 494)	(12 845)
Koszt sprzedanych towarów i materiałów (-)	(6 126)	(6 917)
Zysk brutto ze sprzedaży	**1 624**	**3 944**
Koszty sprzedaży (-)	(218)	(765)
Koszty ogólnego zarządu (-)		(1 300)
Zysk ze sprzedaży	**1 406**	**1 879**
Podatek dochodowy bieżący (-)	(233)	(467)
Zysk netto z działalności zaniechanej, z tego przypadający:	**1 173**	**1 412**
akcjonariuszom podmiotu dominującego	1 173	1 412

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	01.01.2018	01.01.2017
	31.12.2018	31.12.2017
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk przed opodatkowaniem	1 406	1 879
Korekty:	6	8
Inne korekty	6	8
Środki pieniężne z działalności operacyjnej przed uwzględnieniem zmian w kapitale obrotowym	1 412	1 887
Zmiana stanu zapasów	1 930	2 065
Zmiana stanu należności	11 973	(2 135)
Zmiana stanu zobowiązań	(2 378)	1 387
Inne korekty	(32)	(315)
Środki pieniężne wygenerowane w toku działalności operacyjnej	12 905	2 889
Zapłacony podatek dochodowy	(263)	(489)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	12 642	2 400
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Wydatki na nabycie rzeczowych aktywów trwałych	-	(261)
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	1 527	1 458
Inne wydatki	(6)	-
Środki pieniężne netto wykorzystane z działalności inwestycyjnej	1 521	1 197
Dywidendy wypłacone	(17 543)	(9 237)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(17 543)	(9 237)

3.7. Skonsolidowane sprawozdanie wg segmentów operacyjnych

Działalność Grupy Apator skupiona jest w trzech podstawowych segmentach:

- ✓ Energia Elektryczna
- ✓ Gaz
- ✓ Woda i Ciepło

Działalność prowadzona poza tymi segmentami została zaprezentowana jako pozostała.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Energia elektryczna	Gaz	Woda i Ciepło	Pozycje nieprzypi-sane	Razem	Działalność zaniechana	OGÓŁEM
Wyniki finansowe segmentów operacyjnych za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018							
Przychody ze sprzedaży	386 344	183 929	258 413	-	828 686	16 244	844 930
Koszt własny sprzedaży	266 881	142 507	158 126	-	567 514	14 620	582 134
Zysk brutto ze sprzedaży	**119 463**	**41 422**	**100 287**	**-**	**261 172**	**1 624**	**262 796**
Koszty sprzedaży	17 049	5 851	18 405	240	41 545	218	41 763
Koszty ogólnego zarządu	57 415	22 193	36 777	3 479	119 864		119 864
Zysk ze sprzedaży	**44 999**	**13 378**	**45 105**	**(3 719)**	**99 763**	**1 406**	**101 169**
Pozostałe przychody (koszty) operacyjne	(6 505)	558	(3 417)	972	(8 392)	-	(8 392)
Udział w zyskach spółek stowarzyszonych	-	12	1 329	-	1 341		1 341
Zysk z działalności operacyjnej	**38 494**	**13 948**	**43 017**	**(2 747)**	**92 712**	**1 406**	**94 118**
Amortyzacja	**21 393**	**12 366**	**7 782**	**255**	**41 796**	**-**	**41 796**
EBITDA	**59 887**	**26 314**	**50 799**	**(2 492)**	**134 508**	**1 406**	**135 914**
Wyniki finansowe segmentów operacyjnych za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017							
Przychody ze sprzedaży	348 082	271 925	263 189	-	883 196	23 706	906 902
Koszt własny sprzedaży	261 525	218 285	167 471	-	647 281	19 762	667 043
Zysk brutto ze sprzedaży	**86 557**	**53 640**	**95 718**	**-**	**235 915**	**3 944**	**239 859**
Koszty sprzedaży	19 983	7 213	16 680	240	44 116	765	44 881
Koszty ogólnego zarządu	59 572	24 603	31 229	6 145	121 549	1 300	122 849
Zysk ze sprzedaży	**7 002**	**21 824**	**47 809**	**(6 385)**	**70 250**	**1 879**	**72 129**
Pozostałe przychody (koszty) operacyjne	(3 624)	(5 417)	(1 249)	1 621	(8 669)	-	(8 669)
Udział w zyskach spółek stowarzyszonych	-	48	1 100	1	1 149		1 149
Zysk z działalności operacyjnej	**3 378**	**16 455**	**47 660**	**(4 763)**	**62 730**	**1 879**	**64 609**
Amortyzacja	**21 101**	**10 880**	**6 585**	**718**	**39 284**	**-**	**39 284**
EBITDA	**24 479**	**27 335**	**54 245**	**(4 045)**	**102 014**	**1 879**	**103 893**

**) EBITDA to zysk z działalności operacyjnej powiększony o wartość amortyzacji za dany okres.*

3.8. Informacje geograficzne

Grupa Apator wyodrębniła trzy następujące obszary działalności:

- ✓ Kraj – obejmujący sprzedaż na terenie kraju
- ✓ Unia – sprzedaż zrealizowana w krajach Unii Europejskiej
- ✓ Eksport – sprzedaż zrealizowana w pozostałych krajach

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	Kraj/ Home	Eksport/ Export	Unia/ EU	Razem/ Total	DZIAŁALNOŚĆ ZANIECHANA/ DISCONTINUED OPERATION	OGÓŁEM/ TOTAL
Przychody ze sprzedaży segmentów geograficznych za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018/ Sales revenues in geographical segments since 01.01.2018 till 31.12.2018						
Przychody ogółem/ Total revenues	**449 081**	**118 240**	**261 365**	**828 686**	**16 244**	**844 930**
Sprzedaż na zewnątrz/ Sales outside	449 081	100 271	261 365	**810 717**	16 244	**826 961**
Sprzedaż do jednostek powiązanych/ Sales to related entities	-	17 969	-	**17 969**	-	**17 969**
Przychody ze sprzedaży segmentów geograficznych za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017/ Sales revenues in geographical segments since 01.01.2017 till 31.12.2017						
Przychody ogółem/ Total revenues	**389 053**	**123 930**	**370 213**	**883 196**	**23 706**	**906 902**
Sprzedaż na zewnątrz/ Sales outside	389 053	103 232	370 213	**862 498**	23 706	**886 204**
Sprzedaż do jednostek powiązanych/ Sales to related entities	-	20 698	-	**20 698**	-	**20 698**

4. Informacje o zasadach przyjętych przy sporządzeniu raportu, w szczególności informacje o zmianach stosowanych zasad (polityki) rachunkowości

4.1. Zasady rachunkowości

Począwszy od 2005 roku, zgodnie z obowiązkiem nałożonym przez nowelizację Ustawy o rachunkowości, skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy Apator są sporządzane według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej. Jednocześnie skorzystano z możliwości, jakie dała Ustawa o rachunkowości i walne zgromadzenia Spółki Apator S.A. oraz spółek wchodzących w skład Grupy Apator podjęły uchwały, iż sprawozdania jednostek wchodzących w skład Grupy będą sporządzane według MSSF/MSR (zarówno jednostkowe jak i skonsolidowane).

Sprawozdania finansowe (jednostkowe i skonsolidowane) na dzień 31 grudnia 2018 r. zostały sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF/MSR) oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej, w polskich złotych, w związku z faktem, iż złoty polski jest podstawową walutą, w której denominowane są operacje gospodarcze Grupy Apator.

Sprawozdania finansowe jednostek zagranicznych wchodzących w skład grupy kapitałowej zostały przeliczone na walutę sprawozdawczą w oparciu o zasady wynikające z Międzynarodowego Standardu Rachunkowości Nr 21.

Sprawozdania finansowe zostały sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień sporządzania sprawozdań nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki Grupy.

Sprawozdania finansowe zostały sporządzone zgodnie z konwencją kosztu historycznego, za wyjątkiem wyceny niektórych aktywów trwałych (nieruchomości inwestycyjne) i instrumentów finansowych (instrumenty pochodne), które wyceniane są według wartości godziwej. Szczegółowe zasady rachunkowości stosowane przez Grupę Apator zostały zaprezentowane w skonsolidowanym raporcie RS 2017.

4.2. Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej obejmuje dane jednostki dominującej Apator S.A. oraz jej spółek zależnych.

Jednostki powiązane stosują jednolite zasady rachunkowości obowiązujące w jednostce dominującej oraz jednolitą formę i zakres sprawozdań jednostkowych i skonsolidowanych, będących podstawą konsolidacji w grupie kapitałowej. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej sporządzane jest na dzień sprawozdawczy oraz za okres obrotowy, określony dla sprawozdania jednostkowego jednostki dominującej.

Na dzień nabycia aktywa i pasywa jednostki nabywanej są wyceniane według ich wartości godziwej. Nadwyżka ceny nabycia powyżej wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywów netto jednostki ujmowana jest jako wartość firmy. W przypadku, gdy cena nabycia jest niższa od wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywów netto jednostki, różnica ujmowana jest jako zysk w rachunku zysków i strat okresu, w którym nastąpiło nabycie. Udziały niesprawujące kontroli są wykazywane w odpowiedniej proporcji wartości godziwej aktywów i kapitałów. Wyniki finansowe jednostek nabytych lub sprzedanych w ciągu roku są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu odpowiednio od momentu ich nabycia lub do dnia sprzedaży.

Przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania zastosowano metodę konsolidacji, polegającą na sumowaniu poszczególnych pozycji sprawozdań, dokonaniu wyłączeń oraz innych korekt. Wyłączeniu podlegają:

- ✓ wyrażona w cenie nabycia wartość udziałów posiadanych przez jednostkę dominującą jednostek zależnych;
- ✓ wzajemne należności i zobowiązania oraz inne rozrachunki o podobnym charakterze jednostek objętych konsolidacją;
- ✓ przychody i koszty operacji gospodarczych dokonanych między jednostkami objętymi konsolidacją;
- ✓ zyski lub straty powstałe w wyniku operacji gospodarczych dokonanych między jednostkami objętymi konsolidacją, zawarte w wartości aktywów podlegających konsolidacji;
- ✓ dywidendy naliczone lub wypłacone przez jednostki objęte konsolidacją innym jednostkom objętym konsolidacją.

4.3. Dodatkowe informacje finansowe

4.3.1. Średnia ważona ilość akcji

Wartość księgowa na jedną akcję została obliczona poprzez podzielenie kapitałów własnych przez średnią ważoną ilość akcji, natomiast zysk na jedną akcję został obliczony poprzez podzielenie zysku netto z działalności kontynuowanej przez średnią ważoną ilość akcji.

4.3.2. Średnia ważona ilość akcji dla sprawozdania skonsolidowanego

Średnia ważona ilość akcji na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi 29.450.308 (na 31 grudnia 2017 roku wynosiła 29.507.028) i uwzględnia akcje będące w posiadaniu jednostki zależnej.

4.3.3. Średnia ważona ilość akcji dla sprawozdania jednostkowego

Średnia ważona ilość akcji na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi 33.050.308 (na 31 grudnia 2017 roku wynosiła 33.107.028).

4.3.4. Kursy użyte do przeliczania wybranych danych finansowych

Pozycje aktywów i pasywów oraz pozycje rachunku przepływów pieniężnych – według średniego kursu obowiązującego na dzień sporządzania sprawozdania.

Pozycje rachunku zysków i strat – według kursu średniego EUR stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez NBP obowiązujących na ostatni dzień miesiąca.

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	IV kwartały 2018/ IV QS 2018	IV kwartały 2017/ IV Qs 2017
	Eur / PLN	Eur / PLN
Sprawozdanie z całkowitych dochodów/ Comprehensive income statement	4,2669	4,2447
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych/ Cash flow statement	4,3000	4,1709
Sprawozdanie z sytuacji finansowej/ Financial statement of financial position	4,3000	4,1709

4.4. Informacja o korektach z tytułu rezerw, rezerwie i aktywach z tytułu odroczonego podatku dochodowego, o których mowa w ustawie o rachunkowości, dokonanych odpisach aktualizujących wartość składników aktywów

Aktywa z tytułu odroczonego podatku oraz rezerwa na podatek dochodowy / Deferred income tax assets and Income tax provision

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	Stan na początek okresu/ Status at the beginning of the period	Zmiana z tytułu MSSF15/ Change due to MSSF 15	Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji/ Net exchange differences translated from financial statement to currency presented	Uznanie (obciążenie) wyniku z tytułu zmiany stanu różnic przejściowych i straty podatkowej/ Charging the result due to the change in temporary differences and tax loss	Zwiększenie (zmniejszenie) kapitału własnego z tytułu zmiany stanu różnic przejściowych/ Increase (decrease) of equity due to the change of temporary differences	Stan na koniec okresu/ Status at the end of the period
Odroczony podatek dochodowy w okresie od 01.01.2018 do 31.12.2018/ Deferred income tax since 01.01.2018 till 31.12.2018						
Aktywa z tytułu podatku odroczonego/ Deferred tax assets	**53 489**	**164**	**102**	**(6 468)**	**(244)**	**47 043**
Rezerwa na świadczenia na rzecz pracowników/ Provisions for employee benefits	2 296	-	1	(100)	97	2 294
Rezerwa na premie/ Provisions for bonuses	1 155	-	-	(69)	-	1 086
Rezerwa na marże przychodów/ Provisions for margins of revenues	143	-	-	(92)	-	51
Rezerwa na naprawy gwarancyjne/ Provisions for warranty repairs	3 787	-	2	(2 656)	-	1 133
Rezerwa na przyszłe koszty/ Provisions for future costs	916	-	-	397	-	1 313
Niewypłacone wynagrodzenia, składki ZUS/ Salaries and wages, insurance premiums unpaid	1 686	-	-	(129)	-	1 557
Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne/ Write downs of property, plant and equipment and intangibles	530	-	-	18	-	548
Odpisy aktualizujące zapasy/ Inventory write downs	1 435	-	3	451	-	1 889
Odpisy aktualizujące należności/ Receivables write downs	429	-	-	(14)	-	415
Wycena do wartości godziwej- instrumenty pochodne/ Valuation at fair value - derivatives	464	-	-	(23)	(341)	100
Wycena do wartości godziwej- instrumenty na stopę procentową/ Valuation at fair value - instruments at interest rate	1	-	-	(1)	-	-
Wycena do wartości godziwej- inne aktywa finansowe/ Valuation at fair value-other financial assets	1	-	-	-	-	1
Strata podatkowa/ Tax loss	17 607	-	95	(544)	-	17 158
Ulga podatkowa z tytułu działalności w SSE/ Tax relief due to operation in Pomeranian Special Economic Zone	17 497	-	-	(3 111)	-	14 386
Amortyzacja księgowa inna niż podatkowa/ Balance amortization apart to tax one	548	-	-	177	-	725
Transakcje wewnątrzgrupowe/ Internal transactions	2 462	-	-	(405)	-	2 057

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	Stan na początek okresu/ Status at the beginning of the period	Zmiana z tytułu MSSF15/ Change due to MSSF 15	Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji/ Net exchange differences translated from financial statement to currency presented	Uznanie (obciążenie) wyniku z tytułu zmiany stanu różnic przejściowych i straty podatkowej/ Charging the result due to the change in temporary differences and tax loss	Zwiększenie (zmniejszenie) kapitału własnego z tytułu zmiany stanu różnic przejściowych/ Increase (decrease) of equity due to the change of temporary differences	Stan na koniec okresu/ Status at the end of the period
Różnice z tytułu leasingu/ Differences due to finance lease contracts	168	-	-	95	-	263
Przejściowe różnice z tytułu kontraktów długoterminowych (umów o usługi wdrożeniowe)/ Temporary differences due to long-term contracts (construction contracts)	415	164	-	-	-	579
Inne koszty niepodatkowe w okresie, w tym:/ Other costs not taxed in the period, including	1 949	-	1	(462)	-	1 488
Rezerwy z tytułu podatku odroczonego/ Deferred income tax liabilities	**19 700**	**-**	**12**	**(467)**	**(999)**	**18 246**
Wycena do wartości godziwej- instrumenty pochodne/ Valuation at fair value - derivatives	1 622	-	-	73	(999)	696
Wycena do wartości godziwej- inne aktywa finansowe/ Valuation at fair value-other financial assets	1 551	-	(117)	-	-	1 434
Amortyzacja księgowa inna niż podatkowa/ Balance amortization apart to tax one	13 243	-	129	(789)	-	12 583
Nadwyżka wartości nominalnej nad wartością księgową aportu/ Excess of nominal value over book value of apportionment	238	-	-	-	-	238
Różnice z tytułu leasingu/ Differences due to finance lease contracts	1 069	-	-	307	-	1 376
Przejściowe różnice z tytułu kontraktów długoterminowych (umów o usługi wdrożeniowe)/ Temporary differences due to long-term contracts (construction contracts)	1 941	-	-	-	-	1 941
Inne przychody niepodatkowe w okresie, w tym:/ Other revenues not taxed in the period, including	36	-	-	(58)	-	(22)
Razem/ Total	**X**	**x**	**90**	**(6 001)**	**755**	**X**
Aktywa z tytułu podatku odroczonego ogółem/ Deferred tax assets	**42 288**	**164**	**X**	**X**	**X**	**33 503**
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego ogółem/ Deferred income tax liabilities	**8 499**	**-**	**X**	**X**	**X**	**4 706**

Efektywna stopa podatkowa (działalność kontynuowana i zaniechana)/ Effective tax rate (continued and discontinued operation)

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period	
	01.01.2018	01.01.2017
	31.12.2018	31.12.2017
Zysk brutto/ Profit (loss) before tax:	**94 834**	**60 096**
Podatek dochodowy obliczony według obowiązujących stawek podatkowych/ Income tax calculated according to binding tax rates:	**18 897**	**12 398**
Korekty/ Adjustments	**4 614**	**3 790**
Podatek od przychodów zwolnionych z opodatkowania (różnice trwałe)/ Possible tax on tax free revenues (permanent differences)	(328)	(383)
Podatek od kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów (różnice trwałe)/ Tax from non deductible expenses (permanent differences)	2 992	2 166
Podatek od transakcji wewnątrzgrupowych (różnice trwałe)/ Tax on internal transactions in the group (permanent differences)	520	(128)
Podatek od pozycji nieujętych w wyniku finansowym okresu/ Tax on items not included in financial result of the period	(49)	(125)
Korekta strat podatkowych z lat ubiegłych/ Adjustment to tax loss from past years	4	6
Inne doliczenia do podatku/ Other deductions	-	42
Inne odliczenia podatkowe/ Other deductions	165	-
Odpis z tytułu utraty wartości aktywa na odroczony podatek dochodowy	1 310	2 212
Podatek dochodowy wykazany w sprawozdaniu z całkowitych dochodów/ Income tax specified in comprehensive income statement	**23 511**	**16 188**
Efektywna stopa podatkowa/ Effective tax rate	**24,79%**	**26,94%**

Odpisy aktualizujące aktywa trwałe i obrotowe / Write-downs of non-current & current assets

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	Stan na początek okresu/ Status at the beginning of the period	Zmiana w okresie (wzrost "+", spadek "-")/ Change in the period (increase "+", decrease "-")	Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji/ Net exchange diffferences translated from financial statement to the currency presented	Stan na koniec okresu/ Status at the end of the period
Wartość firmy jednostek podporządkowanych/ Goodwill of subordinated entities	335	-	-	335
Rzeczowe aktywa trwałe/ Property,plant and equipment	2 786	(15)	-	2 771
Pozostałe aktywa finansowe/ Other financial assets	436	-	-	436
Zapasy/ Invetories	7 325	2 534	18	9 877
Należności/ Receivables	5 328	(132)	336	5 532
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży/ Fixed assets classified as held for sales	1 966	-	-	1 966
Razem/ Total	**18 176**	**2 387**	**354**	**20 917**

Rezerwy na zobowiązania / Provisions for liabilities

REZERWY NA ZOBOWIĄZANIA	ŚWIADCZENIA NA RZECZ PRACOWNIKÓW/ BENEFITS FOR EMPLOYEES			POZOSTAŁE REZERWY/ OTHER PROVISIONS			RAZEM/ TOTAL
WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	ODPRAWY EMERYTALNE, NAGRODY JUBILEUSZOWE (aktuariusz)/ Severance payments, jubilee awards (actuary)	PREMIE/ Bonuses	URLOPY/ Leaves	GWARANCJE/ Warranties	REZERWY Z TYT.UMÓW O NIEZAKOŃCZONE USŁUGI WDROŻENIOWE / Provisions in respect of uncompleted implementation services contracts	INNE/ Others	
Wartość rezerw na początek okresu/ Value of provisions at the beginning of the period	**8 229**	**11 240**	**5 554**	**10 486**	**10 971**	**2 000**	**48 480**
Zwiększenie- utworzenie rezerwy w ciężar bieżącego wyniku/ Provisions raised during the period	413	10 548	152	3 246	135	1 628	**16 122**
Zmniejszenie- odpisanie w przychody niewykorzystanych kwot/ Provisions reversed during the period	-	-	-	-	-	(1 552)	**(1 552)**
Wykorzystanie rezerwy- rozliczenie z kosztami/ Provisions used during the period	(830)	(11 148)	(845)	(6 887)	(10 971)	(39)	**(30 720)**
Przeszacowanie rezerwy ujęte w pozostałych całkowitych dochodach/ Remeasurement of provision recognized in other comprehensive income	511	-	-	-	-	-	**511**
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji/ Net exchange differences arising on the conversion of the financial statements to presentation currency	-	4	3	17	-	-	**24**
Wartość rezerw na koniec okresu, w tym/ Value of provisions at the end of the period, including:	**8 323**	**10 644**	**4 864**	**6 862**	**135**	**2 037**	**32 865**
- rezerwy długoterminowe/ long term provisions	6 999	-	-	978	-	-	**7 977**
- rezerwy krótkoterminowe/ short term provisions	1 324	10 644	4 864	5 884	135	2 037	**24 888**

5. Wyniki finansowe

5.1. Istotne dokonania Grupy Apator w 2018 roku

Czwarty kwartał 2018 r. to dla Grupy Apator nie tylko kontynuacja działań z wcześniejszych okresów (zmiany organizacyjne w Grupie, konsekwentna kontrola kosztów, optymalizacja portfela produktowego pod kątem obniżania TKW), ale również okres odrabiania zaległości sprzedażowych (szczególnie w segmentach Energii Elektrycznej oraz Wody i Ciepła). W konsekwencji przychody z działalności (kontynuowanej i zaniechanej) w ostatnich trzech miesiącach roku przekroczyły 244,2 mln zł, a w ujęciu narastającym (przychody roczne) wyniosły 844,9 mln zł. Biorąc pod uwagę strukturę zrealizowanej sprzedaży, rok 2018 charakteryzowała przede wszystkim bardzo wysoka dynamika obrotów w kraju (wzrost przychodów ogółem o 13,0% r/r), szczególnie wyraźna po zdecydowanie słabszych wynikach z lat wcześniejszych. Odwrócenie niekorzystnej tendencji i bardzo dobre wyniki na polskim rynku to zasługa głównie segmentu Energii Elektrycznej (wzrost sprzedaży r/r o ponad 21%), w którym wszystkie linie biznesowe notowały w 2018 r. obroty wyższe niż rok wcześniej. Wzrost (o 8% r/r) przychodów w kraju zanotował również segment Wody i Ciepła.

Tym, co pozytywnie wyróżnia rok 2018 r. na tle wcześniejszych okresów, jest jednak nie tylko sprzedaż, ale przede wszystkim wyniki finansowe, które - zarówno w ujęciu masy zysków, jak i wskaźników rentowności – okazały się zdecydowanie lepsze niż w 2017 r. Dzięki konsekwentnej realizacji działań w zakresie poprawy efektywności zysk ze sprzedaży Grupy Apator wzrósł r/r o 29,0 mln zł (40,3%), wynik EBITDA o 32,0 mln zł, a zysk netto o 27,4 mln zł* i był tym samym o ponad 62% wyższy niż rok wcześniej. W największym stopniu przyczynił się do tego wspomniany już segment Energii Elektrycznej, w którym marże po czterech kwartałach 2018 r. są wyższe nie tylko w ujęciu r/r, ale także w porównaniu do wyników pierwszych 9 miesięcy. Bardziej zyskowna w ujęciu r/r (z wyjątkiem poziomu marży zysku ze sprzedaży) była także sprzedaż segmentu Gaz (pomimo niższych obrotów). Segment Wody i Ciepła utrzymał natomiast tradycyjnie wysokie poziomy rentowności. W efekcie opisanych zmian prognozowany na 2018 r. poziom zysku netto został zrealizowany w 102% (biorąc pod uwagę górną granicę prognozy) i niemal w 110% (odnosząc się do granicy dolnej).

W czwartym kwartale 2018 r. Grupa Apator kontynuowała realizację dostaw w ramach wcześniej podpisanych kontraktów, równocześnie budowała portfel zamówień na kolejne okresy. W listopadzie ogłoszone zostały wyniki przetargu na dostawy 3-fazowych liczników energii elektrycznej na rynek niemiecki, w ramach którego wartość zamówień na 2019 r. przyznanych Apator GmbH wyniosła ok. 2,2 mln euro (warunki przetargu przewidują prawo opcji w zakresie dostaw w latach 2020-2021 o łącznej wartości 7,4 mln euro). W grudniu 2018 r. rozstrzygnięty został przetarg na dostawę 3-fazowych liczników ee dla Tauron Dystrybucja, w ramach którego Apator SA dostarczy w 2019 r. liczniki o łącznej wartości 30,4 zł mln netto (z możliwością dodatkowego zwiększenia zamówienia o 9,1 mln zł netto)**. Biorąc pod uwagę również wcześniej pozyskane zamówienia backlog na 2019 r. pozwala z optymizmem patrzeć w przyszłość. Grupa Apator będzie dostarczać (uwzględniając jedynie największe kontrakty) liczniki energii elektrycznej dla PGE Dystrybucja, innogy Stoen Operator i Tauron Dystrybucja oraz liczniki na rynek niemiecki, gazomierze miechowe dla Polskiej Spółki Gazownictwa oraz gazomierze na rynek holenderski (w ramach kontraktów z lat 2015-2016 zawartych przez Apator Metrix oraz spółkę od niego zależną GWi), a także wodomierze, ciepłomierze i podzielniki kosztów m.in. na rynek rosyjski w ramach podpisanej przez Apator Powogaz ramowej umowy o współpracy na 2019 r.

**) Analogiczne zmiany dla działalności kontynuowanej wyniosły odpowiednio: zysk ze sprzedaży 29,5 mln zł (42%), EBITDA 32,5 mln zł, zysk netto 27,7 mln zł.*
***) 18 stycznia 2019 r. podpisane zostały dwie umowy z Zamawiającym o łącznej wartości 30,4 mln zł netto. Dostawy realizowane będą do grudnia 2019 r. Umowy przewidują prawo opcji polegające na możliwości zwiększenia zamówień o łączną kwotę 9,1 mln zł netto z realizacją dostaw w 2019 r.*

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 31.12.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

(ze spółką zależną ZAO Teplovodomer z siedzibą w Mytiszczi w Rosji).

Rok 2018 to dla Grupy Apator również okres intensywnych prac rozwojowych, w efekcie których opracowany został m.in. nowy licznik energii elektrycznej klasy smart - OTUS, wyposażony w nowoczesne moduły komunikacyjne NB IoT i Cat.M1. Równocześnie rozwijano ofertę rozłączników klasy smart, ofertę sterowników i zabezpieczeń do automatyzacji pracy sieci elektroenergetycznej oraz wdrożono innowacyjny system FDIR do samoczynnego przywracania napięcia sieci ee. W czwartym kwartale zakończono prace nad ostatecznymi wariantami wskaźnika przepływu prądu zwarciowego microBEL. Grupa pracowała także nad kolejnymi produktami z rodziny wodomierzy ultradźwiękowych Ultrimis, a w segmencie Gaz nad nowymi inteligentnymi gazomierzami, gazomierzem dwubateryjnym oraz gazomierzami przemysłowymi wielobateryjnymi.

W ramach prac nad nową strategią na lata 2019-2023*, po zakończeniu wielopłaszczyznowej diagnozy sytuacji na rynku i w Grupie, w czwartym kwartale 2018 r. przystąpiono do operacjonalizacji strategii - stopniowo uruchamiane były kolejne inicjatywy strategiczne, z których część jest już obecnie w fazie realizacji. W 2019 r. prace w ramach podjętych już inicjatyw będą kontynuowane, równocześnie uruchamiane będą kolejne działania zarówno w zakresie budowania oferty dla klientów, jak i procesów wewnętrznych (efektywności operacyjnej).

5.2. Realizacja prognozy skonsolidowanych wyników finansowych

Realizacja prognozy skonsolidowanych wyników finansowych kształtuje się następująco:

Wyszczególnienie	Prognoza na rok 2018	Realizacja prognozy po IV kwartale 2018 r.	Zaawansowanie
Skonsolidowane przychody z działalności kontynuowanej i zaniechanej	850 000 - 880 000	844 930	96,0% - 99,4%
Skonsolidowany zysk netto z działalności kontynuowanej i zaniechanej	65 000 - 70 000	71 323	101,9% - 109,7%

Do najważniejszych czynników wpływających na wyniki finansowe Grupy Apator w 2018 roku w odniesieniu do roku 2017 należy poprawa rentowności na wszystkich poziomach (osiągnięta m.in dzięki konsekwentnej optymalizacji i kontroli kosztów oraz zmianom organizacyjnym w Grupie), a także zdecydowana poprawa wyników Apator Elkomtech i Apator Rector (spółek, których straty z 2017 r. mocno obciążyły wynik finansowy Grupy Apator). W efekcie przy niższych niż w 2017 r. przychodach, wszystkie wyniki są zdecydowanie lepsze, zarówno w ujęciu masy zysków, jak i wskaźników rentowności. Zysk ze sprzedaży** osiągnął poziom 101,2 mln zł, zysk EBITDA** 135,9 mln zł, a zysk netto** 71,3 mln zł. Marża na sprzedaży wyniosła w 2018 r. 12,0% wobec 8,0% rok wcześniej, marża EBITDA wzrosła z 11,5% do 16,1%, a marża zysku netto z 4,8% do 8,4%. Są to poziomy najwyższe od rekordowego pod wieloma względami 2014 roku.

5.3. Analiza sprzedaży

W 2018 r. przychody Grupy Apator (z uwzględnieniem działalności zaniechanej) były niższe o 62 mln zł (7%) w porównaniu z 2017 r., co wynikało przede wszystkim z niższych obrotów w segmencie Gaz (w związku z zakończeniem realizacji dużego kontraktu w Wielkiej Brytanii o relatywnie wysokiej wartości obrotu i niskiej marży).

**) O której zatwierdzeniu i ogłoszeniu pisano dokładniej w Raporcie za trzy kwartały.*
***) Z działalności kontynuowanej i zaniechanej.*

Poniższa tabela przedstawia strukturę sprzedaży Grupy Apator według segmentów z podziałem na kraj i eksport (sprzedaż do krajów Unii Europejskiej, w tym Wielkiej Brytanii, i do pozostałych krajów) oraz z uwzględnieniem działalności zaniechanej:

Wyszczególnienie	Wykonanie I-IV kwartał 2018 r. (tys. zł)	Wykonanie I-IV kwartał 2017 r. (tys. zł)	Zmiana r/r (tys. zł)	Dynamika (%)
Segment Energia Elektryczna	**386 344**	**348 082**	**38 262**	**111,0%**
kraj	*315 613*	*260 205*	*55 408*	121,3%
eksport	*70 731*	*87 877*	*- 17 146*	80,5%
udział eksportu seg. EE w przychodach ze sprzedaży ogółem	*8,4%*	*9,7%*		
Segment Gaz	**183 929**	**271 925**	**- 87 996**	**67,6%**
kraj	*30 221*	*33 238*	*- 3 017*	90,9%
eksport	*153 708*	*238 687*	*- 84 979*	64,4%
udział eksportu seg. Gaz w przychodach ze sprzedaży ogółem	*18,2%*	*26,3%*		
Segment Woda i Ciepło	**258 413**	**263 189**	**- 4 776**	**98,2%**
kraj	103 246	95 610	7 636	108,0%
eksport	155 167	167 579	- 12 412	92,6%
udział eksportu seg. W&H w przychodach ze sprzedaży ogółem	*18,4%*	*18,5%*		
Przychody z działalności kontynuowanej ogółem	**828 686**	**883 196**	**- 54 510**	**93,8%**
kraj	449 080	389 053	60 027	115,4%
eksport	379 606	494 143	- 114 537	76,8%
udział eksportu działaln. kontynuowanej w przychodach ze sprzedaży ogółem	44,9%	54,5%		
Działalność zaniechana (Apator Mining)*	16 244	23 706	- 7 462	68,5%
Przychody ze sprzedaży ogółem	**844 930**	**906 902**	**- 61 972**	**93,2%**
kraj	***465 317***	***411 936***	***53 381***	***113,0%***
eksport	***379 613***	***494 966***	***- 115 353***	***76,7%***
udział eksportu ogółem w przychodach ogółem	***44,9%***	***54,6%***		

**) Sprzedaż w ramach działalności zaniechanej obejmuje aparaturę górniczą.*

W odniesieniu do struktury produktowej sprzedaży, ostatni kwartał 2018 r. nie tylko potwierdził, ale jeszcze bardziej umocnił tendencje z wcześniejszych okresów. Po raz kolejny zdecydowanie pozytywnie na tle pozostałych wyróżniał się segment Energii Elektrycznej, którego dodatnia dynamika rocznej sprzedaży osiągnęła w całym 2018 r. 11% (podczas, gdy po III kwartale 2018 r. było to niecałe 4%). W rezultacie udział segmentu w łącznych przychodach z działalności (kontynuowanej i zaniechanej) sięgnął niemal 46% podczas gdy w 2017 r. wynosił niecałe 39%, a po I półroczu 2018 r. 44%. Dla zajmującego drugą pozycję pod względem udziału w łącznej sprzedaży segmentu Wody i Ciepła, czwarty kwartał 2018 r. był równie udany. Dzięki obrotom na poziomie ponad 77,2 mln zł (62,7 mln zł w IV kwartale 2017 r.) w znacznym stopniu udało się odrobić spadki sprzedaży z pierwszych kwartałów. W efekcie w skali roku obroty segmentu były zaledwie o 1,8% niższe niż w 2017 r. (podczas gdy po trzech kwartałach 2018 r. spadek wynosił jeszcze 9,6%), a jego udział w przychodach z działalności Grupy osiągnął 30,6% (29,0% w 2017 r.). Segment Gaz, chociaż w ostatnim kwartale 2018 r. odrabiał zaległości w kluczowej dla niego sprzedaży eksportowej, wygenerował w skali całego roku 21,8% przychodów z działalności Grupy (zdecydowanie mniej niż w roku 2017: 30,0% i równocześnie mniej niż w okresie trzech pierwszych kwartałów 2018 r.: 22,5%).

Zmiany w sprzedaży poszczególnych segmentów ukształtowały się następująco:

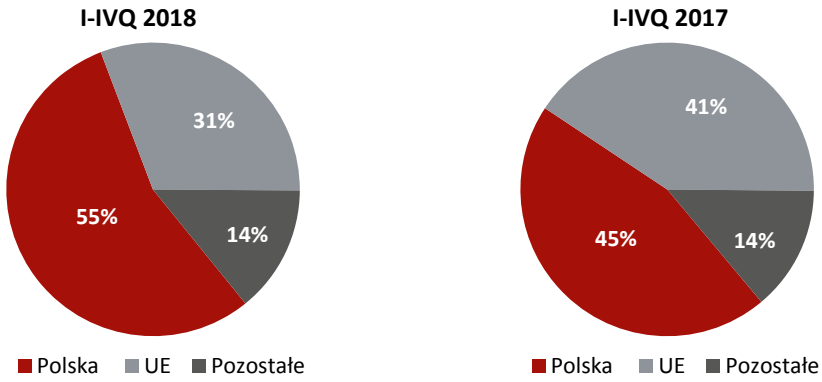
- segment Energia Elektryczna – wzrost (o 11,0% r/r) związany ze zdecydowanie wyższymi obrotami w Apator Control (sprzedaż 2018 r. na poziomie 45,1 mln zł ver. 26,3 mln zł w 2017 r., +71% r/r), aparaturze łączeniowej oraz systemach sterowania i nadzoru (Apator Elkomtech), a także z odbudową sprzedaży w linii ICT (Apator Rector) przy równoczesnej niższej sprzedaży liczników energii elektrycznej (niższy eksport liczników indukcyjnych),
- segment Gaz – spadek (o 32,4% r/r) wynikający zarówno z niższego eksportu (o 35,6% r/r, w związku z zakończeniem realizacji dużego kontraktu w Wielkiej Brytanii), jak i niższej sprzedaży w kraju (spadek o 9,1% r/r),
- segment Woda i Ciepło – spadek (o 1,8% r/r) wynikający z niższych obrotów w eksporcie (o 7,4% r/r) przy wyższej o 8,0% r/r sprzedaży krajowej,
- działalność zaniechana (Apator Mining) – spadek o 31,5% r/r (w związku ze stopniowym wygaszaniem działalności produkcyjnej).

Struktura geograficzna sprzedaży

Pod względem zrealizowanej sprzedaży rok 2018 charakteryzowała bardzo wysoka dynamika obrotów w kraju (wzrost przychodów w zakresie działalności kontynuowanej i zaniechanej o 13,0% r/r), szczególnie wyraźna po zdecydowanie słabszych wynikach z lat ubiegłych (dynamika obrotów krajowych na poziomie +1% r/r w 2016 r. i spadek o 5% r/r w 2017 r.). Odwrócenie negatywnej tendencji spadkowej to głównie zasługa segmentu Energii Elektrycznej, którego sprzedaż na rynku krajowym wzrosła w 2018 r. w porównaniu do 2017 r. o ponad 21%, co było możliwe dzięki wyższym obrotom we wszystkich bez wyjątku liniach segmentu (liczniki energii elektrycznej, aparatura łączeniowa, systemy sterowania i nadzoru, ICT oraz Apator Control – wcześniej linia aparatury sterowniczej: wzrosty r/r odpowiednio o: 3,5%, 12,2%, 11,6%, 2067,0% oraz 69,8%).

Wzrost przychodów w kraju (o 8% r/r) zanotował również segment Wody i Ciepła, jedynie w segmencie Gaz obroty krajowe były o 9,1% niższe niż rok wcześniej. Ponieważ bardzo dobrym wynikom Grupy na rodzimym rynku towarzyszyły słabsze wyniki w eksporcie (spadek sprzedaży w zakresie działalności kontynuowanej i zaniechanej r/r o 23,3%), udział tego ostatniego w całkowitych przychodach obniżył się z 54,6% w 2017 r. do 44,9% w 2018 r. Niższy eksport związany jest przede wszystkim ze spadkiem sprzedaży segmentu Gaz (w związku z zakończeniem realizacji dużego kontraktu w Wielkiej Brytanii), w którym tradycyjnie odgrywa on decydującą rolę stanowiąc główne źródło przychodów. Równocześnie stosunkowo mocno obniżyły się przychody eksportowe dwóch pozostałych segmentów. W opomiarowaniu wody i ciepła wynikało to m.in. z niższej sprzedaży na rynkach francuskim, hiszpańskim i włoskim (nasycenie rynku francuskiego w 2017 r., brak odpowiednich regulacji, w tym dot. obowiązkowego opomiarowania wszystkich grzejników, w Hiszpanii i we Włoszech). W segmencie Energia Elektryczna zanotowano niższy eksport liczników indukcyjnych (brak sprzedaży do Maroka).

Równocześnie jednak obserwowane spadki eksportu po czterech kwartałach 2018 r. są we wszystkich trzech segmentach niższe niż trzy miesiące wcześniej (dla okresu I-III kwartału 2018 r.), co potwierdza sygnalizowaną już pozytywną tendencję odrabiania zaległości sprzedażowych w ostatnim kwartale 2018 r.

Głównym rynkiem zbytu Grupy Apator w 2018 r. była Polska (podobnie jak we wcześniejszych okresach), przy czym jej udział w przychodach z działalności (kontynuowanej i zaniechanej) ogółem wzrósł – dzięki wysokiej dynamice sprzedaży - o 10 p.p. w stosunku do 2017 r. Na drugim miejscu wśród partnerów handlowych Grupy pozostaje Unia Europejska, z dominującym udziałem rynków brytyjskiego, holenderskiego, czeskiego i niemieckiego. Szczególnie znaczenie, biorąc pod uwagę m.in. założenia nowej Strategii Grupy Apator*, ma ostatni z wymienionych rynków, na którym w 2018 r. odnotowano niemal 8% wzrost obrotów. Nastąpił on przede wszystkim dzięki wyższej sprzedaży liczników komunalnych nowszej generacji oraz większym obrotom w aparaturze łączeniowej (spółki Apator SA i działająca na rynku niemieckim Apator GmbH) przy równoczesnym zdecydowanym spadku popytu (i w konsekwencji sprzedaży) na tradycyjne liczniki indukcyjne produkowane przez FAP Pafal. Większą sprzedaż r/r do Niemiec odnotowano także w Wody i Ciepła.

Na kolejnych dwóch miejscach wśród rynków eksportowych Grupy znalazły się Rosja i Ukraina (z udziałami w 2018 r. na poziomach odpowiednio 6,8% i 5,4% eksportu ogółem), co potwierdza sygnalizowaną już we wcześniejszych raportach pozytywną tendencję do odbudowywania sprzedaży na rynki wschodnie. Wzrost sprzedaży r/r dotyczy przy tym, poza rynkiem ukraińskim (na którym jest on szczególnie wyraźny – o ponad 3,7 mln zł, w efekcie wzrost udziału tego rynku w eksporcie ogółem o 2 p.p.), także innych rynków regionu Europy Środkowej, Wschodniej i Południowej, w tym m.in. Gruzji, Rumunii, Chorwacji, Bułgarii i Turcji. Dzięki kontynuowaniu wysokiej dynamiki sprzedaży w tych krajach udział każdego z nich w eksporcie Grupy ogółem był w 2018 r. wyższy niż rok wcześniej, a obroty okresu sięgały od niecałych 2,9 mln zł (0,8% eksportu ogółem) dla Chorwacji do blisko 11,1 mln zł w przypadku Turcji i ponad 10,1 mln zł dla Rumunii (odpowiednio 2,9% i 2,7% eksportu ogółem).

Sezonowość sprzedaży

Do 2016 r. w działalności Grupy Apator widoczne było zjawisko sezonowości - najwyższy poziom sprzedaży uzyskiwano w ostatnim kwartale, szczególnie w grudniu, co związane było z wysokim popytem sektora energetycznego na systemy typu SCADA oraz urządzenia telemechaniki. W 2017 r., z uwagi na zmienione warunki rynkowe i zauważalny zmniejszony popyt sektora energetycznego, zjawisko sezonowości było mniej odczuwalne, a obroty w ostatnim kwartale porównywalne z obrotami wcześniejszych okresów. W 2018 r. ponownie mieliśmy do czynienia z najwyższym poziomem sprzedaży w ostatnim kwartale, jest to efekt bardzo dobrej sprzedaży w segmentach Energii Elektrycznej oraz Wody i Ciepła (m.in. kontrakt do Etiopii).

**) W której rynek niemiecki traktowany jest jako jeden z rynków strategicznych.*

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 31.12.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Przychody raportowane w latach	I kwartał	II kwartał	III kwartał	IV kwartał
2015 r.	180 909	183 599	191 584	212 418
2016 r.	197 777	222 544	207 828	240 673
2017 r.	220 661*	240 002*	225 469*	220 770*
2018 r.	188 183*	207 893*	204 604*	244 250*
2015 r.	23,5%	23,9%	24,9%	27,6%
2016 r.	22,8%	25,6%	23,9%	27,7%
2017 r.	24,3%	26,5%	24,9%	24,3%
2018 r.	22,3%	24,6%	24,2%	28,9%

**) Przychody ze sprzedaży ogółem uwzględniające przychody z działalności zaniechanej.*

5.4. Analiza wyników

Grupa Apator w 2018 roku uzyskała następujące wyniki finansowe:

Wyszczególnienie	I-IV kwartał 2018 r.	I-IV kwartał 2017 r.	Zmiana	Dynamika
Przychody ze sprzedaży	**844 930**	**906 902**	**- 61 972**	**93,2%**
Koszt własny sprzedaży	582 134	667 043	- 84 909	87,3%
Zysk brutto ze sprzedaży	**262 796**	**239 859**	**22 937**	**109,6%**
Koszty sprzedaży	41 763	44 881	- 3 118	93,1%
Koszty ogólnego zarządu	119 864	122 849	- 2 985	97,6%
Zysk ze sprzedaży	**101 169**	**72 129**	**29 040**	**140,3%**
Wynik na pozostałej działalności operacyjnej	- 8 392	- 8 669	277	96,8%
Udział w zyskach jednostek objętych konsolidacją metodą praw własności	1 341	1 149	192	116,7%
Zysk z działalności operacyjnej	**94 118**	**64 609**	**29 509**	**145,7%**
EBITDA	**135 915**	**103 894**	**32 021**	**130,8%**
Wynik na działalności finansowej	716	- 4 513	5 229	-
Zysk przed opodatkowaniem	**94 834**	**60 096**	**34 738**	**157,8%**
Bieżący podatek dochodowy	- 17 510	- 15 676	- 1 834	111,7%
Odroczony podatek dochodowy	- 6 001	- 512	- 5 498	1 172,1%
Zysk netto	**71 323**	**43 908**	**27 415**	**162,4%**
Wskaźniki rentowności:				
Marża zysku brutto ze sprzedaży	31,1%	26,4%		
Marża zysku ze sprzedaży	12,0%	8,0%		
Marża EBITDA	16,1%	11,5%		
Marża zysku netto	8,4%	4,8%		

Wyniki finansowe z wyodrębnieniem wyniku na działalności zaniechanej kształtowały się natomiast następująco:

Wyszczególnienie	I-IV kwartał 2018 r.	I-IV kwartał 2017 r.	Zmiana	Dynamika
Przychody ze sprzedaży	**828 686**	**883 196**	**- 54 510**	**93,8%**
Koszt własny sprzedaży	567 514	647 281	- 79 767	87,7%
Zysk brutto ze sprzedaży	**261 172**	**235 915**	**25 257**	**110,7%**
Koszty sprzedaży	41 545	44 116	- 2 571	94,2%
Koszty ogólnego zarządu	119 864	121 549	1 685	98,6%
Zysk ze sprzedaży	**99 763**	**70 250**	**29 513**	**142,0%**
Wynik na pozostałej działalności operacyjnej	- 8 392	- 8 669	277	96,8%
Udział w zyskach jednostek objętych konsolidacją metodą praw własności	1 341	1 149	192	116,7%
Zysk z działalności operacyjnej	**92 712**	**62 730**	**29 982**	**147,8%**
EBITDA	**134 508**	**102 014**	**32 494**	**131,9%**
Wynik na działalności finansowej	716	- 4 513	5 229	-
Zysk przed opodatkowaniem	**93 428**	**58 217**	**35 211**	**160,5%**
Bieżący podatek dochodowy	- 17 277	- 15 209	- 2 068	113,6%
Odroczony podatek dochodowy	- 6 001	- 512	- 5 498	1 172,1%
Zysk netto z działalności kontynuowanej	**70 150**	**42 496**	**27 654**	**165,1%**
Zysk netto z działalności zaniechanej	1 173	1 412	- 239	83,1%
Zysk netto	**71 323**	**43 908**	**27 415**	**162,4%**
Wskaźniki rentowności:				
Marża zysku brutto ze sprzedaży	31,5%	26,7%		
Marża zysku ze sprzedaży	12,0%	8,0%		
Marża EBITDA	16,2%	11,6%		
Marża zysku netto	8,6%	5,0%		

Przychody (z działalności kontynuowanej i zaniechanej) Grupy Apator w 2018 r. wyniosły 844,9 mln zł, co oznacza, że były jedynie nieznacznie (o 6,8%) niższe niż rok wcześniej. Równocześnie dzięki zdecydowanej poprawie rentowności na wszystkich poziomach, wszystkie wyniki finansowe (począwszy od zysku brutto ze sprzedaży aż po zysk netto) są zdecydowanie powyżej wartości z roku 2017. Zysk ze sprzedaży wzrósł r/r o 29,0 mln zł (40,3%), wynik EBITDA o 32,0 mln zł, a zysk netto o 27,4 mln zł i był tym samym o ponad 62% wyższy niż rok wcześniej. Poprawa rentowności (szczególnie wyraźna w kluczowym dla Grupy segmencie Energii Elektrycznej, w którym marże po IV kwartałach 2018 r. są wyższe nie tylko w ujęciu r/r, ale także w porównaniu do wyników pierwszych 9 miesięcy 2018 r.) i związane z nią wyższe masy zysków wynikają m.in. z lepszego pokrycia kosztów wydziałowych, postępującej automatyzacji produkcji i optymalizacji kosztowej produktów nowszej generacji (m.in. liczników energii elektrycznej), konsekwentnie utrzymywanej dyscypliny kosztów sprzedaży i kosztów ogólnych, a w linii systemów sterowania i nadzoru (Apator Elkomtech) głównie z korzystniejszego miksu produktowego (wyższa sprzedaż wysokomarżowych licencji i prac)*.

**) Wzrost rentowności r/r w linii systemów sterowania i nadzoru (Apator Elkomtech) związany jest, poza wspomnianą wyżej poprawą miksu produktowego, także z jednorazowymi korektami (odpisy z tytułu prac rozwojowych, zapasów, prac w toku na skutek dostosowania bazy kosztowej do nowych warunków rynkowych), które obciążyły wynik spółki w 2017 r.*

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 31.12.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Bardziej zyskowna w ujęciu r/r (z wyjątkiem poziomu marży zysku ze sprzedaży), pomimo niższych obrotów, była także sprzedaż segmentu Gaz. Jedynym segmentem, w którym marże (zysku ze sprzedaży oraz EBITDA) w 2018 r. były niższe niż w 2017 r. był segment Wody i Ciepła. W tym przypadku jednak oznacza to w dalszym ciągu utrzymanie wysokich, dużo wyższych niż w pozostałych segmentach, poziomów rentowności.

Szczegółowo analizując odnotowany w 2018 r. wzrost r/r masy zysków i poziomów rentowności w Grupie Apator, jako główne ich przyczyny należałoby wskazać przede wszystkim:

- wyższą rentowność w kluczowym dla grupy segmencie Energia Elektryczna (wzrost marży brutto r/r z 24,9% do 30,9%, marży EBITDA z 7,0% do 15,5%), w tym w liniach: opomiarowania energii elektrycznej oraz w systemach sterowania i nadzoru,
- poprawę rentowności na poziomie zysku brutto ze sprzedaży i EBITDA segmentu Gaz (wzrost marży brutto r/r z 19,7% do 22,5%, marży EBITDA z 10,0% do 14,3%), głównie w wyniku wyższej marży na eksportowych domowych gazomierzach elektronicznych,
- utrzymanie na bardzo atrakcyjnych poziomach marż w segmencie opomiarowania wody i ciepła (marża brutto 38,8%, marża EBITDA 19,7%),
- spadek kosztów sprzedaży (6,9% r/r) oraz kosztów ogólnozakładowych (2,4% r/r) dzięki konsekwentnemu utrzymywaniu dyscypliny kosztowej,
- poprawa wyniku na działalności finansowej głównie z tytułu dodatnich różnic kursowych oraz transakcji walutowych.

Na poziom zysku EBITDA, poza wyżej wymienionymi czynnikami, pozytywnie wpłynął wzrost amortyzacji (o 6,4% r/r) wynikający z realizowanych systematycznie inwestycji.

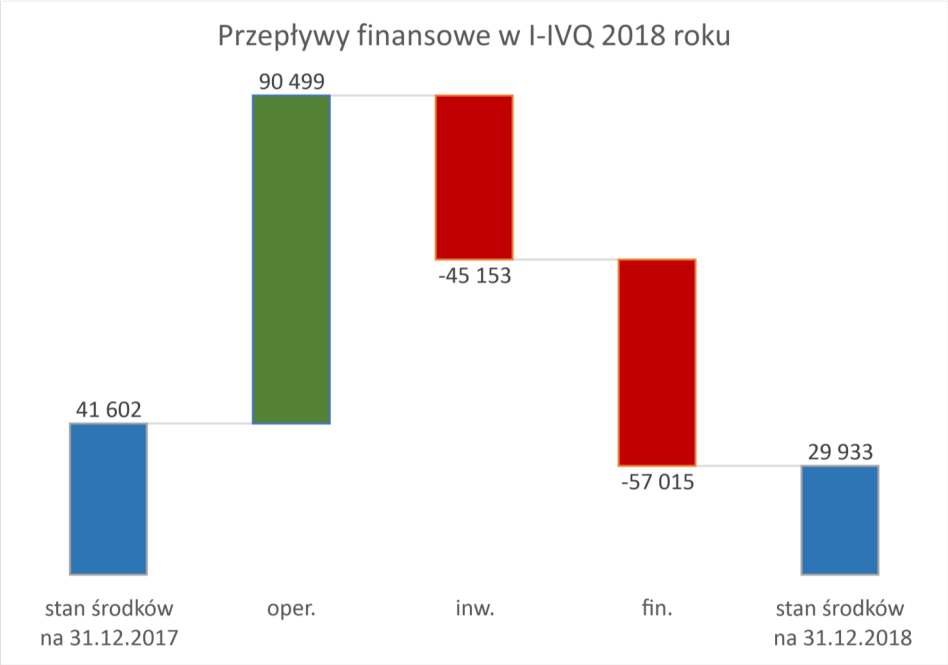
Pozostała działalność operacyjna zamknęła się stratą w wysokości 8,4 mln zł (niższą o 0,3 mln zł w porównaniu z 2017 r.) m.in. w wyniku aktualizacji majątku obrotowego, zawiązanych rezerw oraz odpisów kosztów prac R&D.

Wynik na działalności finansowej wyniósł 0,7 mln zł i był zdecydowanie lepszy niż w 2017 r. (strata na poziomie 4,5 mln zł), na co złożyły się: zdecydowana poprawa wyniku na różnicach kursowych (strata na poziomie 0,4 mln zł ver. 4,1 mln zł w 2017 r.), dodatni wynik na transakcjach walutowych (5,7 mln zł ver. 4,1 mln zł w 2017 r.) oraz niższe o 220 tys. zł r/r koszty obsługi zadłużenia.

5.5. Analiza sytuacji finansowej

Stan środków pieniężnych Grupy Apator na dzień 31 grudnia 2018 r. wynosił 29 933 tys. zł i w stosunku do końca 2017 roku obniżył się (o 11,7 mln zł). Wpływ na stan środków pieniężnych miały następujące czynniki:

- wzrost kapitału obrotowego (przy równoczesnym wysokim poziomie zysku EBITDA), głównie w wyniku znaczącego wzrostu stanu zapasów (związanego m.in. z wydłużeniem cyklu dostaw, zwłaszcza w obszarze elektroniki, wdrożeniem MSSF 15 oraz zmianą polityki dostaw mającą zapewnić poprawę dostępności i terminowości dostarczanych produktów) i rozwiązania rezerw (w tym rezerwy na niezakończone umowy oraz gwarancje) częściowo skompensowanych przez spadek stanu należności (w związku z niższymi obrotami),
- ujemne przepływy z działalności inwestycyjnej w wyniku nakładów inwestycyjnych, głównie na automatyzację i poprawę organizacji procesów produkcyjnych, wdrożenie nowych wyrobów oraz prace rozwojowe, a także wydatków na nabycie jednostek zależnych (8,4 mln zł),
- ujemne saldo przepływów finansowych związane przede wszystkim z wypłatą dywidend (37,0 mln zł), spłatą kredytów i odsetek (9,0 mln zł), spłatą zobowiązań z tyt. leasingów (5,9 mln zł) oraz nabyciem akcji własnych (4,7 mln zł).

Przedstawione przepływy pieniężne potwierdzają bezpieczną sytuację finansową Grupy, która zapewnia terminową spłatę zobowiązań, pozwala na prowadzenie działalności inwestycyjnej, jak również dzielenie się zyskiem z akcjonariuszami w postaci dywidendy.

Pod względem kapitalizacji Apator jest największym podmiotem w branży elektrotechnika notowanym na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych, z udziałem na poziomie 35% całkowitej kapitalizacji branży (za *Elektrosystemy* 09.2018).

Pozostałe podstawowe wskaźniki	I-IV kwartał 2018 r.	I-IV kwartał 2017 r.	Formuła
Wskaźnik bieżącej płynności	1,25	1,19	aktywa obrotowe/zobowiązania krótkoterminowe
Wskaźnik płynności szybkiej	0,69	0,79	(aktywa obrotowe - zapasy)/zobowiązania krótkoterminowe
Stopa zwrotu z aktywów ROA	8,49%	5,22%	zysk netto/średnia wartość aktywów ogółem liczona jako średnia wartość z bilansu otwarcia i zamknięcia
Rentowność kapitału własnego ROE	15,25%	9,77%	zysk netto/średnia wartość kapitału własnego liczona jako średnia wartość z bilansu otwarcia i zamknięcia
Dług netto (tys. zł)	133 310	126 361	kredyty i pożyczki– środki pieniężne i ekwiwalenty – udzielone pożyczki
Dług netto/LTM EBITDA*	0,98	1,22	(kredyty i pożyczki– środki pieniężne i ekwiwalenty – udzielone pożyczki)/LTM EBITDA*
Capex (tys. zł)	47 655	58 839	rzeczowe i niematerialne wydatki inwestycyjne
Kapitał obrotowy (tys. zł)	185 960	154 136	(aktywa bieżące – środki pieniężne) – (zobowiązania krótkoterminowe – krótkoterminowe kredyty i pożyczki)

**) LTM EBITDA dla działalności kontynuowanej i zaniechanej.*

Wysokość kapitału obrotowego netto wzrosła r/r o 20,7%, co związane jest przede wszystkim z wyższym stanem zapasów. Wzrosła również wysokość długu netto (o 5,5% w stosunku do stanu na koniec 2017 r.), głównie w wyniku wzrostu poziomu zadłużenia (szczególnie w segmencie Wody i Ciepła) oraz niższego stanu środków pieniężnych. Równocześnie poziomy zarówno kapitału obrotowego, jak i długu netto są nieznacznie niższe niż trzy miesiące wcześniej (spadek w stosunku do stanu na koniec trzeciego kwartału 2018 r. odpowiednio o 1,1% i 2,6%).

6. Wykaz istotniejszych zdarzeń mających miejsce w 2018 roku

1. W dniu 17 kwietnia 2018 r., w toku prac nad skonsolidowanym raportem rocznym, Zarząd Apator SA podjął decyzję o zawiązaniu rezerw w ciężar wyniku za 2017 r. w łącznej wysokości 12,6 mln zł. Głównymi pozycjami rezerw było zabezpieczenie kary dla Tauron Dystrybucja SA w związku z toczącymi się negocjacjami ugody sądowej oraz koszty napraw gwarancyjnych.
2. Apator SA w kwietniu zawarł umowy z siedmioma oddziałami PGE Dystrybucja SA, których przedmiotem była dostawa 1-fazowych i 3-fazowych liczników energii elektrycznej o wartości 24,8 mln zł. w 2018 r. Prawo opcji przewidywało dodatkową możliwość zwiększenia zamówienia o kwotę 32,5 mln zł netto z realizacją dostaw w 2019 roku. W październiku 2018 r. Apator SA otrzymał potwierdzenie skorzystania z niego przez sześć z siedmiu oddziałów PGE. W listopadzie 2018 r. analogiczne potwierdzenie przesłał ostatni z oddziałów.
3. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy podjęło w dniu 28 maja 2018 roku uchwałę o wypłacie dywidendy z zysku za 2017 rok w wysokości 1,20 zł brutto na akcję. Pozostała (po wypłacie zaliczki w grudniu 2017 r.) część dywidendy w wysokości 0,85 zł brutto na akcję została wypłacona akcjonariuszom w dniu 25 czerwca 2018 roku.
4. 30 maja 2018 r. Zarząd Apator SA podjął uchwałę w sprawie realizacji Programu odkupu akcji własnych w celu ich umorzenia i obniżenia kapitału zakładowego. Na realizację Programu przeznaczona została kwota nie wyższa niż 20 mln zł. Realizacja Programu potrwa maksymalnie do 31 maja 2019 r. Skup akcji realizowany jest za pośrednictwem Erste Securities Polska SA z siedzibą w Warszawie. Od rozpoczęcia skupu akcji do końca 2018 r. skupionych zostało 187.800 akcji własnych, dających 187.800 głosów na WZA, stanowiących łącznie 0,5673% kapitału zakładowego i 0,3407% ogólnej liczby głosów na WZA. Liczba akcji skupionych na dzień 26 lutego br. wyniosła 220.600 stanowiąc łącznie 0,6663% kapitału zakładowego i 0,4002% ogólnej liczby głosów na WZA.
5. W dniu 5 czerwca 2018 roku doszło do zawarcia ugody pomiędzy Tauron Dystrybucja SA, a Konsorcjum z udziałem spółki zależnej – Apator Rector sp. z o.o., którego liderem jest Comarch S.A. Zgodnie z zawartą ugodą Tauron Dystrybucja SA obniżył żądanie zapłaty kar umownych z tytułu zwłoki w realizacji umowy na wykonanie i wdrożenie Systemu Zarządzania Majątkiem Sieciowym z kwoty 30,2 mln zł do kwoty 11,1 mln zł, zrzekając się dalszego dochodzenia naliczonych kar umownych. Uzgodniona pomiędzy stronami kary będą podlegały rozliczeniu poprzez potrącenia umowne z wierzytelnościami o zapłatę wynagrodzenia za dodatkowe prace zidentyfikowane przez Tauron, których realizacja nastąpi w latach 2018-2022. 8 czerwca ugoda została zatwierdzona przez właściwy Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie. Po podpisaniu ugody prace w ramach projektu realizowane są zgodnie z uzgodnionym harmonogramem. Przewidywany termin zakończenia projektu to pierwszy kwartał 2019 r.
6. 13 czerwca 2018 r. oferta Apator SA została wybrana jako najkorzystniejsza w przetargu na dostawę liczników komunalnych 1 i 3-fazowych ogłoszonym przez innogy Stoen Operator Sp. z o. o. Umowę z Zamawiającym o wartości 20,9 mln zł netto zawarto w dniu 9 lipca 2018 r. Dostawy liczników realizowane będą do 30 marca 2020 roku.

7. W dniu 18 czerwca 2018 r. Apator SA zawarł umowę z Energa Operator SA, której przedmiotem jest dostawa komunalnych 1-fazowych i 3-fazowych liczników energii elektrycznej o wartości 29,6 mln zł do końca 2018 r. z możliwością wydłużenia terminu do 30 czerwca 2019 r.
8. 22 czerwca 2018 roku oferta Apator Metrix SA o wartości 26,8 mln zł została wybrana jako najkorzystniejsza w sześciu zadaniach będących częścią przetargu na dostawę gazomierzy miechowych dla Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o. Umowa pomiędzy Apator Metrix SA, a Polską Spółkę Gazownictwa sp. z o. o. zawarta została w dniu 16 lipca br. Jej przedmiotem jest dostawa gazomierzy miechowych o wartości 26,8 mln zł. Warunki umowy przewidują prawo opcji polegające na możliwości zwiększenia zamówienia maksymalnie o 40%. W związku z powyższym, potencjalna maksymalna wartość kontraktu wynosi 37,5 mln zł.
9. W dniu 29 czerwca 2018 r. przeprowadzona została konwersja 100.001 akcji imiennych Apator SA na akcje zwykłe na okaziciela. 12 lipca br. akcje powyższe zostały zasymilowane i wprowadzone do obrotu giełdowego.
10. 30 sierpnia 2018 r. pomiędzy ING Bank Śląski SA, a następującymi spółkami Grupy Apator: Apator SA, Apator Powogaz SA, Apator Metrix SA, FAP Pafal SA, Apator Elkomtech SA, Apator Control Sp. z o.o., Apator Rector Sp. z o.o., Apator Telemetria Sp. z o.o. zawarty został aneks do Umowy Wieloproduktowej z 22 czerwca 2016 r., na mocy którego okres kredytowania wydłużony został o kolejne 2 lata, a odnawialny limit kredytu parasolowego przyznanego Grupie zwiększono do 140 mln zł (z obowiązujących wcześniej 120 mln zł)*.
11. W dniu 3 września 2018 r. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Apator Rector sp. z o.o. podjęło uchwałę, na mocy której kapitał zakładowy Spółki podwyższony został z kwoty 1 mln zł do 2 mln zł poprzez utworzenie 1 tys. nowych udziałów o wartości nominalnej 1 tys. zł każdy. Nowo utworzone udziały objęte zostały przez Apator SA za wkład pieniężny w kwocie 30 mln zł, a nadwyżka wartości wkładu na pokrycie udziałów nad ich wartością nominalną (29 mln zł) przekazana została na kapitał zapasowy Spółki. Uzyskane w drodze powyższej transakcji środki Apator Rector przeznaczył na spłatę pożyczki (w kwocie 30 mln zł) udzielonej mu przez Apator SA w listopadzie 2017 r.
12. W dniu 17 października 2018 r. Rada Nadzorcza Apator SA zatwierdziła Strategię Grupy Apator na lata 2019-2023.
13. W dniu 31 października 2018 r. Apator SA zawarł z Towarzystwem Ubezpieczeń Euler Hermes S.A. aneks do Umowy o udzielanie gwarancji kontraktowych w ramach limitu odnawialnego z dnia 19 listopada 2009 roku. Na mocy aneksu ustanowiono nowy limit na gwarancje kontraktowe dla Spółki w kwocie 20 mln zł.
14. W dniu 15 listopada 2018 r. Zarząd Apator SA podjął decyzję, a następnie Rada Nadzorcza Apator SA wyraziła zgodę na wypłatę zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy z zysku za 2018 rok w wysokości 0,40 zł brutto na jedną akcję. Zaliczkę wypłacono w dniu 21 grudnia 2018 r.
15. 22 listopada 2018 r. Apator Metrix podpisał oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie 777 k.p.c. na rzecz Banku Handlowego SA do maksymalnej kwoty 4,8 mln GBP (tj. 23,2 mln zł według średniego kursu NBP z dnia 21 listopada 2018 roku). Oświadczenie stanowi zabezpieczenie umowy ramowej (z 11 października 2017 r.) o linię rewolwingową na udzielenie gwarancji bankowych stanowiącej zabezpieczenie kredytu zaciągniętego przez spółkę GWi na wcześniejszą spłatę pożyczki udzielonej spółce przez BI Group PLC.

**) Odpowiednio wcześniej, tj. na mocy podpisanego 20 czerwca 2018 r. aneksu do Umowy Wieloproduktowej, 2-letni okres obowiązywania umowy został przedłużony o trzy miesiące, do dnia 22 września 2018 r.*

16. W dniu 22 listopada 2018 r. Apator SA otrzymał informację o wynikach przetargu na dostawę 3-fazowych liczników energii elektrycznej na rynek niemiecki, w którym udział brała Apator GmbH (spółka zależna od Apator SA). Wartość przyznanych spółce zamówień wyniosła ok. 2,2 mln euro (tj. ok. 9,5 mln zł według średniego kursu NBP z dnia 21 listopada 2018 r.) z terminem realizacji dostaw w 2019 r. Warunki przetargu przewidują również prawo opcji w zakresie dostaw w latach 2020 - 2021 o łącznej wartości 7,4 mln euro (ok. 31,8 mln zł). Spółka Apator GmbH zawarła umowę z kontrahentem w dniu 27 lutego 2019 r.
17. W dniu 6 grudnia 2018 r. oferta Apator SA została wybrana jako najkorzystniejsza w przetargu na dostawę 3-fazowych liczników energii elektrycznej zorganizowanym przez Tauron Dystrybucja SA. Dwie umowy z Zamawiającym o łącznej wartości 30,4 mln zł netto zawarte zostały 18 stycznia 2019 r. Dostawy realizowane będą do grudnia 2019 r. Umowy przewidują prawo opcji polegające na możliwości zwiększenia zamówień o łączną kwotę 9,1 mln zł netto z realizacją dostaw w 2019 r.
18. 14 grudnia 2018 r. Rada Nadzorcza Apator SA podjęła decyzję o rozszerzeniu składu Zarządu Apator SA do dwóch osób i powołała w jego skład z dniem 1 stycznia 2019 r. Arkadiusza Chmielewskiego powierzając mu stanowisko Dyrektora ds. Rozwoju Biznesu Grupy Apator.

W analizowanym okresie nie wystąpiły inne czynniki i zdarzenia, w tym o nietypowym charakterze, które miałyby istotny wpływ na wyniki Grupy Apator.

7. Wykaz istotniejszych zdarzeń, które wystąpiły po 31 grudnia 2018 roku

1. W dniu 10 stycznia 2019 r. spółka Apator Powogaz SA zawarła ze spółką stowarzyszoną ZAO Teplovodomer z siedzibą w Mytiszczi (Rosja) ramową umowę o współpracy na 2019 rok. Wartość umowy wynosi 6 mln euro netto, tj. 25,8 mln zł (wg średniego kursu NBP z dnia 10 stycznia 2019 r.), a jej przedmiotem jest dostawa wodomierzy, ciepłomierzy oraz podzielników kosztów do spółki ZAO Teplovodomer.
2. Decyzją z dnia 13 lutego 2019 r. Minister Przedsiębiorczości i Technologii przedłużył do 31 grudnia 2021 r. zezwolenie dla Apator SA na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

8. Sytuacja w branży i wskazanie czynników, które będą miały wpływ na przyszłe wyniki w perspektywie co najmniej kwartału

Wśród czynników, które w największym stopniu będą determinować rozwój Grupy Apator w perspektywie 2019 roku, należy wymienić:

- sytuację makroekonomiczną,
- symptomy pogarszającej się sytuacji w budownictwie,
- rosnące zamówienia tzw. zielonej energetyki w Polsce (o ok. 40%),
- wzrost cen energii dla przedsiębiorstw w Polsce,
- kształtowanie się kursów walut USD (koszty zakupu materiałów elektronicznych), EUR i GBP (przychody ze sprzedaży eksportowej) oraz efekty realizowanej polityki zabezpieczenia kursów walut,
- zmiany technologiczne i trendy w branży,
- zmiany legislacyjne i wymogi regulacyjne,

- sytuację na rynku pracy, dostęp do wykwalifikowanej kadry (zwłaszcza z obszaru R&D) oraz pracowników produkcyjnych,
- postępującą automatyzację i robotyzację procesów produkcji ukierunkowanych na zwiększenie mocy produkcyjnych i zwiększanie efektywności operacyjnej spółek produkcyjnych Grupy Apator,
- stały przegląd portfela produktowego i jego optymalizację pod kątem obniżki TKW – redesign to cost.
- wzrost cen komponentów elektronicznych.

Segment Energia Elektryczna

Grupa Apator znaczącą część swoich przychodów generuje w sektorze produktów i usług skierowanych do przedsiębiorstw działających w branży energetycznej, wśród których są: Operatorzy Systemów Dystrybucyjnych (zakłady energetyczne), hurtownie elektroenergetyczne, przedsiębiorstwa elektromontażowe i elektroinstalacyjne. Mniej liczną grupę klientów stanowią zakłady przemysłowe.
Udział segmentu Energia Elektryczna w przychodach ogółem wyniósł w omawianym okresie ok. 46% (z czego ponad 81% przychodów wygenerowano w kraju).

Do głównych czynników wpływających na działalność segmentu Energia Elektryczna w Polsce należą:

- dynamika rozwoju gospodarczego i rozwoju budownictwa,
  Według danych GUS produkcja sprzedana liczników energii w 2018 r. była o 27% wyższa niż w roku 2017. Liczba wydanych pozwoleń na budowę w tym okresie wzrosła o 2,7% , zaś liczba oddawanych do użytku budynków i mieszkań wzrosła o 3,6% r/r; pomimo ożywienia branża budowlana boryka się z takimi utrudnieniami, jak niedobór wykwalifikowanych pracowników, rosnące koszty materiałów i opóźnienia w płatnościach,
- preferencje w zakresie inwestycji publicznych – nacisk na rozwój i modernizację infrastruktury sieci elektroenergetycznych,
- prowadzenie prac nad nowym Prawem Energetycznym, w którym ma być uwzględniony harmonogram wdrożenia smart meteringu w Polsce,
- wyraźny trend wzrostowy zamówień w sferze „zielonej energetyki" i energooszczędnego oświetlenia. Zgodnie znową Strategią Grupa Apator będzie dążyła do zagospodarowania nowych atrakcyjnych obszarów związanych z lokalnym zarządzaniem energią (rozproszone „zielone" źródła energii wymagają zastosowania zaawansowanych rozwiązań do lokalnego pomiaru, monitorowania i automatycznego zarządzania energią w klastrach). Z kolei inteligentne oświetlenie wykorzystuje nowoczesne technologie komunikacyjne i systemy zdanego odczytu i sterowania, które są używane także w smart meteringu. Istnieje możliwość poszerzenia zakresu ich zastosowania także na miejskie inteligentne sieci oświetleniowe. Apator buduje ofertę w tym zakresie wychodząc naprzeciw rynkowym tendencjom,
- trend związany z podnoszeniem efektywności energetycznej (konieczność prowadzenia przez dużych odbiorców energii audytów energetycznych i lepszego zarządzania zużyciem mediów, co przekłada się na inwestycje w automatyzację i systemy zarządzania energią) oraz elastycznością zużycia energii i elastycznością sieci (wymuszający na OSD inwestycje w modernizację i rozbudowę infrastruktury sieci oraz inteligentne rozwiązania pomiarowe). Trend wspierany jest przez wzrost ceny energii dla przedsiębiorstw,
- stałe wymiany legalizacyjne elektronicznych liczników komunalnych (w związku z upływem okresu legalizacji),
- nierównowaga na rynku dostaw - wydłużanie się terminów dostaw kluczowych komponentów, głównie od producentów chińskich (nawet do kilkudziesięciu tygodni), które stawia europejskich producentów elektroniki w pozycji mniej korzystnej w porównaniu do producentów azjatyckich, mających

zapewnione krótsze terminy dostaw. Zjawisko jest szczególnie uciążliwe dla przedsiębiorstw dostarczających wyroby elektroniczne w trybie zamówień publicznych (np. liczniki energii). Ta asymetria może mieć kluczowe znaczenie w kolejnych przetargach na rynku europejskim,

- wpływ nowych regulacji dotyczących Rynku Mocy na wdrażanie smart meteringu – odbiorcy przemysłowi i komercyjni zostali zobligowani ustawą do monitorowania zużycia ee w trybie zdalnym (odczyty godzinowe, transmisja danych w trybie dobowym), co w konsekwencji oznacza konieczność instalowania liczników energii elektrycznej z dodatkowymi funkcjonalnościami, które ma w ofercie Apator. Wprowadzenie dodatkowego progu zużycia w ustawie zmniejszyło liczbę odbiorców przemysłowych zobowiązanych do zdalnych pomiarów,
- przeprowadzone pod koniec 2018 r. aukcje Rynku Mocy i wprowadzenie opłaty mocowej przeznaczonej na modernizację i budowę nowych zawodowych elektrowni oraz usług zarządzania popytem DSM/DSR* powodujące znaczące ożywienie na rynku wytwarzania i przesyłu energii (aspekty środowiskowe związany z dyrektywą BAT). Ożywienie to sprzyja inwestycjom w automatyzację wytwarzania i przesyłu energii, stwarzając dobre perspektywy sprzedaży aktywnych systemów zarządzania majątkiem sieciowym (EAM) w kolejnych okresach oraz zwiększa popyt na zautomatyzowaną aparaturę łączeniową Sn,
  Wyniki aukcji sprzyjają rozwojowi DSM/DSR wspierając wzrost popytu na inteligentne liczniki energii w długim terminie (dostawy usługi mocowej od 2021 r.),
- wzrastające ceny energii elektrycznej w Polsce przejściowo hamowane dla segmentu gospodarstw domowych regulacjami obniżającymi akcyzę na energię. Obniżenie opłat stałych w rachunkach za prąd i wzrost udziału opłat bezpośrednio związanych ze zużyciem energii będzie sprzyjało efektywniejszemu gospodarowaniu energią, które z kolei sprzyja rozwojowi sprzedaży urządzeń mierzących oraz systemów analizujących zużycie energii znajdujących się w ofercie Grupy Apator,
- znaczący wzrost aktywności firm związanych z budową przyszłej infrastruktury motoryzacji elektrycznej, budową źródeł OZE, a w szczególności instalacji fotowoltaicznych, jak i dużych farm wiatrowych, rozwojem platform dla przemysłu 4.0, obszarem efektywności energetycznej oraz rozwojem platform dla autonomicznych klastrów energetycznych, wymaga coraz szerszego stosowania systemów i urządzeń do nadzoru i sterowania siecią. Przyłączenie nowych niestabilnie pracujących źródeł OZE oraz tzw. „niespokojnych" odbiorników, do których zaliczają się stacje ładowania EV wymaga nie tylko wzmocnienia sieci, ale także jej uelastycznienia, które można osiągnąć tyko przez zastosowanie systemów SCADA wzbogaconych o funkcjonalności DMS. Przewidujemy że zwiększy się popyt na mikrosystemy HES zdalnego opomiarowania stosowane na bardziej rozbudowanych stacjach ładowania. Grupa Apator dostosowuje swoją ofertę dążąc do objęcia także tych nowych tworzących się dopiero segmentów rynku. Wzrost cen energii w przemyśle, który nastąpił w 2018 roku może przyczynić się do zwiększenia popytu na małe systemy pomiarowe dla przemysłu, takie jak MONITORUS,
- dynamiczny rozwój rynku fotowoltaiki w Polsce - spowodowany korzystnymi regulacjami podatkowymi oraz wprowadzeniem bardzo ambitnego programu „Czyste Powietrze" - sprzyjał w 2018 r. i prawdopodobnie będzie nadal sprzyjał w 2019 r. zwiększeniu zakupów aparatury pomiarowej i łączeniowej ee oraz ciepłomierzy. Większa liczba przyłączy prosumenckich powinna przełożyć się na wzrost popytu na liczniki elektroniczne z dwukierunkowym pomiarem energii i większą liczbę rozłączników.

**) DSM (Demand Side Management) – Zarządzanie popytem, DSR (Demand Side Response) - reakcja strony popytowej na sygnały płynące z rynku stymulowane przez operatora systemu przesyłowego. Mechanizmy DSR wymagają od podmiotów dobrowolnie uczestniczących w systemie ograniczenia mocy urządzeń odbiorczych na polecenie operatora.*

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 31.12.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Ponadto rosnące nasycenie rozproszonymi źródłami energii powinno w dłuższym okresie spowodować konieczną automatyzację sieci energetycznej po stronie niskich napięć i objęcie coraz większych obszarów tej sieci monitoringiem i nadzorem.

Kluczowym rynkiem zagranicznym dla segmentu Energia Elektryczna jest rynek niemiecki, gdzie wymiana liczników elektronicznych na inteligentne przebiega w ustalonym przez regulatora tempie. Trend związany z rozwojem inteligentnych sieci energetycznych w najbliższym czasie pojawi się także na najszybciej rozwijających się rynkach wschodnich (Litwa, Łotwa, Ukraina). Dla klienta litewskiego, w ramach programu pilotażowego, Apator dostarczył liczniki z modułami pracującymi w technologii NB IoT wraz z systemem gromadzącym dane przesyłane z urządzeń. Rozwiązanie Apatora umożliwia odczytywanie danych z liczników energii elektrycznej, ale także z gazomierzy.

Sprzedaż eksportowa w linii aparatury łączeniowej jest stabilna, trwają równocześnie prace nad rozszerzeniem rynku o Skandynawię.

Segment Woda i Ciepło

Rynek opomiarowania wody i ciepła w Polsce charakteryzuje się dużym rozproszeniem po stronie popytu. Grupa Apator dostarcza swoje produkty do szerokiej grupy klientów, wśród których są wodociągi, przedsiębiorstwa energii cieplnej, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, a także podmioty z sektora budownictwa i przemysłu. Udział segmentu Woda i Ciepło w sprzedaży ogółem wyniósł w 2018 r. 30,6% (z czego sprzedaż eksportowa stanowiła 60% obrotów ogółem).

Do głównych czynników wpływających na działalność segmentu Woda i Ciepło należą:

- dynamika rozwoju gospodarczego i rozwoju budownictwa,

Według danych GUS w segmencie wodomierzy w 2018 r. odnotowano spadek produkcji sprzedanej o ok. 14,5% r/r. Jednocześnie odnotowano wzrost liczby przyłączeń do sieci ciepłowniczej w Polsce, który prawdopodobnie przedłuży się na kolejne lata. W ostatnich latach rynek stabilnie się rozwija (wzrost średnio ok. 4-5% r/r), co jest związane z rozwojem budownictwa, a w przypadku ciepłomierzy także z likwidacją niskich emisji, skutkującą wzrostem liczby przyłączeń do sieci ciepłowniczych (przy czym znaczenie tego czynnika w Polsce systematycznie wzrasta),

- konkurencja zarówno ze strony firm lokalnych, jak i dostawców zagranicznych,
- spadek popytu na podzielniki kosztów związany z nasyceniem tego segmentu rynku, rekompensowany przez wzrost zapotrzebowania na ciepłomierze elektroniczne,
- wzrastający popyt na coraz dokładniejsze metody pomiaru, jakimi są wodomierze ultradźwiękowe oraz planowane wymiany wodomierzy mechanicznych na ultradźwiękowe w krajach Bliskiego Wschodu (Arabia Saudyjska, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Jordania),
- wzrost popularności technologii smart zarówno w odniesieniu do wodomierzy, jak i ciepłomierzy,
- programy pomocowe z UE i Banku Światowego dla krajów afrykańskich przeznaczone na poszerzenie dostępu do wody pitnej.

Segment Gaz

Klientami spółek Grupy Apator w segmencie Gaz są odbiorcy instytucjonalni oraz spółki gazownicze. Segment ten stanowił w 2018 r. 21,8% sprzedaży ogółem (z czego niemal 84% sprzedaży wygenerowano za granicą).

Sytuację linii opomiarowania gazu charakteryzuje przede wszystkim:

- dynamika rozwoju gospodarczego i rozwoju budownictwa,

Według danych GUS w 2018 r. odnotowano około 23% spadek produkcji sprzedanej gazomierzy. W skali UE prognozowany jest w kolejnych latach nieznaczny, ale stały trend spadku zapotrzebowania na gaz ziemny sieciowy przesyłany rurociągami z kierunku wschodniego oraz znaczny wzrost zapotrzebowania na gaz ziemny w Azji (Chiny, Korea, Japonia). W Europie gaz ziemny z kierunku wschodniego będzie stopniowo zastępowany LNG sprowadzanym za pomocą transportu morskiego i magazynowanym w terminalach gazowych i w coraz większym stopniu wykorzystanym następnie także jako gaz sieciowy. W Europie Zachodniej (np. Francja) w najbliższych latach będzie wzrastał udział biogazu w gazie sieciowym, a także wodoru pozyskiwanego ze źródeł odnawialnych, które stopniowo będą zastępowały tradycyjny gaz ziemny w związku z dekarbonizacją i celami „klimatycznymi" UE. W konsekwencji tych zmian przewiduje się stabilizację zużycia gazu sieciowego w Europie przy jednoczesnym nieznacznym spadku cen (nowe złoża w Katarze i Tobago oraz przyrost importu z USA),

- wzrost zapotrzebowania (a w konsekwencji sprzedaży) na rynkach Europy Zachodniej na gazomierze z dodatkowymi funkcjonalnościami (zdalny odczyt, funkcje odcinania przepływu gazu, korekcja temperatury i ciśnienia) oraz wzrost zapytań o gazomierze statyczne w technologii ultradźwiękowej i masowo-termicznej. Do Holandii, pierwszego rynku w Europie, na którym regulator wymusił zastosowanie gazomierzy inteligentnych zamiast tradycyjnych, dołączyły Francja, Wielka Brytania i Włochy, czyli największe rynki gazomierzy w Europie, ale także mniejsze, jak Luksemburg i Belgia,
- plany wdrożenia inteligentnych gazomierzy w Polsce,
- aukcje elektroniczne i konsolidowanie zamówień przez różnych OSD w ramach jednego przetargu,
- konieczność zdobywania dodatkowych certyfikatów potwierdzających bezpieczeństwo przekazywania danych oraz interoperacyjność gazomierzy,
- znaczący spadek cen gazomierzy, szczególnie na rynkach włoskim, brytyjskim i holenderskim; zarówno w odniesieniu do gazomierzy tradycyjnych, jak i inteligentnych.

9. Czynniki ryzyka i zagrożeń

Zarządzanie ryzykiem w Grupie Apator ma na celu zapewnienie, że wszystkie istotne czynniki ryzyka są na bieżąco identyfikowane, analizowane i kontrolowane. Kolejność, w jakiej poniżej zostały przedstawione główne ryzyka, nie odzwierciedla prawdopodobieństwa ich wystąpienia. Poniższe zestawienie zawiera najistotniejsze ryzyka związane z działalnością biznesową Grupy Apator.

▪ Ryzyko zmian gospodarczych i politycznych

Znaczący wpływ na działalność i wielkość sprzedaży Grupy Apator ma sytuacja gospodarcza i polityczna w kraju oraz na rynkach zagranicznych. Na rynku krajowym, ze względu na znaczny udział w przychodach sektora energetycznego, szczególnie istotny wpływ ma polityka energetyczna, inwestycje infrastrukturalne w energetyce oraz duża koncentracja klientów tego sektora.

W celu zmniejszenia wpływu koncentracji klientów, Grupa prowadzi ekspansję na rynkach zagranicznych oraz poszukuje dla wybranych produktów i usług szans sprzedażowych poza energetyką (w przemyśle). Obecnie Grupa koncentruje się na umacnianiu pozycji rynkowej w obszarze EMEA, w którym odnotowuje się istotne wzrosty sprzedaży.

- **Ryzyko regulacyjne i zmian legislacyjnych**

Z uwagi na regulowany charakter rynku energetycznego, znaczący wpływ na sprzedaż Grupy Apator mają zmiany legislacyjne.

Energy Flexibility „Pakiet zimowy UE" – pakiet dokumentów (opublikowany przez KE pod koniec listopada 2016 r.) nakreślających nowe oczekiwania Komisji Europejskiej w zakresie realizacji unijnych celów klimatyczno-energetycznych na 2030 r. w czterech głównych obszarach: bezpieczeństwo dostaw, wewnętrzny rynek energii, efektywność energetyczna oraz transformacja energetyczna. Pakiet wprowadza m.in. szersze pojęcie elastyczności energetycznej, czyli zdolności elastycznego ograniczenia i zwiększenia popytu, a także zdolności do elastycznego zmniejszenia produkcji energii. W konsekwencji wprowadzanych zmian spodziewane jest przyśpieszenie w zakresie wdrożenia technologii smart grid i smart metering w Europie.

Ustawa Prawo Energetyczne (w trakcie) - w 2018 r. konsultowane były głębokie zmiany w Prawie Energetycznym dotyczące wprowadzenia harmonogramu wdrożenia smart meteringu w Polsce, którego ostateczny kształt nie został jeszcze zatwierdzony. Dyskutowano też nad wprowadzeniem funkcji Operatora Informacji Pomiarowej. Zatwierdzenie powyższych zmian będzie mieć wpływ nie tylko na zmianę technologii pomiarowej, ale także na wzrost znaczenia automatyzacji sieci dystrybucyjnych.

Nowelizacja Ustawy Prawo o miarach wprowadza możliwość dokonywania ponownej legalizacji jednorodnej partii przyrządów pomiarowych metodą statystyczną. Metoda ta polega na losowym pobraniu z każdej jednorodnej partii przyrządów pomiarowych próbki tych przyrządów i sprawdzeniu każdego egzemplarza przyrządu pomiarowego z pobranej próbki. Obecnie legalizacja ponowna przyrządu pomiarowego może być wykonana wyłącznie poprzez sprawdzenie każdego egzemplarza przyrządu pomiarowego. Ustawa ma zastosowanie w pierwszej kolejności dla liczników gazu, następnie dla liczników energii elektrycznej i może w przyszłości wpłynąć na zmniejszenie liczby ogłaszanych przetargów przez operatorów systemów dystrybucyjnych Z drugiej strony, regulacja sprzyja producentom wysokiej jakości przyrządów pomiarowych (takim jak Grupa Apator), które utrzymują stabilne wartości pomiaru w długim horyzoncie czasu.

Rozporządzenie UE 2016/679 (RODO) poprzez zakwalifikowanie danych pomiarowych o zużyciu energii do danych osobowych wprowadziło nowe rodzaje odpowiedzialności w zakresie przetwarzania, wykorzystywania i przechowywania tych danych. Spowodowało to zmianę oczekiwań klientów w stosunku do poziomu zabezpieczeń danych zbieranych i przesyłanych przez urządzenia i systemy, znacznie wykraczającą poza standardowe zapewnienie szyfrowanej komunikacji. Pod względem poziomu bezpieczeństwa produkty Grupy Apator spełniają nowe wymogi techniczno-rynkowe.

- **Ryzyko dostępności pracowników**

Działalność Grupy Apator zależy od kompetencji i wiedzy pracowników, szczególnie w działach R&D, oraz od dostępności pracowników produkcyjnych. W celu minimalizacji ryzyka wynikającego z ograniczeń rynku pracy, Grupa Apator realizuje działania w celu pozyskania i utrzymania kadry, w tym związane z budowaniem marki pracodawcy, tworzeniem programów retencyjnych, rozwojem kompetencji oraz z poprawą organizacji i efektywności pracy. Niezależnie jednak od podejmowanych działań, biorąc pod uwagę tendencje do umacniania się rynku pracownika, trzeba liczyć się z także koniecznością dalszej, postępującej automatyzacji produkcji.

- **Ryzyko dostaw komponentów elektronicznych**

Rozregulowanie światowego rynku dostaw komponentów elektronicznych spotęgowane intensywnym wzrostem zapotrzebowania na metale ziem rzadkich, negatywnym oddziaływaniem polityki ceł i taryf importowych Stanów Zjednoczonych oraz zaostrzeniem regulacji unijnych w zakresie ochrony środowiska wpływają na wydłużenia czasu dostaw i poziom cen niektórych komponentów elektronicznych. Prawdopodobieństwo zakłóceń w dostawach tych komponentów jest co prawda wysokie i może spowodować chwilowe utrudnienia działalności operacyjnej, ale z uwagi na stosowaną politykę zakupową, dywersyfikację dostaw i technologii, materializacja ryzyka nie powinna istotnie wpłynąć na jakość i terminowość dostaw produktów.

- **Spadkowy trend cen liczników gazu i energii elektrycznej**

W wyniku komodytyzacji rozwiązań i technologii, bardzo konkurencyjnego rynku oraz dużej siły zakupowej operatorów systemów dystrybucyjnych (centralizacja zakupów, uzupełnienie przetargów systemem aukcyjnym, alokacja kontraktów 1-2 letnich u jednego dostawcy) na rynku liczników energii elektrycznej i gazu utrzymuje się od dłuższego czasu spadkowy trend w zakresie cen. Na rynku opomiarowania gazu zauważalna jest wzmożona konkurencja cenowa wynikająca m.in z ograniczenia rynku gazomierzy z liczydłem mechanicznym oraz pojawienia się nowej, silnej konkurencji w obszarze gazomierzy inteligentnych. Spadek rentowności w niektórych obszarach wynika zarówno ze wzmożonej konkurencji, jak i mniejszych ilości produkowanych gazomierzy spowodowanych zakończeniem sprzedaży do Indii na podstawie zawartej umowy licencyjnej. Grupa Apator jest dość dobrze przygotowana do konkurencji w obszarze cen, a w celu dostosowania się do panujących warunków rynkowych konsekwentnie pracuje nad systematyczną optymalizacją kosztów i swojej oferty produktowej.

- **Ryzyko rozwoju technologii pomiaru elektronicznego i dopasowania oferty produktowej**

Szybkość zmian technologicznych, wymogi legislacyjne odnośnie efektywności energetycznej, zmiana oczekiwań klienta dotyczących ograniczania obsługi urządzeń pomiarowych oraz niskich cen wpływają na zmiany technologii pomiaru elektronicznego i skracanie cyklu życia produktu. Tendencje rynkowe wskazują na rosnące zainteresowanie statycznymi technologiami opomiarowania opartymi wyłącznie o układy elektroniczne (vs. mechaniczny) dla gazu i wody. Obserwowana jest też tendencja do automatyzacji, zdalnego sterowania siecią oraz zdalnego rozliczania energii. Brak wystarczająco szybkiego i równocześnie prawidłowo ukierunkowanego rozwoju know-how w tym zakresie w Grupie może spowodować powstanie trudnej do wypełnienia luki technologicznej.

- **Ryzyko komercjalizacji projektów rozwojowych**

Sytuacja na najbardziej rozwiniętych w zakresie opomiarowania gazu rynkach UE, tj. UK czy Włochy, uległa drastycznej zmianie. Przejęcia i koncentracja po stronie dostawców przyrządów pomiarowych, organizacja dużych przetargów na wieloletnie dostawy, a w efekcie nawiązanie dużych kontraktów w Belgii, we Włoszech i w Holandii spowodowało spadek poziomu cen. Wobec powyższego istnieje ryzyko niepełnej komercjalizacji prac rozwojowych.

- **Ryzyko utraty wartości ekonomicznej nakładów na projekty rozwojowe**

W Grupie Apator ponoszone są istotne nakłady na projekty rozwojowe mające na celu rozszerzanie portfela produktowego poprzez projektowanie nowych produktów, rozwiązań IT i technologii skierowanych do

rozwijających się rynków mediów użytkowych w kraju i za granicą. Decyzje o inwestycjach w nowe projekty podejmowane są na podstawie analizy trendów rynkowych i sporządzanych biznesplanów. Ponoszone nakłady ujmuje się jako wartości niematerialne w oparciu o cenę ich nabycia/koszt wytworzenia pomniejszone o skumulowane odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu utraty wartości. Istnieje ryzyko związane z ewentualną koniecznością dokonania odpisów utraty wartości w przypadku zmniejszenia się skali popytu lub wzrostu konkurencji na rynkach, na których operują spółki Grupy.

- **Ryzyko kar umownych oraz napraw gwarancyjnych**

Ryzyko jest pochodną m.in. szybkości wprowadzania zmian technologicznych i produktowych na rynku (tj. liczniki smart, wodomierze ultradźwiękowe, technologie komunikacyjne) oraz wad jakościowych komponentów. Dotyczy głównie realizacji istotnych, długoterminowych umów z klientami, szczególnie w ramach przetargów zagranicznych. Wiąże się z niedotrzymaniem standardów jakościowych produktów oraz terminów dostaw, które w konsekwencji mogą doprowadzić do nałożenia wysokich kar umownych*, utraty dobrego wizerunku lub nawet utraty klientów. Dodatkowym czynnikiem potęgującym tego rodzaju ryzyko jest wzrastająca złożoność logistyki zaopatrzenia, w tym wydłużające się terminy dostaw komponentów elektronicznych, ograniczające możliwości ich pełnej kontroli i weryfikacji.

- **Ryzyko utraty wartości przejętych aktywów**

Wartość firmy jest wykazywana jako składnik aktywów i przynajmniej raz w roku poddawana jest testowi na utratę wartości. Wartość firmy jednostek zależnych na dzień 31.12.2018 r. w sprawozdaniu skonsolidowanym wynosi 120,2 mln zł, w tym:

- Apator Rector - 43,1 mln zł,
- Apator Elkomtech – 34,4 mln zł,
- Apator Powogaz – 17,9 mln zł,
- Apator Miitors – 18,7 mln zł,
- GWI – 3,4 mln zł,
- pozostałe spółki – 2,7 mln zł.

Ryzyko związane jest z ewentualnym zmniejszeniem potencjału do generowania gotówki przez jednostki zależne/jednostki generujące gotówkę (CGU) w przedziale czasu określonym perspektywą biznes planu.

- **Ryzyka związane ze spółką Apator Rector i jej wpływem na wyniki Grupy Apator**

Na mocy podpisanych porozumień spółka Apator Rector finalizuje realizację dwóch dużych kontraktów informatycznych dla Energa Operator i Tauron Dystrybucja rozpoczętych odpowiednio w 2010 i 2012 roku.

W projekcie TD, na podstawie podpisanej w dniu 5 czerwca 2018 r. ugody (zatwierdzonej następnie w dniu 8 czerwca przez właściwy sąd) kontrahent obniżył żądanie zapłaty kar umownych z tytułu zwłoki w realizacji umowy z 30,2 mln zł do 11,1 mln zł, zrzekając się dalszego dochodzenia naliczonych kar. Ustalono równocześnie, że kary zostaną uregulowane przez Apator Rector i będą podlegały rozliczeniu poprzez potrącenia umowne z wierzytelnościami o zapłatę wynagrodzenia za dodatkowe prace o łącznej wartości

**) O zawiązanych w 2017 r. rezerwach na kary umowne oraz naprawy gwarancyjne związanych z wykrytymi wadami jakościowymi w wybranych gazomierzach Grupa informowała w Rocznym sprawozdaniu zarządu za 2017 r. Sprawa reklamacji dot. gazomierzy dostarczonych na rynek holenderski została ostatecznie zamknięta podpisaniem przez Apator Metrix w lipcu br. ugody określającej ostateczną kwotę do zapłaty. Ponieważ uzgodniona kwota nie przekracza wartości utworzonych na ten cel rezerw, nie wpłynęła na pogorszenie bieżącego wyniku spółki.*

ok. 24 mln zł, których realizacja nastąpi w latach 2018-2022. We wrześniu 2018 r. (zgodnie z planowanym terminem) zakończona została realizacja pierwszego z czterech projektów (na które wewnętrznie podzielono całość prac w kontrakcie TD) - Wdrożenie ZMS, a dokumentacja podwykonawcza została odebrana przez klienta. Prace w ramach pozostałych projektów realizowane są zgodnie z harmonogramem i niezidentyfikowano tutaj żadnych istotnych ryzyk. Przewidywany termin zakończenia projektu to pierwszy kwartał 2019 r. Obecnie - równolegle z finalizacją trzech pozostałych do zakończenia projektów objętych zakresem podstawowym Ugody - trwa planowanie modyfikacji w ramach serwisu rozwojowego, który będzie stanowił część prac dodatkowych przewidzianych Porozumieniem.

W projekcie EOP w listopadzie 2018 r. zakończył się - zgodnie z wcześniejszymi zapowiedziami - odbiór końcowy dla wszystkich umów, dzięki czemu z dniem 1 grudnia 2018 r. mógł rozpocząć się bieg 12-miesięcznego okresu gwarancji na system SID. Kwota należnych klientowi kar umownych została, o czym informowano już w raporcie okresowym za trzy kwartały 2018 r., w całości uregulowana.

Wraz z porządkowaniem i stabilizowaniem się sytuacji w obu kluczowych dla Apator Rector kontraktach, realizowano działania mające na celu poprawę sytuacji finansowej spółki (związanej przede wszystkim z wysokim poziomem zadłużenia i ograniczeniem płynności). We wrześniu 2018 r., po podwyższeniu kapitału zapasowego Apator Rector, objęciu jej nowo wyemitowanych udziałów przez Apator SA i przeznaczeniu uzyskanych dzięki temu środków na spłatę pożyczki (w kwocie 30 mln zł) udzielonej spółce przez Apator SA w listopadzie 2017 r., poziom zadłużenia Apator Rector uległ istotnemu obniżeniu (z 47,9 mln zł na koniec czerwca do 16,9 mln zł na koniec września 2018 r.). W kolejnych miesiącach, m.in. dzięki odblokowaniu płatności od TD oraz pozostałym bieżącym wpływom (w tym z nowo pozyskanych zleceń) spółka była w stanie nie tylko terminowo regulować bieżące zobowiązania, ale również spłacić część wcześniejszego zadłużenia*.

Aktualnie Apator Rector realizuje już nowe umowy, bierze udział w kolejnych przetargach, pozyskując nowe zlecenia, których horyzont realizacji wykracza poza 2019 r.

- **Ryzyka walutowe**

Ryzyko walutowe występuje ze względu na istotną wartość sprzedaży eksportowej, jak również import materiałów i komponentów. Ryzyko związane jest z niestabilnością rynku finansowego i dużą zmiennością kursów walut, a także z różnicami kursowymi. Zmiana kursów walutowych może trwale wpłynąć na konkurencyjność i rynkową wartość firmy (zmiana kursów walutowych może decydować o istotnym wzroście kosztów lub spadku planowanych dochodów z handlowych operacji zagranicznych).
W 2018 roku odnotowano korzystną tendencję w zakresie kształtowania się kursu PLN/USD, która wpływała na ponoszone koszty surowców i materiałów. Średni kurs PLN/USD w 2018 r. wyniósł 3,61; podczas gdy średni kurs PLN/USD w 2017 r. wynosił 3,78.
W zakresie kształtowania się waluty EUR w stosunku do PLN tendencja wzmacniania się euro działa korzystnie na sytuację Grupy Apator powodując wzrost wpływów z eksportu, jednak zmiany w poziomie kursu euro w 2018 roku były bardzo nieznaczne (średni kurs EUR/PLN ukształtował się w 2018 r. na poziomie 4,26 analogicznym jak w roku 2017), stąd ich wpływ na sytuację Grupy i wielkość wpływów denominowanych w euro była stosunkowo ograniczona.

**) Na łączną kwotę zadłużenia składał się kredyt bankowy oraz pożyczka udzielona spółce przez Apator SA na mocy umowy z dnia 14 grudnia 2018 r. (umowa zastąpiła wcześniejsze umowy pożyczki podpisane z Apator SA, które rozwiązano z dniem 14 i 17 grudnia ur. stosownymi porozumieniami). Z całkowitej kwoty udzielonej pożyczki w wysokości 10 mln zł, na dzień 31.12.2018 r. uruchomione zostało 4.194 tys. zł.*

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 31.12.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

W celu minimalizacji ryzyka walutowego, Grupa Apator prowadzi skuteczną politykę zabezpieczeń w zakresie kursu EUR i USD. Na dzień 31 grudnia 2018 roku:

- stan kontraktów terminowych zabezpieczających walutę EUR wynosił 47.625 tys. EUR z terminami realizacji w latach 2019 – 2020 po średnim kursie 4,44 zł,
- stan transakcji zabezpieczających walutę USD wynosił 3.100 tys. USD z terminami realizacji w 2019 roku po średnim kursie 3,49 zł.

▪ Ryzyko związane z płynnością finansową

Ryzyko zarządzane jest poprzez bieżącą i okresową analizę spływu należności, jak i terminowe regulowanie zobowiązań, utrzymanie odpowiednich poziomów kowenantów określonych w umowach kredytowych.
Grupa Apator posiada prawidłową płynność finansową. W 2016 roku wdrożyła kredyt wieloproduktowy (parasolowy), który pozwala na elastyczne zarządzanie płynnością poszczególnych spółek Grupy. W dniu 30 sierpnia 2018 r. umowę wieloproduktową aneksowano przedłużając okres kredytowania o kolejne 2 lata oraz zwiększając odnawialny limit kredytu parasolowego przyznanego Grupie z obowiązujących wcześniej 120 mln zł do 140 mln zł.

▪ Ryzyko podatkowe

Przepisy dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych, fizycznych, czy składek na ubezpieczenia społeczne podlegają zmianom oraz zmienia się ich interpretacja przez organy skarbowe. Skutkiem tego niejednokrotnie brak jest odniesienia do utrwalonych regulacji bądź precedensów prawnych lub zmienia się podejście organów skarbowych do transakcji podatkowych. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno między organami państwowymi, jak i między organami państwowymi i przedsiębiorstwami. Rozliczenia podatkowe oraz inne (na przykład celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania istotnych kar, a ustalone w wyniku kontroli dodatkowe kwoty zobowiązań muszą zostać wpłacone wraz z odsetkami.
Dostarczanie zaawansowanych technologicznie wyrobów dla najbardziej wymagających klientów w Polsce i za granicą RP, jest aktualnie istotnym czynnikiem rozwoju biznesu w Grupie, przynoszącym stabilne zyski, niemniej z uwagi na osiągniętą skalę i tempo rozwoju, a także na fakt, że złożoność przedmiotu realizacji umów na dostawy produktów wymaga niejednokrotnie udziału w międzynarodowych konsorcjach, automatycznie zwiększa związane z prowadzeniem działalności międzynarodowej ryzyka finansowe. Jednym z elementów tych ryzyk są ryzyka podatkowe związane z przepływem towarów pomiędzy firmami współpracującymi w ramach realizacji umów i pochodzącymi z różnych krajów, a co za tym idzie towarzyszącymi tym transakcjom interpretacjami podatkowymi.
Rozliczenia podatkowe mogą zostać poddane kontroli przez okres pięciu lat. W efekcie kwoty wykazane w sprawozdaniu finansowym mogą ulec zmianie w późniejszym terminie po ostatecznym ustaleniu ich wysokości przez organa skarbowe. Grupa Apator stoi na stanowisku, że utworzono odpowiednie rezerwy w odniesieniu do prawdopodobnych i możliwych do kwantyfikacji ryzyk zobowiązań.

▪ Ryzyko niższego poziomu wykorzystania aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wykazywane jest aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego, które głównie dotyczy:

- ulgi strefowej wynikającej z prowadzenia działalności w Pomorskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej przez podmiot dominujący,

– tarczy podatkowej istniejącej w spółkach Grupy Apator.

Poziom tego aktywa jest ustalany na podstawie wieloletnich planów finansowych i odzwierciedla kwotę przewidzianą w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego. Aktywo podlega okresowej analizie możliwości jego wykorzystania*.

Na dzień 31 grudnia 2018 r. wysokość aktywa Grupy Apator wynosi 33,5 mln zł i ma potwierdzenie w planach biznesowych. Istnieje jednak ryzyko niepełnego wykorzystania aktywa, w przypadku braku pełnej realizacji założonych celów lub braku możliwości odliczenia straty podatkowej od dochodów w kolejnych latach.

10. Kredyty, pożyczki, poręczenie, gwarancje

10.1. Kredyty

Na dzień 31 grudnia 2018 roku stan istotnych umów kredytowych zaciągniętych w poprzednich okresach jest następujący:

1) umowa wieloproduktowa z ING Bank Śląski z siedzibą w Katowicach, w ramach której spółki Grupy Apator mają przyznany odnawialny limit kredytowy do kwoty 140 mln zł**, przeznaczony na bieżące finansowanie działalności oraz limity na gwarancje i akredytywy. Do umowy przystąpiły następujące spółki: Apator SA, Apator Telemetria Sp. z o.o., Apator Powogaz SA, FAP Pafal SA, Apator Metrix SA, Apator Rector Sp. z o.o., Apator Elkomtech SA, Apator Control Sp. z o.o., Apator Mining Sp. z o.o.
   Pierwotny dwuletni okres obowiązywania umowy został wydłużony (na mocy podpisanego w sierpniu br. aneksu) o kolejne dwa lata, tj. do 21 września 2020 r. Oprocentowanie limitu oparte jest o stawkę WIBOR 1M powiększoną o marżę banku. W ramach umowy obowiązują następujące zabezpieczenia:
   - zastawy rejestrowe na zapasach Spółek o łącznej wartości 75,6 mln zł,
   - zastawy rejestrowe na środkach trwałych Spółek o łącznej wartości 32,7 mln zł,
   - zastawy rejestrowe na rachunkach bankowych Spółek prowadzonych przez ING Bank Śląski SA,
   - hipoteka na nieruchomościach Spółek do łącznej wartości wg wyceny Banku 8,9 mln zł,
   - cesja praw z polisy ubezpieczeniowej powyższych zabezpieczeń,
   - weksle „in blanco" wraz z deklaracjami wekslowymi wystawione przez kredytobiorców.

   Zobowiązania wynikające z przyznanego limitu obciążają Spółki solidarnie, maksymalnie do kwoty 140 mln zł. Na dzień 31 grudnia 2018 r. stan zadłużenia Grupy Apator z tytułu zawartej umowy wieloproduktowej wynosił 111,2 mln zł.
2) w dniu 28 września spółka Apator SA przed terminem wynikającym z Umowy spłaciła ostatnią ratę kredytu długoterminowego otrzymanego w dniu 19 marca 2014 r. z Banku Handlowego S.A. w Warszawie, przeznaczonego na sfinansowanie nabycia 100% akcji Apator Elkomtech SA. Pierwotny termin spłaty ostatniej raty kredytu przypadał na ostatni dzień grudnia 2018 roku. Po całkowitej spłacie kredytu Apator SA uzyskała potwierdzenie i zgodę Banku na zwolnienie ustanowionych w umowie kredytowej zabezpieczeń na majątku, stosowne wnioski o ich wykreślenie złożone zostały we właściwych sądach: wieczystoksięgowym i rejestrowym. Do momentu publikacji niniejszego raportu spółka otrzymała już wszystkie postanowienia sądów potwierdzające zwolnienie zabezpieczeń.

**) W 2018 r. Apator Rector dokonał spisania aktywa na podatek odroczony z tyt. straty podatkowej na kwotę 1 310,0 tys. zł, z czego 932,9 tys. zł to aktywo dot. straty z 2014 r., a 377,1 tys. zł to spisana wartość aktywa z tyt. straty za 2015 r.*

***) Zgodnie z aneksem z 30 sierpnia 2018 r.*

3) spółka Apator Metrix SA posiada kredyt długoterminowy (inwestycyjny) na zakup udziałów GWi zaciągnięty w Banku Millenium S.A. Wysokość kredytu (na mocy aneksu z dnia 11 października 2017 r. podpisanego w związku z decyzją o przyspieszeniu płatności za udziały) wynosiła 22,1 mln zł. Kredyt udzielony jest na okres do 31.12.2022 r. Oprocentowanie kredytu ustalone zostało według zmiennej stopy procentowej równej stawce WIBOR dla depozytów 3-miesięcznych powiększonej o marżę banku. Spłatę kredytu zabezpiecza hipoteka kaucyjna do kwoty 23,3 mln zł na nieruchomości spółki położonej w Tczewie oraz przewłaszczenie środków trwałych o łącznej wartości min. 2,4 mln zł. Na dzień 31 grudnia 2018 r. stan udzielonego kredytu wynosił 16,7 mln zł.
4) spółka Apator Powogaz SA posiada kredyt inwestycyjny przeznaczony na refinansowanie akwizycji spółki Apator Miitors ApS zaciągnięty w ING Banku Śląskim w kwocie 24 mln zł. Kredyt został udzielony do dnia 30.11.2022 r. i spłacany jest w miesięcznych ratach, począwszy od 31.12.2015 r. Oprocentowanie kredytu ustalane jest według zmiennej stopy procentowej równej WIBOR 1M powiększonej o marżę Banku, której wysokość uzależniona jest od wskaźnika dług netto/EBITDA oraz prowizję. Zabezpieczeniem kredytu jest hipoteka w kwocie 33 mln zł na nieruchomości spółki położonej w Poznaniu wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej oraz pełnomocnictwo do dysponowania środkami na rachunkach spółki prowadzonych przez bank ING, a także oświadczenie o poddaniu się egzekucji do kwoty 96 mln zł. Na dzień 31 grudnia 2018 r. stan udzielonego kredytu wynosi 13,4 mln zł.

Stan kredytów i pożyczek Grupy Apator:

Wyszczególnienie	**na dzień**	
	31.12.2018 r.	**31.12.2017 r.**
Kredyty i pożyczki długoterminowe	24 007	32 310
Kredyty i pożyczki krótkoterminowe	139 955	135 653
Kredyty i pożyczki ogółem	**163 962**	**167 963**

10.2. Pożyczki

Stan udzielonych i otrzymanych pożyczek spółek Grupy Apator na dzień 31.12.2018 r. przedstawia się następująco:

1) Spółka Apator Powogaz SA posiada należność z tytułu skonsolidowanej pożyczki w wysokości 1.052,25 tys. EUR i z terminem wymagalności do 31.12.2020 r., która zastąpiła w grudniu 2017 r. trzy wcześniejsze pożyczki udzielone podmiotowi zależnemu spółce Apator Miitors ApS. Stopa oprocentowania pożyczki oparta jest na Euribor 12M powiększonej o marżę 1,21%.
   Na dzień 31.12.2018 r. wysokość pozostałej do spłacenia pożyczki (wraz z odsetkami) wynosiła 1 063,2 tys. euro (tj. 4,6 mln zł wg średniego kursu NBP z dnia 31 grudnia 2018 r. równego 1 EUR = 4,3000 zł). Odsetki regulowane są na koniec każdego roku kalendarzowego.
2) 14 grudnia 2018 r., Apator SA udzielił spółce Apator Rector Sp. z o. o. pożyczki w kwocie 10 mln zł z okresem wymagalności do 13 grudnia 2019 r. Stopa oprocentowania pożyczki oparta jest na Wibor 1M powiększonej o marżę 3,76%. Na dzień 31.12.2018 r. wysokość pozostałej do spłacenia pożyczki powiększonej o należne odsetki wynosiła 4,2 mln zł*.

**) Dwie wcześniejsze umowy pożyczki udzielone spółce Apator Rector przez Apator SA zostały rozwiązane na mocy podpisanych porozumień: porozumieniem z dnia 14 grudnia 2018 r. rozwiązano umowę pożyczki z 27 listopada 2017 r., porozumieniem z 17 grudnia 2018 r. umowę pożyczki z 26 stycznia 2018 r. W treści każdego z porozumień potwierdzono całkowitą spłatę pożyczki.*

10.3. Poręczenia i gwarancje

Stan udzielonych poręczeń kredytów, pożyczek i gwarancji na dzień 31 grudnia 2018 r. jest następujący:

1) Spółka zależna Apator Powogaz SA:
   - poręczenie kredytu zaciągniętego w ING Bank Śląski SA dla spółki zależnej Apator Telemetria sp. z o.o. do kwoty 3,5 mln zł na okres do 30.11.2022 roku.
2) Spółka zależna Apator Metrix SA:
   - gwarancja dla spółki zależnej George Wilson Industries Ltd (GWi) do maksymalnej kwoty 6,7 mln GBP, tj. 32,1 mln zł (wg średniego kursu NBP z dnia 31 grudnia 2018 r. równego 1 GBP = 4,7895 PLN) na okres do 31.08.2021 roku. Gwarancja stanowi zabezpieczenie współpracy pomiędzy GWi a National Grid Gas Plc w ramach napraw, remontów i dostaw gazomierzy oraz regulatorów,
   - gwarancja dla Apator GmbH do maksymalnej kwoty 2,0 mln euro, tj. 8,6 mln zł (wg średniego kursu NBP z dnia 31 grudnia 2018 r. równego 1 EUR = 4,3000 PLN), na okres 3 lat tj. do 31.12.2019 roku. Gwarancja stanowi zabezpieczenie współpracy pomiędzy Apator GmbH a THUGA Aktiengesellschaft w ramach dostaw gazomierzy. Prowizja z tytułu udzielenia gwarancji wynosi 0,8% w stosunku rocznym.

Na dzień 31 grudnia 2018 r. grupa kapitałowa Apator posiadała także aktywne gwarancje wystawione przez ubezpieczycieli i banki*.

11. Postępowania toczące się przed sądem, organem arbitrażowym lub administracji publicznej

Prowadzone postępowania (w tym dwa lub więcej postępowań) dotyczące zobowiązań lub wierzytelności spółki Apator SA toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczące emitenta nie należą do istotnych.

W dniu 8 czerwca 2018 r. zatwierdzeniem ugody przez Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie zakończyło się postępowanie pojednawcze z wniosku Tauron Dystrybucja SA z dnia 30 października 2017 r. przeciwko Konsorcjum z udziałem Apator Rector Sp. z o.o. o zawezwanie do próby ugodowej związanej ze zwłoką w realizacji umowy na wykonanie i wdrożenie Systemu Zarządzania Majątkiem Sieciowym w Tauron Dystrybucja SA**. Zgodnie z treścią zatwierdzonej ugody Tauron obniżył żądanie zapłaty kar umownych z tytułu zwłoki w realizacji umowy z 30,2 mln zł do 11,1 mln zł, zrzekając się dalszego dochodzenia naliczonych kar umownych. Dodatkowo ustalono, że kary zostaną uregulowane przez Apator Rector sp. z o.o. i będą podlegały rozliczeniu poprzez potrącenia umowne z wierzytelnościami o zapłatę wynagrodzenia za dodatkowe prace zidentyfikowane przez TD o łącznej wartości ok. 24 mln zł, których realizacja nastąpi w latach 2018-2022.

**) Od 31 października 2018 r., zgodnie z aneksem do Umowy o udzielanie gwarancji kontraktowych zawartej z Towarzystwem Ubezpieczeń Euler Hermes S.A., Apator SA obowiązuje nowy limit na gwarancje kontraktowe wynoszący 20 mln zł.*
***) Informacja o toczącym się postępowaniu zamieszczona została w Skonsolidowanym raporcie kwartalnym Grupy Apator za pierwszy kwartał 2018 roku.*

12. Transakcje z jednostkami powiązanymi

Pomiędzy spółkami wchodzącymi w skład Grupy Apator realizowna jest współpraca w obszarach biznesowych, w zakresie funkcji wsparcia (IT, finanse) oraz w zakresie działalności finansowej. W ramach tej współpracy w w 2018 roku, podobnie jak w okresach wcześniejszych, ani spółka Apator SA ani żadna inna jednostka od niej zależna nie zawierały transakcji z podmiotami powiązanymi, które byłyby zawarte na warunkach innych niż rynkowe.

W zakresie działalności finansowej pomiędzy spółkami Grupy Apator przekazywane są dywidendy. W tym zakresie w 2018 roku Apator SA otrzymał od spółek zależnych dywidendy w łącznej wysokości 48.044 tys. zł (38.235 tys. zł w 2017 r.).

13. Akcje, Akcjonariusze, organy zarządcze i nadzorcze podmiotu dominującego grupy Apator

13.1. Kapitał zakładowy

W wyniku konwersji 100 001 akcji imiennych na akcje zwykłe na okaziciela, przeprowadzonej w dniu 29 czerwca 2018 roku*, uległa obniżeniu ogólna liczba głosów z 55 418 034 do 55 118 031. Kapitał zakładowy na dzień 31 grudnia 2018 r. wynosił 3.310.702,80 zł, składał się z 33.107.028 akcji o wartości nominalnej 0,10 zł każda i dzielił się na akcje imienne oraz akcje na okaziciela, których struktura wygląda następująco:

Akcje i głosy	Liczba akcji	Struktura akcji (%)	Liczba głosów	Struktura głosów (%)
Akcje imienne	7 337 001	22,2%	29 348 004	53,2%
Akcje na okaziciela	25 770 027	77,8%	25 770 027	46,8%
Ogółem akcje	33 107 028	100,00%	55 118 031	100,00%

Każda akcja na okaziciela daje prawo do jednego głosu, natomiast akcje imienne są akcjami uprzywilejowanymi w ten sposób, że jedna akcja daje prawo do czterech głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy.

13.2. Skład organów zarządczych i nadzorujących podmiotu dominującego

Rada Nadzorcza

Skład Rady Nadzorczej Apator SA w 2018 r. kształtował się następująco:

- Janusz Niedźwiecki - Przewodniczący RN,
- Mariusz Lewicki - Z-ca Przewodniczącego RN,
- Janusz Marzygliński - Członek RN,
- Danuta Guzowska - Członek RN,
- Kazimierz Piotrowski - Członek RN,
- Marcin Murawski - niezależny Członek RN.

Skład osobowy nie zmienił się na dzień publikacji niniejszego sprawozdania.
Obecna pięcioletnia kadencja Rady Nadzorczej upływa w dniu odbycia Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia w 2020 roku.

*) *Konwersja akcji przeprowadzona została na wniosek akcjonariuszy zgodnie z § 8 pkt 1 Statutu spółki Apator* SA. *Powyższe akcje zostały zasymilowane i wprowadzone do obrotu giełdowego w dniu 12 lipca 2018 r.*

Zarząd

Od 1 stycznia 2018 r. Zarząd działał w następującym dwuosobowym składzie:

- Mirosław Klepacki – Prezes Zarządu,
- Piotr Nowak – Członek Zarządu.

Od momentu tragicznej śmierci Piotra Nowaka w dniu 3 stycznia 2018 r. do końca 2018 r. Zarząd Apator SA działał w składzie jednoosobowym:

- Mirosław Klepacki – Prezes Zarządu.

14 grudnia 2018 r. Rada Nadzorcza Apator SA podjęła decyzję o rozszerzeniu z dniem 1 stycznia 2019 r. składu Zarządu spółki do dwóch osób powołując w jego skład Arkadiusza Chmielewskiego. W związku z powyższym od 1 stycznia 2019 roku Zarząd Apator SA działa w następującym składzie:

- Mirosław Klepacki – Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny,
- Arkadiusz Chmielewski – Członek Zarządu, Dyrektor ds. Rozwoju Biznesu Grupy Apator.

Obecna kadencja Zarządu kończy się w dniu odbycia Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy w 2019 roku.

Prokurenci

Na dzień publikacji raportu funkcję prokurentów pełnią:

- Małgorzata Mazurek – Dyrektor ds. Finansowych,
- Jolanta Dombrowska – Dyrektor Biura Zarządzania i Relacji Inwestorskich,
- Krzysztof Malec – Dyrektor ds. Operacyjnych,
- Artur Bratkowski – Dyrektor ds. Aparatury i Systemów Pomiarowych.

Reprezentacja

W Apator SA obowiązuje reprezentacja dwuosobowa, zgodnie z którą „do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych Spółki i składania podpisów upoważnieni są dwaj Członkowie Zarządu działający łącznie, Członek Zarządu działający łącznie z Prokurentem lub dwóch Prokurentów działających łącznie".

13.3. Stan posiadania i zmiany w strukturze znaczących akcjonariuszy

Wskazanie akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% ogólnej liczby głosów:

Wyszczególnienie	Stan na 15 listopad 2018 r.				Stan na 27 luty 2019 r.				Zmiana stanu	
	akcje	głosy	akcje (%)	głosy (%)	akcje	głosy	akcje (%)	głosy (%)	zakup	sprzedaż
Apator Mining	3 600 000	3 600 000	10,87%	6,53%	3 600 000	3 600 000	10,87%	6,53%	-	-
Mariusz Lewicki	2 175 000	5 737 128	6,57%	10,41%	2 188 000	5 750 128	6,61%	10,43%	13 000	-
Tadeusz Sosgórnik	1 900 503	4 879 809	5,74%	8,85%	1 900 503	4 879 809	5,74%	8,85%	-	-
Danuta Guzowska	1 520 279	4 382 921	4,59%	7,95%	1 520 279	4 382 921	4,59%	7,95%	-	-
Zbigniew Jaworski	1 371 000	3 653 544	4,14%	6,63%	1 371 000	3 653 544	4,14%	6,63%	-	-
Janusz Marzygliński	928 172	3 382 448	2,80%	6,14%	928 172	3 382 448	2,80%	6,14%	-	-
Kazimierz Piotrowski z małżonką	833 955	2 858 277	2,52%	5,19%	833 955	2 858 277	2,52%	5,19%	-	-
Podsumowanie	**12 328 909**	**28 494 127**	**37,23%**	**51,70%**	**12 341 909**	**28 507 127**	**37,27%**	**51,72%**	**13 000**	**-**

13.4. Stan posiadania i zmiany w strukturze własności akcji osób zarządzających i nadzorujących

Wyszczególnienie	Stan na 15 listopad 2018 r.				Stan na 27 luty 2019 r.				Zmiana stanu	
	akcje	głosy	akcje (%)	głosy (%)	akcje	Głosy	akcje (%)	głosy (%)	zakup	sprzedaż
Mariusz Lewicki	2 175 000	5 737 128	6,57%	10,41%	2 188 000	5 750 128	6,61%	10,43%	13 000	-
Danuta Guzowska	1 520 279	4 382 921	4,59%	7,95%	1 520 279	4 382 921	4,59%	7,95%	-	-
Janusz Marzygliński	928 172	3 382 448	2,80%	6,14%	928 172	3 382 448	2,80%	6,14%	-	-
Kazimierz Piotrowski	597 147	2 147 853	1,80%	3,90%	597 147	2 147 853	1,80%	3,90%	-	-
Janusz Niedźwiecki	302 810	947 117	0,92%	1,72%	285 810	930 117	0,86%	1,69%	-	17 000
Podsumowanie	**5 523 408**	**16 597 467**	**16,68%**	**30,12%**	**5 519 408**	**16 593 467**	**16,66%**	**30,11%**	**13 000**	**17 000**

14. Dywidenda

14.1. Wypłata dywidendy z zysku za rok 2017

W dniu 28 maja 2018 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy zdecydowało o wypłacie dywidendy z zysku za 2017 rok w łącznej wysokości 39 728 433,60 zł, czyli 1,20 zł brutto na jedną akcję. Do wypłaty dywidendy uprawnione były wszystkie akcje, tj. 33.107.028 sztuk z wyłączeniem akcji własnych nabytych przez Apator SA w celu umorzenia w ramach programu odkupu akcji.

Zaliczka na poczet dywidendy z zysku za 2017 r. w łącznej wysokości 11.587.459,80 zł, czyli 0,35 zł brutto na jedną akcję, została wypłacona w dniu 22 grudnia 2017 roku akcjonariuszom, którzy posiadali akcje w dniu 15 grudnia 2017 roku.

Pozostała część dywidendy w łącznej wysokości 28.140.973,80 zł, czyli 0,85 zł brutto na akcję, została wypłacona w dniu 25 czerwca 2018 roku. Prawo do tej części dywidendy uzyskali akcjonariusze posiadający akcje spółki Apator SA w dniu 11 czerwca 2018 roku.

Zaliczka na poczet dywidendy z zysku za rok 2017	Liczba akcji	Zaliczka na poczet dywidendy na 1 akcję	Zaliczka na poczet dywidendy
Akcje imienne	7 438 201*	0,35 zł	2 603 370,35 zł
Akcje na okaziciela	25 668 827	0,35 zł	8 984 089,45 zł
Ogółem akcje	33 107 028	0,35 zł	11 587 459,80 zł

Pozostał część dywidendy z zysku za rok 2017	Liczba akcji	Pozosta część dywidendy na 1 akcję	Pozostała część dywidendy
Akcje imienne	7 437 002*	0,85 zł	6 321 451,70 zł
Akcje na okaziciela	25 668 226	0,85 zł	21 817 992,10 zł
Akcje skupione	1 800**	0,00 zł	0,00 zł
Ogółem akcje	33 107 028		28 139 443,80 zł

**) Zmiana pomiędzy liczbą akcji imiennych i na okaziciela wynika z przeprowadzonej konwersji 1.199 akcji imiennych na okaziciela w dniu 26 stycznia 2018 r.*
**) Wg. stanu na dzień ustalenia prawa do dywidendy liczba akcji skupionych przez Apator SA wyniosła 1 800.*

14.2. Deklaracja wypłaty zaliczki na poczet dywidendy za 2018 rok oraz wypłata zaliczki na poczet dywidendy za 2018 rok

W dniu 15 listopada 2018 r. Zarząd Apator SA podjął decyzję o wypłacie zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy z zysku za 2018 rok w wysokości 0,40 zł brutto na jedną akcję. Do wypłaty zaliczki uprawnionych było 33.107.028 akcji imiennych serii A i akcji na okaziciela serii A, B i C z wyłączeniem akcji własnych nabytych przez Spółkę (wg. stanu na dzień ustalenia prawa do zaliczki na poczet dywidendy) w celu umorzenia w ramach programu odkupu akcji uchwalonego przez WZA w dniu 22 maja 2018 roku. Prawo do wypłaty zaliczki na poczet dywidendy z zysku za rok obrotowy 2018 uzyskali akcjonariusze posiadający akcje spółki Apator SA w dniu 14 grudnia 2018 roku, natomiast wypłata nastąpiła w dniu 21 grudnia 2018 roku.

Zaliczka na poczet dywidendy z zysku za rok 2018	Liczba akcji	Zaliczka na poczet dywidendy na 1 akcję	Zaliczka na poczet dywidendy
Akcje imienne	7 337 001	0,40 zł	2 934 800,40 zł
Akcje na okaziciela	25 590 027	0,40 zł	10 236 010,80 zł
Akcje skupione	180 000*	0,00 zł	0,00 zł
Ogółem akcje	33 107 028		13 170 811,20 zł

**) Wg. stanu na dzień ustalenia prawa do zaliczki na poczet dywidendy liczba akcji skupionych przez Apator SA wyniosła 180 tys.*

15. Podsumowanie

Zarząd Apator SA stwierdza, że wskazane w skonsolidowanym raporcie okresowym czynniki i zdarzenia wyczerpują wszystkie istotne informacje dotyczące istotnych dokonań i niepowodzeń, a także informacje istotne dla oceny sytuacji Grupy Apator, w tym sytuacji kadrowej, majątkowej, finansowej, wyniku finansowego i ich zmian oraz oceny możliwości realizacji zobowiązań przez spółkę i Grupę.

16. Załącznik: Jednostkowe sprawozdanie spółki Apator SA

16.1. Sprawozdanie z sytuacji finansowej jednostki dominującej Apator SA

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	na dzień/ Day	
	31.12.2018	31.12.2017
Aktywa trwałe/ Fixed assets	**369 265**	**344 602**
Wartości niematerialne/ Intangible assets	9 152	10 703
Rzeczowe aktywa trwałe/ Property, plant and equipment	81 740	79 001
Nieruchomości inwestycyjne/ Investment properties	961	921
Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe/ Other long-term financial assets	260 909	233 994
- w jednostkach powiązanych/ in related entities	*260 827*	*233 731*
- w pozostałych jednostkach/ in other entities	*82*	*263*
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego/ Deferred tax assets	16 503	19 983
Aktywa obrotowe/ Current assets	**101 543**	**117 616**
Zapasy/ Inventories	41 729	29 373
Należności handlowe/ Trade receivables	48 724	51 172
- od jednostek powiązanych/ from related entities	*7 030*	*6 831*
- od pozostałych jednostek/ from other entities	*41 694*	*44 341*
Należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych/ Receivables due to corporate income tax	-	164
Należności z tytułu innych podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych/ Receivables due to other taxes (excluding income tax) and other similar charges	1 362	1 472
Pozostałe należności krótkoterminowe/ Other short-term receivables	107	160
- od pozostałych jednostek/ from other entities	*107*	*160*
Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe/ Other short-term financial assets	976	793
- w pozostałych jednostkach/ in other entities	*976*	*793*
Udzielone pożyczki krótkoterminowe/ Short-term borrowings granted	5 593	30 064
- jednostkom powiązanym/ to related entities	*5 593*	*30 064*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty/ Cash and cash equivalents	1 831	3 426
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe/ Short-term prepayments	1 221	992
AKTYWA RAZEM/ TOTAL ASSETS	**470 808**	**462 218**

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	na dzień/ Day	
	31.12.2018	31.12.2017
Kapitał własny/ Equity	**348 409**	**325 870**
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej/ Equity for shareholders of parent entity	**348 409**	**325 870**
Kapitał podstawowy/ Share capital	3 311	3 311
Pozostałe kapitały/ Other capitals	291 341	282 836
Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń/ Reserve of remeasurements of defined benefit plans	(816)	(565)
Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji/ Capital from evaluation of hedging transactions and exchange differences from consolidation	488	(1 107)
Niepodzielony wynik finansowy/ Undistributed financial result	54 085	41 395
- niepodzielony wynik z lat ubiegłych/ undistributed result from previous years		-
- wynik bieżącego okresu/ result of current period	*67 256*	*52 982*
- odpisy z wyniku bieżącego roku/ write-offs from net profit in the financial year (negative value)	*(13 171)*	*(11 587)*
Zobowiązania/ Liabilities	**122 399**	**136 348**
Zobowiązania i rezerwy długoterminowe/ Long-term and liabilities and provisions	**5 326**	**5 182**
Zobowiązania długoterminowe/ Long-term liabilities	693	557
- wobec pozostałych jednostek/ towards other entities	*693*	*557*
Długoterminowe zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych/ Long-term liabilities due to employee benefits	4 633	4 625
Zobowiązania i rezerwy krótkoterminowe/ Short-term liabilities and provisions	**117 073**	**131 166**
Krótkoterminowe kredyty i pożyczki/ Short-term loans and borrowings	66 383	81 311
- od jednostek powiązanych/ from related entities		
- od pozostałych jednostek/ from other entities	*66 383*	*81 311*
Zobowiązania handlowe/ Trade liabilities	24 307	27 047
- wobec jednostek powiązanych/ towards related entities	*352*	*864*
- wobec pozostałych jednostek/ towards other entities	*23 955*	*26 183*
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych/ Corporate income tax liabilities	789	-
Zobowiązania z tytułu innych podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych/ Liabilities due to other taxes (excluding income tax) and other similar charges	4 474	4 666
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe/ Other short-term liabilities	9 557	9 383
- wobec jednostek powiązanych/ towards related entities		*122*
- wobec pozostałych jednostek/ towards other entities	*9 557*	*9 261*
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych/ Short-term liabilities due to employee benefits	7 381	7 649
Pozostałe rezerwy krótkoterminowe/ Other short-term provisions	4 182	1 110
PASYWA RAZEM/ TOTAL LIABILITIES	**470 808**	**462 218**

16.2. Informacje dotyczące zmian zobowiązań warunkowych lub aktywów warunkowych, które nastąpiły od czasu zakończenia ostatniego roku obrotowego (pozycje pozabilansowe) jednostki dominującej Apator SA

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	na dzień/ Day	
	30.09.2018	31.12.2017
Należności warunkowe/ Contingent receivables	**200**	**-**
Należności warunkowe od pozostałych jednostek/ Contingent receivables due from other entities	200	-
Zobowiązania warunkowe/ Contingent liabilities	**15 847**	**32 546**
Zobowiązania warunkowe dotyczące jednostek powiązanych/ Contingent liabilities connected with related entities	-	21 842
- w tym z tytułu udzielenia gwarancji i poręczeń jednostkom powiązanym/ due to guarantees and surieties granted to related entities	-	21 842
Zobowiązania warunkowe wobec pozostałych jednostek/ Contingent liabilities due to other entities	15 847	10 704
- w tym z tytułu udzielenia gwarancji i poręczeń/ due to guarantees and surieties granted	15 847	10 704
Pozostałe pozycje pozabilansowe/ Other off-balance-sheet items	**54 277**	**103 338**
Środki dzierżawione/ Fixed assets leased	3 065	3 396
Hipoteka zwykła/ Ordinary mortgage	-	40 000
Zabezpieczenie na majątku/ Pledge on assets	51 212	59 942
Pozycje pozabilansowe razem/ Total off-balance-sheet items	**70 324**	**135 884**

W związku z zaciągniętymi zobowiązaniami z tytułu kredytów i gwarancji spółka posiada ustanowione następujące zabezpieczenia:

- Umowa wieloproduktowa z ING Bank Śląski S.A.
  - ✓ zastaw rejestrowy na zapasach o wartości 24,6 mln zł (uwzględniony w powyższej tabeli),
  - ✓ zastaw rejestrowy na środkach trwałych o wartości 26,6 mln zł (uwzględniony w powyższej tabeli),
  - ✓ cesja praw z polisy ubezpieczeniowej mienia od wszystkich ryzyk,
  - ✓ zastaw rejestrowy na wierzytelnościach Apator S.A. z tytułu umowy rachunku bankowego w ING Bank Śląski,
  - ✓ weksel „in blanco" wraz z deklaracją wekslową.

Ponadto, Apator S.A. złożył 6 szt. weksli in blanco tytułem zabezpieczenia gwarancji ubezpieczeniowej (TU Euler Hermes S.A.).

16.3. Sprawozdanie z całkowitych dochodów jednostki dominującej Apator SA

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period			
	01.10.2018	01.10.2017	01.01.2018	01.01.2017
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Działalność kontynuowana/ Continued operation				
Przychody ze sprzedaży/ Sales revenues	**71 936**	**64 418**	**265 532**	**250 869**
Przychody ze sprzedaży produktów i usług/ Sales revenues of products and services	70 046	62 877	258 307	244 866
- jednostkom powiązanym/ to related entities	*5 932*	*5 652*	*32 594*	*29 366*
- pozostałym jednostkom/ to other entities	*64 114*	*57 225*	*225 713*	*215 500*
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów/ Sales revenues of goods and materials	1 890	1 541	7 225	6 003
- jednostkom powiązanym/ to related entities	*13*	*63*	*618*	*411*
- pozostałym jednostkom/ to other entities	*1 877*	*1 478*	*6 607*	*5 592*
Koszt własny sprzedaży/ Cost of goods sold	**(50 668)**	**(44 665)**	**(186 238)**	**(175 858)**
Koszt sprzedanych produktów i usług/ Cost of products and services sold	(49 087)	(43 452)	(180 696)	(171 196)
- jednostkom powiązanym/ to related entities	*(4 579)*	*(4 146)*	*(21 603)*	*(20 144)*
- pozostałym jednostkom/ to other entities	*(44 508)*	*(39 306)*	*(159 093)*	*(151 052)*
Koszt sprzedanych towarów i materiałów/ Cost of goods and materials sold	(1 581)	(1 213)	(5 542)	(4 662)
- jednostkom powiązanym/ to related entities	*(11)*	*(58)*	*(598)*	*(386)*
- pozostałym jednostkom/ to other entities	*(1 570)*	*(1 155)*	*(4 944)*	*(4 276)*
Zysk brutto ze sprzedaży/ Gross profit on sales	**21 268**	**19 753**	**79 294**	**75 011**
Koszty sprzedaży/ Selling costs	(2 900)	(4 654)	(10 512)	(12 729)
Koszty ogólnego zarządu/ Overheads	(10 952)	(9 967)	(38 445)	(39 660)
Zysk ze sprzedaży/ Profit on sales	**7 416**	**5 132**	**30 337**	**22 622**
Pozostałe koszty operacyjne, w tym/ Other operating costs, including:	**(3 392)**	**(1 273)**	**(5 258)**	**(1 735)**
Wynik na sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych/ Result on sales and liquidation of property plant and equipment and intangibles	(27)	70	230	232
Wynik na aktualizacji niefinansowego majątku trwałego/ Result on revaluation of non financial fixed assets	97	(1 966)		(1 966)
Wynik na wycenie nieruchomości/ Result on valuation of property	40	(136)	40	(136)
Ujemna wycena wartości firmy/ Negative valuation of the goodwill	-	-	-	
Wynik na aktualizacji niefinansowego majątku obrotowego/ Result on revaluation of non financial current assets	239	74	(242)	(463)
Wynik na rezerwach na odprawy emerytalne i nagrody jubileuszowe/ Result on provisions for retirement bonuses and jubilee awards	207	808	207	808
Wynik na innej działalności operacyjnej/ Result on other operating activity	(3 948)	(123)	(5 493)	(210)
Zysk z działalności operacyjnej/ Profit on operating activity	**4 024**	**3 859**	**25 079**	**20 887**
Przychody finansowe, w tym/ Financial revenues, including:	**1 340**	**1 108**	**47 093**	**36 422**
Dywidendy i udziały w zyskach/ Dividends and shares in profits	1 157	1 872	48 044	38 235
- od jednostek powiązanych/ from related entities	*1 157*	*1 872*	*48 044*	*38 235*
Odsetki od kredytów i pożyczek/ Interest on loans and borrowings	(305)	(292)	(58)	(1 586)
Wynik na pozostałych odsetkach/ Result on other interest	2	(13)	(2)	(15)

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period			
	01.10.2018	01.10.2017	01.01.2018	01.01.2017
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Wynik z tytułu udziałów i akcji/ Result on shares	65	-	65	-
Wynik na różnicach kursowych/ Result on exchange differences	(11)	(91)	(59)	266
Wynik na transakcjach walutowych/ Result on currency transactions	467	(376)	(487)	(344)
Wynik na aktualizacji finansowego majątku obrotowego/ Result on revaluation of financial current assets	7	1	2	-
Pozostałe przychody (koszty) finansowe/ Other financial revenues (costs)	(42)	7	(412)	(134)
Zysk przed opodatkowaniem/ Profit before tax	**5 364**	**4 967**	**72 172**	**57 309**
Bieżący podatek dochodowy/ Current income tax	(282)	490	(1 751)	(497)
Odroczony podatek dochodowy/ Deferred income tax	(595)	(1 596)	(3 165)	(3 830)
Zysk netto/ Net profit	**4 487**	**3 861**	**67 256**	**52 982**
Inne całkowite dochody/ Other comprehensive income				
Inne całkowite dochody netto/ Other net comprehensive income	**(30)**	**304**	**1 344**	**(1 452)**
Pozycje, które mogą w przyszłości być przeklasyfikowane do wyniku finansowego/ Items that can be reclassified in the future:				
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń wraz z efektem podatkowym/ Net result on hedging accounting including tax effect	(30)	129	1 595	(1 627)
Zyski i straty aktuarialne wraz z efektem podatkowym/ Net actuarial gains/(losses) on defined benefit plans including tax effect	(251)	175	(251)	175
Całkowite dochody ogółem/ Comprehensive income in total	**4 206**	**4 165**	**68 600**	**51 530**

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period			
	01.10.2018	**01.10.2017**	**01.01.2018**	**01.01.2017**
	31.12.2018	**31.12.2017**	**31.12.2018**	**31.12.2017**
Zysk z działalności operacyjnej/ Profit on operating activity	**4 024**	**3 859**	**25 079**	**20 887**
Amortyzacja/ Amortisation and depreciation	3 743	3 458	14 656	13 625
EBITDA	**7 767**	**7 317**	**39 735**	**34 512**

16.4. Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym jednostki dominującej Apator SA

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	Kapitał podstawowy/ Share capital	Pozostałe kapitały/ Other capitals	Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń/ Reserve of remeasurements of defined benefit plans	Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji/ Capital on valuation of hedging transactions and exchange differences from consolidation	Niepodzielony wynik finansowy/ Undistributed financial result	RAZEM/ TOTAL
Saldo na dzień 01.01.2018/ Balance as at 01.01.2018	**3 311**	**282 836**	**(565)**	**(1 107)**	**41 395**	**325 870**
Zmiany w kapitale własnym w okresie od 01.01.2018 do 31.12.2018/ Changes in equity since 01.01.2018 till 31.12.2018						
Całkowite dochody/ Comprehensive income:						
Zysk netto za okres od 01.01.2018 do 31.12.2018/ Net profit since 01.01.2018 till 31.12.2018	-	-	-	-	67 256	**67 256**
Podział wyniku na kapitał zapasowy/ Distribution of result for supplementary capital	-	13 254	-	-	(13 254)	**-**
Przeniesienie z kapitału zapasowego/ Transfer from supplementary capital		(20 000)				**(20 000)**
Utworzenie kapitału rezerwowego/ Establishment of reserved capital		20 000				**20 000**
Inne całkowite dochody/ Other comprehensive income:						
Pozycje, które mogą być w przyszłości przeklasyfikowane do wyniku finansowego / Items that can be reclassified in the future:						
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń wraz z efektem podatkowym / Net result on hedging accounting including tax effect	-	-	-	1 595	-	**1 595**
Pozycje, które w przyszłości nie będą przeklasyfikowane do wyniku finansowego / Items that can't be reclassified in the future:						
Zyski (straty) z tytułu aktualizacji wyceny/ Profit (loss) due to revaluation	-	-	(251)	-	-	**(251)**

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	Kapitał podstawowy/ Share capital	Pozostałe kapitały/ Other capitals	Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń/ Reserve of remeasurements of defined benefit plans	Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji/ Capital on valuation of hedging transactions and exchange differences from consolidation	Niepodzielony wynik finansowy/ Undistributed financial result	RAZEM/ TOTAL
Całkowite dochody ujęte w okresie od 01.01.2018 do 31.12.2018/ Comprehensive income since 01.01.2018 till 31.12.2018		**13 254**	**(251)**	**1 595**	**54 002**	**68 600**
Transakcje z właścicielami ujęte bezpośrednio w kapitale własnym/ Transactions with shareholders recognized directly in equity						
Dywidendy/ Dividends	-	-	-	-	(39 728)	**(39 728)**
Rozliczenie zaliczkowej dywidendy z roku poprzedniego/ Settlement of interim dividend towards dividend from previous year	-	-	-	-	11 587	**11 587**
Wypłacone zaliczki na dywidendę/ Interim dividend paid	-	-	-	-	(13 171)	**(13 171)**
Zakup akcji własnych/ Purchase of own shares	-	(4 749)	-	-	-	**(4 749)**
Razem transakcje z właścicielami 01.01.2018 do 31.12.2018/ Total transactions with shareholders since 01.01.2018 till 31.12.2018	**-**	**(4 749)**	**-**	**-**	**(41 312)**	**(46 061)**
Saldo na dzień 31.12.2018/ Balance as at 31.12.2018	**3 311**	**291 341**	**(816)**	**488**	**54 085**	**348 409**

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 31.12.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	Kapitał podstawowy/ Share capital	Pozostałe kapitały/ Other capitals	Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń/ Reserve of remeasurements of defined benefit plans	Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji/ Capital on valuation of hedging transactions and exchange differences from consolidation	Niepodzielony wynik finansowy/ Undistributed financial result	RAZEM/ TOTAL
Saldo na dzień 01.01.2017/ Balance as at 01.01.2017	**3 311**	**241 545**	**(740)**	**520**	**66 122**	**310 758**
Zmiany w kapitale własnym w okresie od 01.01.2017 do 31.12.2017/ Changes in equity since 01.01.2017 till 31.12.2017						
Całkowite dochody/ Comprehensive income:						
Zysk netto za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017/ Net profit since 01.01.2017 till 31.12.2017	-	-	-	-	52 982	**52 982**
Podział wyniku na kapitał zapasowy/ Distribution of result for supplementary capital	-	41 291	-	-	(41 291)	**-**
Inne całkowite dochody/ Other comprehensive income:						
Pozycje, które mogą być w przyszłości przeklasyfikowane do wyniku finansowego / Items that can be reclassified in the future:						
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń wraz z efektem podatkowym / Net result on hedging accounting including tax effect	-	-	-	(1 627)	-	**(1 627)**
Pozycje, które w przyszłości nie będą przeklasyfikowane do wyniku finansowego / Items that can't be reclassified in the future:						
Zyski (straty) z tytułu aktualizacji wyceny wraz z efektem podatkowym/ Profit (loss) due to revaluation including tax effect	-	-	175	-	-	**175**
Całkowite dochody ujęte w okresie od 01.01.2017 do 31.12.2017/ Comprehensive income since 01.01.2017 till 31.12.2017	**-**	**41 291**	**175**	**(1 627)**	**11 691**	**51 530**
Transakcje z właścicielami ujęte bezpośrednio w kapitale własnym/ Transactions with shareholders recognized directly in equity						

Nazwa jednostki:	Grupa Apator		
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2018 – 31.12.2018	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	Kapitał podstawowy/ Share capital	Pozostałe kapitały/ Other capitals	Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń/ Reserve of remeasurements of defined benefit plans	Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji/ Capital on valuation of hedging transactions and exchange differences from consolidation	Niepodzielony wynik finansowy/ Undistributed financial result	RAZEM/ TOTAL
Dywidendy/ Dividends	-	-	-	-	(36 418)	**(36 418)**
Rozliczenie zaliczkowej dywidendy z roku poprzedniego/ Settlement of interim dividend towards dividend from previous year	-	-	-	-	11 587	**11 587**
Wypłacone zaliczki na dywidendę/ Interim dividend paid	-	-	-	-	(11 587)	**(11 587)**
Razem transakcje z właścicielami 01.01.2017 do 31.12.2017/ Total transactions with shareholders since 01.01.2017 till 31.12.2017	**-**	**-**	**-**	**-**	**(36 418)**	**(36 418)**
Saldo na dzień 31.12.2017/ Balance as at 31.12.2017	**3 311**	**282 836**	**(565)**	**(1 107)**	**41 395**	**325 870**

16.5. Rachunek przepływów pieniężnych jednostki dominującej Apator SA

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period	
	01.01.2018	01.01.2017
	31.12.2018	31.12.2017
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej/ Cash flow on operating activity		
Zysk przed opodatkowaniem (działalność kontynuowana)/ Profit before tax (continued operation)	**72 172**	**57 309**
Korekty:/ Adjustments	**(31 967)**	**(20 531)**
Amortyzacja wartości niematerialnych/ Amortization of intangible assets	2 497	2 576
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych/ Depreciation of property, plant and equipment	12 159	11 049
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty rzeczowych aktywów trwałych/ Write downs due to depreciation of property, plant and equipment	-	1 966
Zysk na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych/ (Profit) loss on sales of tangible fixed assets and intangibles	(272)	(255)
Zysk na sprzedaży aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży/ (Profit) loss on sales of financial assets available for sales	(65)	-
(Zyski) straty z wyceny nieruchomosci inwestycyjnych według wartości godziwej/ (Profit) loss from evaluation of investment properties at fair value	(40)	136
Zyski z tytułu zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych/ Profits from the change of fair value of derivatives	(67)	(196)
Koszty odsetek/ Cost of interest	1 659	1 777
Przychody z tytułu odsetek/ Interest received	(1 482)	(64)
Przychody z tytułu dywidend/ Dividends received	(48 044)	(38 235)
Inne korekty/ Other adjustments	1 688	715
Środki pieniężne z działalności operacyjnej przed uwzględnieniem zmian w kapitale obrotowym/ Cash from operating activity before taking into consideration changes in current assets	**40 205**	**36 778**
Zmiana stanu zapasów/ Change in inventories	(12 356)	3 774
Zmiana stanu należności/ Change in receivables	2 627	7 896
Zmiana stanu zobowiązań/ Change in liabilities	(2 535)	4 020
Zmiana stanu rezerw/ Change in provisions	2 502	2 630
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych/ Change in accruals and prepayments	(229)	(95)
Środki pieniężne wygenerowane w toku działalności operacyjnej/ Cash generated by operating activity	**30 214**	**55 003**
Zapłacony podatek dochodowy/ Income tax paid	(798)	(1 794)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej/ Net cash on operating activity	**29 416**	**53 209**
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej/ Cash flow on investing activity		
Wydatki na nabycie wartości niematerialnych/ Outflows for the purchase of intangibles	(2 265)	(3 132)
Wydatki na nabycie rzeczowych aktywów trwałych/ Outflows for the purchase of tangible fixed assets	(8 230)	(15 936)
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych/ Inflows from the sales of tangible fixed assets	419	265
Wpływy ze sprzedaży aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży/ Inflows from the sales of financial assets available for sales	2 970	-
Inwestycje w jednostki zależne/ Investments in subsidiaries	(30 000)	-

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period	
	01.01.2018	01.01.2017
	31.12.2018	31.12.2017
Pożyczki udzielone/ Borrowings granted	(11 594)	(30 000)
Otrzymane spłaty pożyczek udzielonych/ Inflows from repayment of borrowings granted	37 400	-
Otrzymane odsetki/ Interest received	147	74
Otrzymane dywidendy/ Dividends received	48 044	38 235
Inne wpływy (wydatki)/ Other inflows(outflows)	(4 101)	(1 068)
Środki pieniężne netto wykorzystane z działalności inwestycyjnej/ Net cash on investing activity	**32 790**	**(11 562)**
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej/ Cash flow on financing activity		
Nabycie akcji własnych/ Purchase of own shares	(4 749)	-
Wpływy z tytułu zaciągnięcia kredytów i pożyczek/ Inflows from loans and borrowings taken	5 983	21 895
Spłaty kredytów i pożyczek/ Repayment of loans and borrowings	(20 912)	(22 500)
Odsetki/ Interest	(1 606)	(1 738)
Dywidendy wypłacone/ Dividends paid	(41 310)	(36 426)
Spłata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego/ Repayment of liabilities under finance lease contracts	(977)	(664)
Inne wpływy (wydatki)/ Other inflows(outflows)	(230)	(147)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej/ Net cash on financing activity	**(63 801)**	**(39 580)**
Zwiększenie (zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych/ Increase(decrease) of net cash and cash equivalents	**(1 595)**	**2 067**
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu/ Cash and cash equivalents at the beginning of the period	**3 426**	**1 359**
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu/ Cash and cash equivalents at the end of the period	**1 831**	**3 426**

16.6. Informacja o korektach z tytułu rezerw, rezerwie i aktywach z tytułu odroczonego podatku dochodowego, o których mowa w ustawie o rachunkowości, dokonanych odpisach aktualizujących wartość składników aktywów

Aktywa z tytułu odroczonego podatku oraz rezerwa na podatek dochodowy / Deferred income tax assets and Income tax provision

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	Stan na początek okresu/ Status at the beginning of the period	Uznanie (obciążenie) wyniku z tytułu zmiany stanu różnic przejściowych i straty podatkowej/ Charging the result due to the change in temporary differences and tax loss	Zwiększenie (zmniejszenie) kapitau własnego z tytułu zmiany stanu różnic przejściowych/ Increase (decrease) of equity due to the change of temporary differences	Stan na koniec okresu/ Status at the end of the period
Odroczony podatek dochodowy w okresie od 01.01.2018 do 31.12.2018/ Deferred income tax since 01.01.2018 till 31.12.2018				
Aktywa z tytułu podatku odroczonego/ Deferred tax assets	**21 964**	**(3 064)**	**(309)**	**18 591**
Rezerwa na świadczenia na rzecz pracowników/ Provisions for employee benefits	1 046	(39)	59	1 066
Rezerwa na marże przychodów/ Provisions for margins of revenues	139	(88)	-	51
Rezerwa na naprawy gwarancyjne/ Provisions for warranty repairs	192	347	-	539
Rezerwa na przyszłe koszty/ Provisions for future costs	284	105	-	389
Niewypłacone wynagrodzenia, składki ZUS/ Salaries and wages, insurance premiums unpaid	1 410	(155)	-	1 255
Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne/ Write downs of property, plant and equipment and intangibles	-	18	-	18
Odpisy aktualizujące zapasy/ Inventory write downs	301	42	-	343
Odpisy aktualizujące należności/ Receivables write downs	155	(20)	-	135
Wycena do wartości godziwej- instrumenty pochodne/ Valuation at fair value - derivatives	389	(16)	(368)	5
Wycena do wartości godziwej- instrumenty na stopę procentową/ Valuation at fair value - instruments at interest rate	2	(2)	-	-
Wycena do wartości godziwej- inne aktywa finansowe/ Valuation at fair value-other financial assets	268	-	-	268
Ulga podatkowa z tytułu działalności w SSE/ Tax relief due to operation in Pomeranian Special Economic Zone	17 497	(3 111)	-	14 386
Inne koszty niepodatkowe w okresie, w tym:/ Other costs not taxed in the period, including	281	(145)	-	136
Rezerwy z tytułu podatku odroczonego/ Deferred income tax liabilities	**1 981**	**101**	**6**	**2 088**
Wycena do wartości godziwej- instrumenty pochodne/ Valuation at fair value - derivatives	200	(5)	6	202
Amortyzacja księgowa inna niż podatkowa/ Balance amortization apart to tax one	1 507	(138)	-	1 369
Nadwyżka wartości nominalnej nad wartością księgową aportu/ Excess of nominal value over book value of apportionment	238	-	-	238
Inne przychody niepodatkowe w okresie, w tym:/ Other revenues not taxed in the period, including	36	244	-	280
Razem/ Total	**X**	**(3 165)**	**(315)**	**X**
Aktywa z tytułu podatku odroczonego ogółem/ Deferred tax assets	**19 983**	**X**	**X**	**16 503**

Efektywna stopa podatkowa / Effective tax rate

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	za okres/ Period	
	01.01.2018	01.01.2017
	31.12.2018	31.12.2017
Zysk brutto/ Profit (loss) before tax	72 172	57 309
Zastosowana stawka podatkowa/ Tax rate	19,00%	19,00%
Podatek dochodowy obliczony według obowiązującej stawki/ Income tax calculated according to binding tax rate	13 713	10 889
Podatek od przychodów zwolnionych z opodatkowania (różnice trwałe)/ Possible tax on tax free revenues (permanent differences)	(9 118)	(7 463)
- w tym od dywidendy od jednostek powiązanych/ including dividend from related entities	(9 128)	(7 265)
Podatek od kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów (różnice trwałe)/ Tax from non deductible expenses (permanent differences)	301	910
Inne odliczenia podatkowe/ Other deductions	20	(9)
Podatek dochodowy wykazany w sprawozdaniu z całkowitych dochodów/ Income tax specified in comprehensive income statement	4 916	4 327
Efektywna stopa podatkowa/ Effective tax rate	**6,81%**	**7,55%**

Odpisy aktualizujące aktywa trwałe i obrotowe / Write-downs of non-current & current assets

WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	Stan na początek okresu/ Status at the beginning of the period	Zmiana w okresie (wzrost "+", spadek "-")/ Change in the period (increase "+", decrease "-")	Stan na koniec okresu/ Status at the end of the period
Pozostałe aktywa finansowe/ Other financial assets	1 522	-	1 522
Zapasy/ Invetories	1 581	222	1 803
Należności/ Receivables	924	-46	878
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży/ Fixed assets classified as held for sales	1 966	-	1 966
Razem/ Total	**5 993**	**176**	**6 169**

Rezerwy na zobowiązania / Provisions for liabilities

REZERWY NA ZOBOWIĄZANIA	REZERWY, ZOBOWIĄZANIA / PROVISIONS, LIABILITIES			POZOSTAŁE REZERWY/ OTHER PROVISIONS		
WYSZCZEGÓLNIENIE/ DESCRIPTION	ODPRAWY EMERYTALNE, NAGRODY JUBILEUSZOWE (aktuariusz)/ Severance payments, jubilee awards (actuary)	PREMIE/ Bonuses	URLOPY/ Leaves	GWARANCJE/ Warranties	INNE/ Others	RAZEM/ TOTAL
Wartość rezerw na początek okresu/ Value of provisions at the beginning of the period	**5 503**	**5 068**	**1 703**	**1 013**	**97**	**13 384**
Zwiększenie- utworzenie rezerwy w ciężar bieżącego wyniku/ Provisions raised during the period	897	6 793	-	1 828	1 280	**10 798**
Zmniejszenie- odpisanie w przychody niewykorzystanych kwot/ Provisions reversed during the period	-	(1 129)	-	-	-	**(1 129)**
Wykorzystanie rezerwy- rozliczenie z kosztami/ Provisions used during the period	(794)	(5 820)	(207)	-	(36)	**(6 857)**
Wartość rezerw na koniec okresu, w tym/ Value of provisions at the end of the period, including:	**5 606**	**4 912**	**1 496**	**2 841**	**1 341**	**16 196**
- rezerwy długoterminowe/ long term provisions	4 633	-	-	-	-	**4 633**
- rezerwy krótkoterminowe/ short term provisions	973	4 912	1 496	2 841	1 341	**11 563**